muzaffer izgü

Çanak Çömlek Patladı

bilgi yayınevi

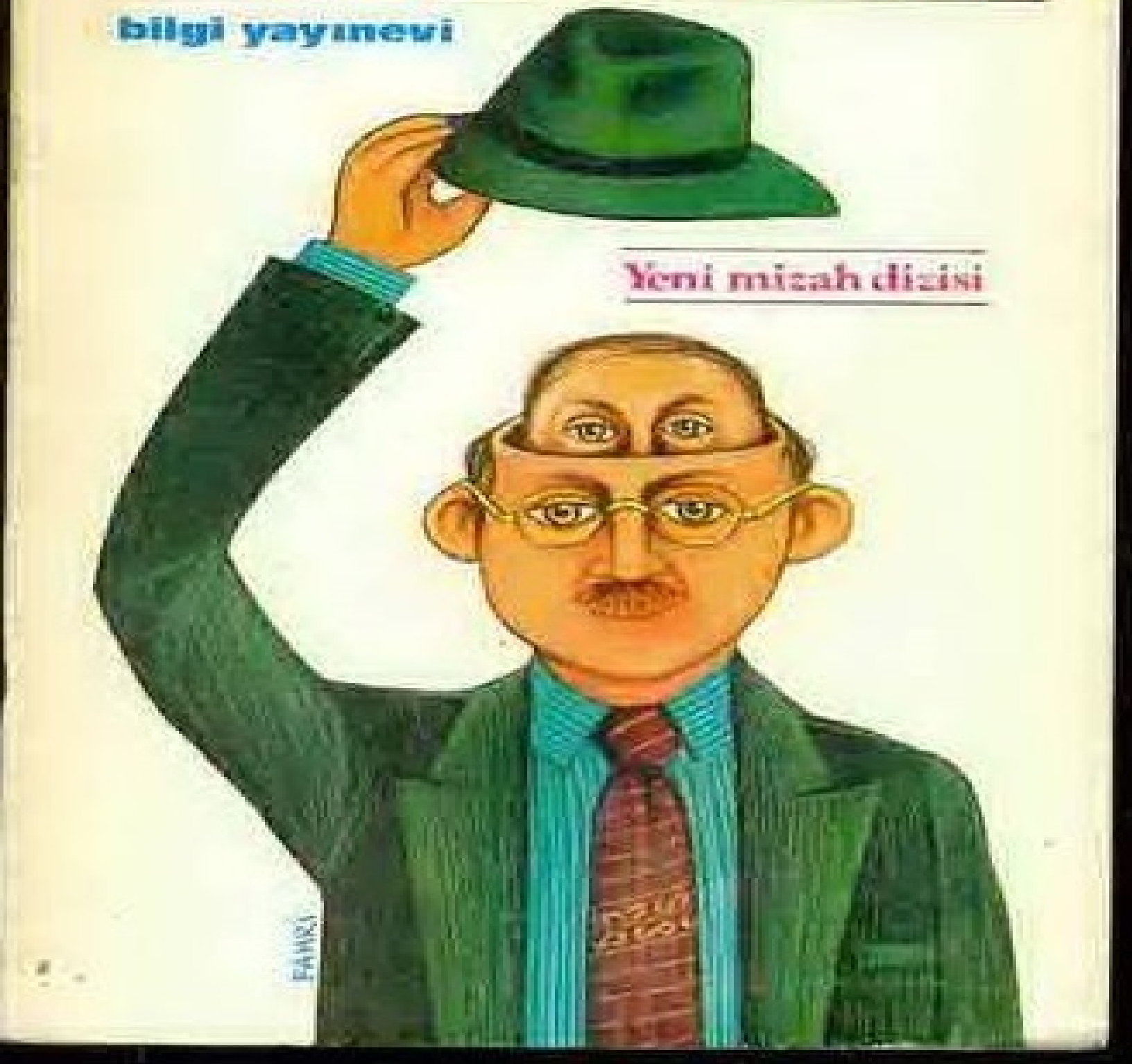

Yeni mizah dizisi

Muzaffer İzgü

ÇANAK ÇÖMLEK PATLADI

Mizah

Kapak Düzeni : Fahri Karagözoğlu

Bilgi Yayınevi
2002

Baskı:Cantekin Matbaacılık Yayıncılık Ticaret Ltd. Şti.

İÇİNDEKİLER

Merhabalar Efendim
Aman Beyefendi
Kaç Tür Kebap Olduğunu Düşünmek
Duvardaki Fotoğraf
Otuz Üçüncü Dakika
Seçimci Hüsnü Bey
Boşluk Müdürü
Öküz Parası
Bereketli Ürün
Yetimler Köyünün Yolu
Yoğurtlu Saldırı
Smokinli Köy
Mehmet Hergelesi
Kötü Yemek Rejimi
Mikropçuk
Hostes Kızlar
Sen Bunu Yiyemezsin
Bakan Koltuğu
Yangında ilk Kurtarılacak
Tekme
Vatandaşı Bekletmesini Bilelim
Sabır Bey
Fiş Şakir
Okul Aile Birliği

MERHABALAR EFENDİM

Daha önceleri onunla karşılaşıyor muydum, yoksa karşılaşmıyor muydum bilmiyorum. Şöyle tıknazca bir adam, kaşları kalkık, burnu al, sanki her gün nezle gibi. Yürüyüşü de bir tuhaf, devrilir gibi yürüyor, adımlarını böyle yan yan atıyor. Hangi evden çıkar, hangi sokaklardan geçer, hangi köşeleri döner, bu sokağa gelir, hiç bilmem. Her gün bu saatte hangi işe yetişmek için tıslayarak yanımdan geçer, bilmem. Bildiğim bir şey varsa o Gülçiçek Sokağı'na girdiğimde, az sonra bu adamla karşılaşacağımdır… Bazen adımlarımı sayarım,

"Yirmi adım sonra o adam köşeden çakacak" derim, kendimle bahse tutuşurum, bazen kazanırım, bazen yitiririm. Ama tıknaz adam mutlaka o köşeden çıkar, yanımdan geçip gider.

Üç beş gün, on beş gün… Adam yanımdan geçerken görmediğim o iki gün, uzaktan dönüp dönüp arkama baktım. Karşılaşmamıştık. Ama adam kâra paltosuyla kaldırımı kaplamış gidiyordu. Evde, ayakkabıma iki fırça fazla atsaydım, ne bileyim gözlüğümü silmek için yarım dakika oyalansaydım, tıknaz adamla yine yan yana sürünerek geçecektik. Yan yana, çünkü nasıl rastlantıdır bilmem, ben sokağın bu kaldırımından yürüyorsam, adam da bu kaldırımda, öteki kaldırımdaysam adam da öteki kaldırımdaydı. Her gün önceden programlanmış, makasta karşılaşması gereken trenler gibiydik, ama bir farkla, ikimiz aynı rayı kullanıyorduk.

İlk günler adamın paltosuna, ayakkabısına dikkat ederken sonraları yavaş yavaş yukarılara çıktım; yüzünü, saçlarını yanımdan geçtiği bir iki saniye içinde görebiliyordum. Tıknaz görünümüne karşın boynu hiç de öyle kalın değildi, incecik, çöp takılı elmalı şeker örneği. O denli ince ki boynu, gömleğinin yakası kocaman görünüyor. Gözlerinin rengini bile öğrendim, kara, ama koyu değil.

Alnı çok kırışık.

Kaç gündür birbirimizi tanıyoruz bilmiyorum, ilk kez ben mi başımı salladım, yoksa o mu, onu da bilmiyorum, selamlaşır gibi olduk. Evet evet selamlaşır gibi, ne onun ağzından, ne benim ağzımdan hiçbir sözcük çıkmadı, dudaklarımız oynamadı, böyle başımızla yo yo belki de gözlerimizle selamlaştık, geçtik. Benim üzerimde gri paltom, onun üzerinde kara paltosu, omuzlarımız kalkık, yan yana gelince, böyle birden elektriklenme gibi, ya da daha doğrusu bir yerden buyruk alıyormuşuz gibi selamlaşıverdik. Adını bilmem, işini bilmem, kimdir, nedir, hiç bilmem, ama selamlaştık. Bu demekti ki, yarın belki de öbür gün başlarımızı sallayacağız, üç gün sonra ağızlarımız oynayacak, "Merhaba" diyecek, birkaç gün sonra da, "Ee nasılsınız bakalım?" deyip hal hatır soracaktık. Böyle mi olacaktı? Ama ben onu, o beni tanımıyorduk ki… Yoksa yoksa uzaktan birbirimizi tanıyor muyduk ne bileyim yani çocukluk arkadaşlığı falan, sonra aradan geçen yıllar, benzetmeler… "Yahu sen falan değil misin?"… "Yahu sen filan değil misin?" Hayır, benim çocukluk arkadaşım falan değil. Bir yerde komşu da olmadık. Peki, niçin selamlaştık?

Selamlaştık, ikinci günü kafalarımız indi kalktı. Üçüncü günü,

"Merhabalar efendim" dedik, sanki "Bakalım önce hangimiz diyecek?" yarışına girmişiz gibi. Sesi azıcık burnundan ama gevrek, böyle acımaklı bir ses, daha doğrusu yalvaran bir ses, gür değil, dolu dolu değil, ama hiç titrek değil. Böyle hiç tanımadığı birine selam vermekten, hiç mi hiç etkilenmemiş bir yüz. Ben de öyle, etkilendim mi acaba? Hiç tanımadığım, bilmediğim bir adama "Merhaba!", ama niye?

Acaba ben mi, yoksa o mu, hıı...

Niçin selam veriyor bana, usumu yokluyorum, iyice yokluyorum, ilk göz selamında da, baş selamında da, sesli selamlaşmada da önce davranan o oldu. Evet evet o oldu. Aynı anda gözlerimizi kapamış olsak, ben onun göz selamını nereden göreceğim? Başını indirdiğini nasıl göreceğim? Bal gibi de ilk selamı veren tıknaz adam. Bal gibi benim olduğum kaldırıma bile bile geliyor, bal gibi benimle selamlaşmak için zamanı çok güzel ayarlıyor.

Ama niye???

Niçin selam veriyor bana? Sanki onun selamına gereksinmem varmış gibi! Ya tersiyse? Onun benim selamıma gereksinmesi varsa? Yaaa! Çıkarı???

Benden borç isteyecek. Evet evet nasıl da düşünmemişim, belli ufak bir işi var, kazancı çok az, belki de memur bir yerde. Bir gün durduracak beni, "Bağışlayın arkadaşım, diyecek, acaba aybaşına dek bana şu parayı verebilir misiniz?" Bak şu kurnaza, bak sen şu tıknaza, bizi gözü küllü sandı galiba, senet yok sepet yok, sonra paramızı istediğimizde, "Ne parası arkadaş?"

Selamlaşıyoruz boyuna…

- Merhabalar efendim…

- Merhabalar efendim…

Evet evet, bugün merhabanın ardından "Acaba bir dakikanızı alabilir miyim?" diyecek, ondan sonra çordan çocuktan, baldızdan kaynanadan söz edecek, "Şu denli borç verebilir misiniz acaba bana?" Nah, enayiydim de ben, hemen "Hayhay kardeşim" diyeceğim, cüzdana davranacağım, oh ne iyi. Salaktım ben sanki, bak sen şu serseri hayvana. Git de kendine başka yolunacak kaz bul anladın mı?

Belki de, evet evet, oğluna yahut kızına iş bulmamı isteyecek, "Beyefendi çoktandır selamlaşıyoruz yani, oğluma kızıma birer iş buluversenize!" Nasıl da düşünmedim bunu, o aynı kaldırımdan yürümeler, o karşıdan görünce sırıtmalar, yanıma varınca eğilmeler, böyle dolu dolu selam yollamalar… Nereden tanıyorsun sen beni ha, nereden tanışıyoruz, ne zaman böyle içten olduk? Oh ne iyi, sanki ben iş bulma kurumuyum, işimi gücümü bırakacağım, beyfendinin kızına oğluna iş arayacağım. Sersem herif, ne sanıyorsun sen beni, elmalı şeker kafalı herif!..

- Merhabalar efendim…

- Merhabalar efendim…

- Güle güle efendim…

- Güle güle efendim…

Namussuz herif! Bir şeyler var ya bu herifte, böyle gözleri fıldır fıldır

dönüyor, belli ki anasının gözü… Kirli işlerin adamı olabilir, beni kirli işlerine karıştırmak istiyor olabilir. Ama beni niye seçiyor bu iş için, yoksa yüzümün çok saf bir görünümü mü var? Hey buraya bak buraya, ben senden çok anamın gözüyüm, sana pabuç bırakmam anladın mı? Şeytan diyor ki, evet evet diyor ki, bir gün böyle, “Merhabalar efendim” der demez tutuver yakasından, “Ulan ben seni tanır mıyım ha hergele, ben seni bilir miyim ha namussuz, söyle ulan gerçek niyetini!” Yatır yere, vur kafasına, vur göbeğine gözüne, neren ister neren istemez. Kara paltosu gibi et yüzünü yumruklaya yumruklaya, kaldırıma sürte sürte, mosmor.

- Merhabalar efendim…

- Merhabalar efendim…

- Hayırlı sabahlar efendim…

- Hayırlı sabahlar efendim…

Allah belanı versin senin e mi ahlaksız herif! Ne bulaşık adamsın sen be, ne yüzsüz adamsın sen be! Ah bir bilsem gerçek niyetini. Yoksa evet yoksa sen birinin… Nasıl düşünmemişim şimdiye dek bunu? Sen birilerinin ajanı mısın? Kimin ajanısın? Böyle önceden benimle ahbaplık, onun ardından… İyi de, kimlerin, neyin ajanısın? Boşuna değil o kara palto, boşuna değil o öne eğilmiş şapka. Gözlük de taksana, ha niçin takmıyorsun? Yutuyorum sanıyorsun ha, çok safsın çok yürü oğlum, o yollardan biz çok geçtik, sen gelirken biz gidiyorduk, pis herif!

- Merhabalar efendim…

- Merhabalar efendim…

- Saygılar efendim…

- Saygılar efendim…

Kaçıncı gündü bilmiyorum, biz bu tıknaz adamla merhabalaştıktan sonra kapıştık. Ben kendimi gerilmiş yay olarak biliyordum, meğer o benden daha çok geriliymiş, bir atıldık birbirimizin üzerine ok gibi, bir yapıştık yakalarımızdan…

- Benden enayisini bulamadın mı lan? Sıktık boyunlarımızı, böööö. Bu kez o konuştu, mosmor:

- Senin oğluna kızına nerden iş bulayım dangalak!

Kulağını çeke çeke ben bağırdım:

- Pis işlerin adamı! O bağırdı:

- Beni safmı buldun? İkimiz birden bağırdık:

- Kimin ajanısın namussuz!..

AMAN BEYEFENDİ

Beyefendi yüzükoyun yattı. Boğa gibi ensesinden başlayan katmer katmer yağlar, arada bir derin boğumlar oluşturarak beline dek iniyordu. Belinin iki yanından taşan yağlar, kumdaki havlusunun kocaman güllerini kapatıyordu.

Beyefendi şöyle başını çevirerek güneşe baktı. Sonra boğumlardan bir tanesinin içine işaretparmağını sokarak hatır hatır kaşıdı. Ter, oracıktan havlunun üzerine şıp diye damladı.

Kalkıverdi öteki oturduğu yerden:

- Aman beyefendi, dedi, oranız çok güneş almış.

Beyefendi sordu:

- Ne yapalım dersin ha!

Beyefendi soruyordu, hemen yanıtlamalıydı, “Şöyle yapalım beyefendi, böyle yapalım beyefendi” demeliydi. O her zaman sallanmaya alışmış kocaman kafasını beyefendinin tam orasına denk gelecek şekilde güneşe siper etti. Beyefendi çok duygulanmıştı:

- Aman ne yapıyorsunuz? dedi.

- Canımız feda beyefendi, Tanrı sizi başımızdan eksik etmesin!

Beyefendi bu bağlılıktan memnun, tekrar başını havlunun ucundaki sünger yastığa koydu.

Öteki, beyefendinin ense kökünde kalmış üç beş tel saça bakıyordu. Üç beş

tel rüzgârın etkisiyle savruldukça:

- Aslan yelesi gibi maşallah, diyordu. Bu sırada beyefendi parmağının birini şöyle havaya kaldırdı. Öteki:

- Buyrun beyefendi, bir emriniz mi var? diye doğruluverdi, ayağa kalktı.

- Yoo, dedi beyefendi, rüzgârın yönüne bakıyorum.

- Efendim güneyden esiyor.

-Hıı…

- Beyefendi izin verirler mi sırtlarındaki teri sileyim?

-Hıı…

Öteki, yaşamında hiç tellaklık yapmamıştı ama, beyefendinin sırtını ak pak havlularla o denli güzel kuruladı ki değme tellak yapamazdı. İş bittiğinde, beyefendi sordu:

- Sizin bir işiniz vardı değil mi? Öteki, yerlere dek eğilerek, elindeki ak havluyla, sevgilisini selamlayan matadorlar gibi selamlar attıktan sonra:

- Sayenizde oldu beyefendi, dedi… Aman beyefendi, siz buraya dinlenmeye geldiniz, böyle şeylerle lütfen kafanızı, o kafa bize çok gerekli beyefendi, Tanrı o kafayı her türlü kazadan, beladan ve hastalıktan korusun beyefendi.

- Damadınızın işi?

- Tanrı size uzun ömürler versin beyefendi!

Beyefendi ayağa kalktı, mayosunu yukarıya çekti. Üst yandan fırlayan etlerini mayonun içine sığdırmaya çalıştı. Öteki, yardım olsun diye bu etlere atılmak, eti yakalamak, onları bir bir mayonun içine tıkmak isterdi ama, olur ki beyefendi bu işten hoşlanmaz, gıdıklanabilirdi. Ama hiçbir şey yapmadan da olmazdı, işaretparmağını le şekline soktu, beyefendinin kıllı göğsünden, iri göbeğine doğru akmakta olan terin önüne bir baraj yapıverdi.

- Aman rüzgâr var, üşütürsünüz beyefendi.

Beyefendi salt:

- Hıı… dedi.

Öteki, rüzgârın önüne geçti, beyefendiyi koruyordu:

- Aman efendim hastalanmanızdan korkarım, sizin yatakta yatmanıza razı

olamam. Ah elimde bir olanak olsa, bu rüzgârı durdurabilsem beyefendi, isterseniz ben şöyle havluyu açıp rüzgâra engel olayım!

Beyefendi hâlâ etlerini mayonun içine tıkıştırmaya çalışıyordu. O tıkıştırıyor, etler fışkırıyordu. Olmadı, bıraktı. Sırtını kaşımaya başladı. Öteki hemen atıldı:

- İzin veriniz beyefendi, özel kaşıma yöntemlerim vardır, dedi.

Beyefendi, olur veya olmaz, hiçbir şey söylemeyince, öteki hemen beyefendinin ardına geçti, parmaklarını ve tırnaklarını çok narin ve nazik bir şekilde kullanmaya başladı. Beyefendinin sırtındaki uzun kılların üzerinde, bir aşağı bir yukarı hareket ettiriyordu kolunu.

- Aman incitiyor muyum?

- Aman incitmiyorum ya beyefendi?

- Ne denli nazlı bir cildiniz var beyefendi, kızarıveriyorlar.

- Beyefendi isterseniz yan yan kaşıyayım?

Beyefendi, karşıdan geçmekte olan vapura bakıyordu. Ötekinin söylediklerini duymuyordu bile. Bir ara kıkırdar gibi oldu. Öteki, hıçkıran müşterisinin yüzünden usturayı çeken deneyli bir berber gibi çekiverdi elini beyefendinin sırtından. Ama beyefendi hâlâ gülüyordu. Demek ki kendi kaşımasıyla bir ilgisi yoktu, kim bilir beyefendinin usuna ne gelmişti de ondan gülüyordu. Onun için kaşımasına devam etti.

- Yüzelim mi, diye beyefendi sordu.

- Başüstüne efendim, dedi öteki. Ama içinden, “Açılalım demese bari, ben açılacak denli yüzme bilmem” diye düşündü.

Beyefendi ayaklarını daldırdı suya. Hain bir dalga, o güzelim, o kibar göbeğe dek gelip çarptı. Ötekinin içi cız etti, sanki o deli dalga kendi göbeğine çarpmıştı.

- Aman beyefendi, dedi, ağlamaklı. Beyefendi göbeğini ileri atmıştı, korkusuz:

- Dalgalı biraz, dedi.

Sormadan öne geçmek saygısızlık olurdu.

- Beyefendi isterseniz önünüze geçeyim.

Beyefendi oralı olmadı. Elleriyle su alıp yüzüne çarptı.

- Ayh hu uuu, diye sesler çıkardı. Aynısını öteki de yaptı, aynı sesleri çıkardı.

Beyefendi:

- Su sıcak, dedi.

- Aman efendim, ben böyle sıcak deniz görmedim.

Su, beyefendinin iri göbeğini örtmeye başlamıştı. Tulum bacaklarıyla yengeç gibi yan yan yürüdükçe, öteki ona öykünüyor, aynı onun gibi suları yarmaya çalışıyordu.

Beyefendi suya battı.

Öteki, beyefendinin hemen ardından batmadı suya, ne olur ne olmaz, hep göz kulak olmalıydı beyefendiye, tehlike geliyorum demezdi. Sonra, çok ağırdı beyefendi, hele hele midesi, öğle yemeğini birlikte yemişlerdi, beyefendi çok yemişti. (Afiyet olsun, helal olsun!)

Beyefendi üç kez battı çıktı. Başından akan suları eliyle silerek:

- Açılalım mı? diye sordu.

İçi hırp etti ötekinin. Ama açılmayı beyefendi istiyordu, hayır olmazdı, açılmam olmazdı, o denli yüzme bilmem, demek olmazdı.

- Başüstüne beyefendi!

Beyefendi kulaçları atmaya başladı. Gövde iri ve havalı olduğu için su çok kolaylıkla kaldırıyor, beyefendi iki kulaçta, bir metre yol alıyordu.

Öteki arkası sıra geliyordu. Arada bir dönerek kıyıya bakıyor, uzaklaştıkça içine korku düşüyordu.

Ama ya beyefendiyle birlikte olmak!

Onunla birlikte yüzmek!.. Onun açtığı kulacın ardından ilerlemek!..

Can geliyordu ona, güç geliyordu ona. Beyefendi sordu:

- Nasıl, iyi yüzebiliyor muyum?

- Aman beyefendi, ben sizin stilde, sizin gibi yüzeni görmedim.

- Açılalım değil mi?

- Nasıl emrederlerse beyefendi?..

Açılıyorlardı. Ötekinin sol ayağının gücü gittikçe kesiliyordu, sonra sağ kolu

da artık iyi kalkıp inmiyordu.

Beyefendi:

- Karşı kayalara dek gidelim, değil mi? dedi.

Öteki, suyun içinde de başını salladı:

- Başüstüne beyefendi, dedi.

Birkaç kulaç daha attılar. Öteki bitmişti artık, canını dişine taksa da, son gücünü harcasa da olanağı yok, gidemeyecekti. İşin kötüsü, geri dönecek gücü de yoktu. Soluyordu.

Beyefendi:

- Güzel değil mi? diye sordu. Öteki, soluk soluğa:

- Güzel efendim, dedi.

Salt konuşmak için güç kalmıştı ötekinde.

Ama konuşurken su yutuverdi. Beyefendiye belli etmedi. Zaten beyefendi öndeydi…

- Baksanıza!..

- Bu, buyrun be be beyefendi!

- Oğlunuzun işi oldu mu?

- O o oldu, saye sayenizde be beyefendi.

İyice geride kalmıştı. Belki şöyle bir “imdat” diye bağırsa, beyefendi gelir, kendisini kurtarırdı ama ya beyefendiye bir şey olursa? Sarılırsa can korkusuyla beyefendinin boğazına?

Beyefendi ilerde, elini kaldırdı…

Aman yoksa beyefendi mi boğuluyordu?

Yo yo hayır, ötekine gelmesi için işaret ediyordu.

- Oh aman, beyefendiye bir şey olmasın da.

Öteki de elini kaldırdı. Ama bu son kaldırışı oldu, ondan sonra el yavaş yavaş sulara gömüldü.

Öteki’nin boğulduğunu bir gün sonra gazeteler yazdı… Yaşamöyküsünü verdiler, az buçuk Fransızca bildiğini yazdılar. Kocaman da bir resmini koydular. Resimde de çok saygılıydı, ellerini önüne kavuşturmuş, boynunu kırmıştı.

Sonra telgraflar çalıştı, telefonlar çalıştı. Bir yığın başsağlığı telleri, telefonları… Sonra çiçekler, çiçekler, çiçekler… Doldu cenazeye.

Bir gazetenin haberinin en sonunda öteki gazetelerin yazmadığı, Öteki ile ilgili bir cümle vardı:

“Öteki’nin cesedini denizde ilk kez bir köpek gördü.”

KAÇ TÜR KEBAP OLDUĞUNU DÜŞÜNMEK

- Fıs fıs fıs…

- Ya, ya?

- Hişt, aman, öyle…

Yok yok, düşünmemeliyim. Düşünürsem suç olur. Kaçıncı madde hele? Hiç mi hiç düşünmemem gerek. Böyle beynin düşünme merkezi için dıştan kumandalı bir aygıt olacak, basıvereceksin düğmesine, tamam, beyin hiç düşünmeyecek. Aaa, yoksa bunu düşünmem de mi suç?

Yani ki efendim siz, mutlaka düşünmek istiyorsunuz. Bu isteğinizin önünü alamadığınız için beyninize kumandalı bir aygıt istiyorsunuz. Sonra efendim, beyne kumandalı bir aygıt takılamayacağına göre; demek ki siz düşünüyorsunuz. Bunu ne zaman düşündünüz?

- Ben hiçbir şey düşünmedim efendim.

- Az önce düşündüğünüz düşüncenin suç olduğu kesin. Belki hafifletebiliriz. Söyleyin, bu düşündüğünüz düşünceyi gözü kapalı mı düşündünüz, yoksa gözü açık mı düşündünüz?

- Ben hiçbir şey düşünmedim efendim.

- Demek düşünmediğinizi düşünebiliyor, bunu burada açıkça söyleyebiliyorsunuz. Hafifletici hiçbir neden yok. Yazın…

Hiç canım, hiçbir şey düşünmemem gerek. Böyle ot gibi, dikili ağaç gibi. Yo ama ben bitki değil, hayvanım. Hıh, öküz gibi işte. Evet evet öküz gibi. Oh, ye ye, geviş getir. Su iç bak uzaklara. Uzan… Kuyruğunu oynat sinek konunca. Canım sen insansın, elbette elini oynatacaksın, kuyruğun yok ki.

Düşünmeye başlıyorum. Fena. Uf uf. Bir şeyler yersem belki. Et iyi, ekmek iyi, salata iyi. Ekmek birazcık hamur ama et mis. Salatanın limonunu iyi ki fazla koymuşum, limonu bol salata güzel oluyor.

Ohhh. Ne lezzetli etmiş!

Kaç tür kebap vardır acaba? Hişt sakın kaç tür kebap olduğunu düşünmek de suç olmasın? Hı, olur mu olur. Hiç öküz olan bir öküz kebabın kaç tür olduğunu düşünebilir mi? Kebap türlerini düşünmek acaba insanı nereye götürür?

İpe mi? Hadi manyak sen de? N'oluyorsun, ne ipi? Niye kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç olsun ki? Bir kez düşünsene, kebabın içinde neler var, kıyma var, soğan var, tuz var, biber var. Bak gördün mü kebabın içinde suç unsuru olacak hiçbir şey yok. Soğan taşımak, tuz taşımak, et taşımak, almak ve satmak suç değil ki. Serbestçe alınıp taşman, sonra oturulup yoğrulan, kebap haline getirilen şeyin türlerini düşünmek? Yo yo, şeyin demedin sen, kebap türleri dedin. Evet evet, "Kaç tür kebap vardır" diye düşündün sen. Bak kafan harıl harıl çalışıyor ve kebaptürleri arıyor. Şimdiden altı tane buldun bile, talaş kebabı, sahan kebabı…

Suç işte suç… Bak orman kebabını da buldun… Suç işliyorsun.

Hayır işte hayır!.. Kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç değildir!

Öyle mi beyim? Haydi öyleyse ne duruyorsun, aç pencereni karşı apartmandaki dostuna sor bakalım, buracıktan bağıra bağıra, "Dostum, acaba kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç mudur?" Haydi ne duruyorsun?

Demin ötüyordun ya, "Suç değildir" diye nerdeyse güm diye yumruğunu atacaktın? Nasıl omuzların düştü, nasıl lokman büyüdü ağzında, nasıl yutkunamaz oldun? Kaç tür kebap varmış? Sayayım mi ben de sana altı tane?

İyi ama canım, şimdi kebap şu bildiğimiz kebap, hı bunların türleri???

Sen başına iş açacaksın, evet evet iş açacaksın. Şuracıkta, masanda kebabın,

sonra salata ve ekmeğin, ya o içkin, oh buğulanmış kadeh. İç içkini, çiğne etini, gevişle yeşilliğini. “Her şey midenindir, her şey mide içindir”, sloganın bu olsun. Beyninle ilgili hiçbir slogana izin verme.

Ama… Ah ama… Durmuyor ki beynim. Şimdi kebap türleri, bir de yoğurtlusu…

Yeter yeter… Suçunu devamlı çoğaltıyorsun. Boyuna düşünüyorsun. Kalk, sen başına büyük dertler açacaksın. Yakacaksın, kendini yakacaksın. Git, karşı dairedekine sor. Aklı erer, bilgisi derindir, çok okur.

Tıktıktık…

- A siz misiniz komşum, niçin zili çalmadınız?

- Hişş, kimse duysun istemedim de. Ay merdivende bir ses.

- Korkmayın, benim kedimdi. Buyrun?

- Şey acaba komşum… A ses, bir ayak sesi…

- Ha evet, üst kattakinin ayak sesleri, o geliyor… Ya komşum hah haaa, ya komşum hah hah haaaa. Gitti. Buyrun?

- Acaba diyorum, kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç mudur?

- Şimdi komşum patlıcanlı var, kıymalı var, kuşbaşılı var…

- İşte acaba komşum, kafamın takıldığı bu, kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç mudur diyorum?

- Sonra şeylisi de var, aklıma gelmedi, canım dilimin ucunda… Aaaa düşünüyorum, düşünmeye başladım.

- Yavaş konuşun lütfen, ben de size bunu sormaya geldiydim. Sekiz türünü böyle yavaş yavaş…

- Hiş fısıltıyla konuşun… İçeri girin içeri, burada olmaz. Şöyle oturun. Kapıyı da bir güzel kapatalım. Şimdi kaç tür kebap olduğunu düşünmek öyle mi? Şimdi efendim bunun altı üstü kebap değil mi? Şöyle tuzlu biberli, şişe geçirilip de efendime söyleyeyim, iki yanı güzelce kızardıktan sonra…

Yok canım bunu düşünmenin neresi suç olur?

- Oh çok teşekkür ederim. Beni büyük bir sıkıntıdan kurtardınız. Ben de öyle diyordum. Kaç tür kebap olduğunu düşünmek niçin suç olsun? değil mi ya

efendim. Rahatsız ettim, hoşça kalın.

- Güle güle efendim. Yalnız şey rica edeceğim, bu konuyu benimle konuştuğunuzu lütfen başkalarına söylemeyin.

- Niçin, benimle aynı fikirde değil misiniz?

- Aynı fikirdeyim ama konunun dallanıp budaklanmasını istemem. Olur ki…

- Suç olabilir değil mi, bunu söylemek istiyorsunuz, suç olabilir.

- Şimdi lütfen koridorda tartışmayalım.

- Ama siz az önce…

- İçeri girin, biri gelebilir. Geçin geçin. Durun en iyisi bunu hocaya soralım. Bir dakika, telefon edeyim. Değil mi ya, hoca ki aklı bilgisi… Hı, ay bu numara da hep böyle geç düşer. Hah, hocam saygılar efendim. Çok çok saygılar efendim. Prostatınız nasıl oldular efendim? Şimdi hocam, gerçi çok değerli zamanınızı alacağım ama efendim, önce sağlıklar dilerim efendim. Sayın hocam, acaba kaç tür kebap olduğunu düşünmek suç mudur? Hı… hı… Evet hocam…

- Suç muymuş, suç muymuş?

- Dur canım konuşuyoruz, hayır tandır kebabı da olurmuş… Evet hocam, yanımda bir arkadaş var da hocam. Aslında bu arkadaş düşünmeye başlamış, sanırım birkaç türünü bulup çıkarmış, ama sonra birden aklı başına gelmiş… Ha evet hocam, evet sayın hocam.

- Suç mu diyor yoksa?

- Hiiş. Aslında suç olmaması gerek… Şimdi ben de öyle düşündüm sayın hocam… Çok sağolun hocam, çok sağolun…

- Çabuk söyleyin hoca ne dedi?

- Hoca suç değildir diyor ama, bir yandan da ne olur ne olmaz, diyor, onun için büyük hocaya telefon açacak, sonra bize bildirecek.

- Ama siz az önce işin dal budak salmamasını istediğinizi söylemiştiniz, şimdi siz, hocaya soruyorsunuz, hoca büyük hocaya soruyor. Ben korkmaya başladım.

- Elbette korkmaya başlayacaksınız. Çünkü kaç tür kebap olduğunu düşünmenin düşüncesi sizden çıkma.

- Bağırmayın n’olur!

- Ben şuracıkta oturmuş bir güzel pastamı yiyor veee, evet veeee çayımı yudumluyordum, siz ayağınızın ucuna basarak kapıma geldiniz, üstelik zilimi de çalmayıp, kapımı tıktıklayarak içeri girdiniz ve banaaa, kaç tür kebap olduğunu düşünmenin suç olup olmadığını sordunuz. Sorarlarsa aynen böyle anlatırım, evet aynen böyle anlatırım.

- Ne olur bağırmayın…

- Ben size kaç tür pasta olduğunu düşünmenin suç olup olmadığını soruyor muyum, ha efendim soruyor muyum?

- Demek suç?

- Elbette suç. Duydun mu, daha hızlı bağırayım mı?

Zıııır…

- Telefon… Hocam saygılar efendim, prostatınız nasıl oldular efendim. Ha az önce sormuştum, özür dilerim biraz sinirlendim de efendim. Size çok zahmet oldu hocam. Demek büyük hoca da suç değildir diyorlar.

- Değilmiş değil mi, değilmiş.

- Evet sayın hocam, anladım hocam. Elbette çok iyi anlıyorum hocam. Zahmet oldu sayın hocam. Saygılar hocam.

- Gözlerinizden anlıyorum, suç değil. Öyle söylemiş büyük hoca.

- Evet büyük hoca kesinkes kaç tür kebap olduğunu düşünmenin suç olmadığını söylemiş, ama…

-Ama…

- Ama yine de konuyu derinlemesine düşünmekte yarar olduğunu söylemiş. Gerçi büyük hoca bir anda on altı kebap türü saymış, sarımsaklı, ekşili tandır kebabı da varmış… Fakat işte suç olup olmadığı… Kendine kalsa hemen bir kâğıda “Kebap türlerini düşünmek suç değildir” diye yazar, altına imzasını atarmış ama, sürüden ayrılanı kurt kaparmış. Onun için büyük hoca yarın konuyu “hocalar kurulu”na götürecekmiş. Ondan sonra durumu hocaya bildirecekmiş.

- Demek kebap türlerini düşünmek?

- Siz ne diyorsunuz beyefendi, ha ne diyorsunuz?

-Keba…

- Susun!..

- Keb… Cıuıs…

DUVARDAKİ FOTOĞRAF

Kentin en ünlü fotoğrafçısı çekmeli fotoğrafı. Hayır hayır, kentin değil, ülkenin en ünlü fotoğrafçısını bulmalı. Ülkenin en ünlü fotoğrafçısı olmalı ki, beyefendinin pozunu neresinden alacağını, ne yandan objektife baktıracağını, önden mi, yoksa yandan mı, yarı yandan mı, yarı önden mi, şılk diye makinenin düğmesine ne zaman basacağını bilmeli. Öyle bir fotoğrafçı olmalı ki, beyefendi yakışıksızsa fotoğrafta yakışıklı çıkmalı, suratsızsa suratlı, gülücüksüzse gülücüklü, koca burunluysa ufak burunlu olmalı. Işık hangi yandan verilmeli, makineye konan film hangi marka olmalı, hangi kâğıda basmalı, sonra kaç kaç büyütmeli?… Filmi nasıl rötuşlamalı ki beyefendinin kaşının üzerindeki ben ufalmalı… Ah kolay mı bunlar? Beyefendi olmayıp da, bey olsan, haha olsan, hihi olsan, ne bileyim hindi olsan, çok kolay; girersin fotoğrafçının birine, “Çek arkadaş bir vesikalık” dersin, olur biter. Amma hiç koskoca beyefendinin fotoğrafı böyle çekilir mi?

Sorun bakalım, soruşturun bakalım, nerde öyle bir fotoğrafçı var? Onu mu diyorsunuz, yok canım o adam bu fotoğrafı çekemez… Niye mi çekemez? O ancak artist resimleri çeker. Artist resmi çekmek kolaydır, ama beyefendi resmi çekmek çok zordur, hüner ister, bilgi ister, istek ister. Evet evet istek ister. İstekli fotoğrafçı daha güzel çeker. Fotoğrafçı beyefendiyi sevmeli ki, onun resmini çok güzel çıkarmalı. Şayet sevmiyorsa… Ne hinoğluhin fotoğrafçılar vardır, bilemezsiniz…

- Hayır efendim o olmaz, başka bulun. Beyefendi falanca artist değildir.

Koca kentte, kenti bıraktık koca ülkede beyefendinin fotoğrafını çekecek bir fotoğrafçı yok ha, yazıklar olsun size.

- Hayır o olamaz. O fotoğrafçı güzel manzara resmi çekiyor, ama beyefendi manzara değildir… Arkadaşlar nasıl anlamıyorsunuz, beyefendinin fotoğrafı her yere dağıtılacak, parti binalarına asılacak, evlere asılacak, yollara asılacak, kahvelere, pastanelere, esnaf dükkânlarına asılacak. Basın istediği zaman o fotoğraf verilecek, kısacası fotoğraf milletin malı olacak. Fotoğrafla halk özdeşleşecek, beyefendinin resmine baktıklarında beyefendiyi yanlarında, karşılarında görmüş gibi olacaklar. Biz fotoğrafçı aramıyoruz, fotoğraf sanatçısı arıyoruz, beyefendiye tutkun, ona sevgiyle bakan birini arıyoruz.

- Biri var…

-Kim o?

Kim, geldi… Evet evet, çok nefis fotoğraflar çekmiş, hiç kimsenin haberi yokken, adsız bir kahraman gibi gizli gizli beyefendinin resimlerini çekmiş, yığınla…

- Bu beyefendi şeydeyken…

- Aaa ne denli güzel.

- Bu beyefendi şeyde şeyderken…

- Aaa bu ötekinden de güzel…

- Bu da beyefendi şeyden şeyi şeyderken…

- Aaa bu nefis.. İşte bunun gibi olmalı. Evet, onun gibi olmalı beyefendinin resmi, öyle olmalı ki güzel baksın, hoş baksın, baktıklarına inan aşılasın, yüzünden ciddiyet aksın, gözleri zeki baksın, bakınca usda kalsın… Hele hele çerçeve içine girince, gelindi gelincik olsun, aslandı kaplan olsun. Çek fotoğrafçı çek, bu yandan çek, o yandan çek, durma çek, yüzlerce çek, binlerce çek… Bir yandan çerçeve beğenin uygun olsun, ebruli olsun, bir yanı gözünün rengine benzesin, bir yanı saçının. İsterseniz zıt olsun, beyefendi böyle tabak gibi ortada dursun. Salt çerçevenin içine baş mı konsun, omuz da mı girsin, göğsün kaçta kaçı çerçevede olsun? Elinin biri göğsünde mi dursun, yoksa boş mu olsun?

Göğüs cebinde ak mendil mi olsun, gri mi olsun? Giysi hangi renk olsun? Kravatın beneklisi var, çizgilisi var, düzü var, ipeği var, yünü var. Hangisi olsun?

Işıklar… Küçük ışık bu yandan aydınlatsın beyefendiyi, kocamanı tam ortadan, iki ufak alt yandan… Üç uzun ışık en üstte, bir tanesi öne kayık. Işık iyi de arkadaki fon… Hiç olur mu canım olur mu? Gri fon olmaz, değiştirelim yerine lacivert koyalım…

Hah tamam öyle işte. Tüm hazırlıklar tamam… Beyefendi gülsün mü, yoksa gülmesin mi? Gülsün de aslında gülmüyormuş gibi mi olsun, yoksa gülmüyormuş gibi durup da, aslında gülüyormuş gibi mi olsun? Hepsi bir yana, iyiden iyiye böyle iiii diye mi gülsün? Yoksa yakışık almaz, suratını astıkça assın? Hangisini yapsın? Hepsini yapsın, bir bir yapsın, bir bir çıksın fotoğraflar, yüzlercesinin arasından bir tane seçmek kolay…

- Beyefendi efendim şöyle bakınız lütfen…

- Beyefendi efendim şöyle bakınız lütfen…

- Ha şuraya bakınız lütfen efendim, ha buraya bakınız lütfen efendim.

- Yorduk efendim.

- Üzdük efendim.

- Bağışlayın, affedin efendim.

Fotoğraflar, yüzlerce… Beyefendi aslında çok fotojenik. Yok efendim, aslında tüm iş fotoğrafçıda. Yani beyefendinin fotojenik olmadığını mı söylemek istiyorsunuz… Değil de efendim, beyefendi çok yakışıklılar… İşte tüm sorun burada, fotoğrafların tümü güzel, hangisini seçelim…

- Beyefendiye de soralım.

- Bunca işi arasında mı?

O olmaz, beriki hiç olmaz. Ay bu güzel bir yana ayıralım. Bu da güzel bir yana ayıralım. İkisi güzel ayıralım. Bu üçü olmaz…

Kaç tane ayırdık şimdi oraya?.. Güzel güzel… Haydi bir seçme daha. Bu iyi, bu değil, bu hiç değil, ay bunu nasıl seçmişiz, ay bu harika, ay bu felaket. Kaç tane kaldı, üç mü, şimdi şu üç taneden bir tane arkadaşlar, evet evet oyluyorum, bu mu, yoksa bu mu? Bana sorarsanız benim oyum üçüncü gösterdiğimde.

Demek sizler de onu beğendiniz, sağolun… Evet tamam bundan, şimdi kaç tane basılacağını saptayalım… Siz beyefendi?

- Bunun için bir komisyon kursak…

- Uzar arkadaşlar…

- İyi güzel, arkadaşın dediği gibi olsun… Tamam telefon ediyorum…

- Edin oldu…

“Çerçeve komisyonu görevini başarıyla yerine getirmiş… Aşağıda örnekleri anlatılan ve ilişikte paket içerisinde sunulan çerçeveler komisyon tarafından beğenilmiştir, bilgilerinize sunulur. Kom. Bşk.”

“Kom. Bşk.lığına: Alt komisyon olarak, sunduğunuz çerçeveler büyük zevkinizin ve beyefendiye sevginizin işaretidir. Komisyon üyelerini kutlar, başarılarınızın devamını dilerim. İmza…”

Evet, şimdi beyefendinin resmini binanın neresine asalım?..

Aaa, beyefendinin fotoğrafı illere gönderilirken yazmayı unutmayın, çerçeve modeli aynı olacak. İller kendi olanaklarıyla çerçeveleri yapacaklar.

Evet şimdi nereye asalım? En iyisi birkaç yere birden asalım… Koridor kapısının üstüne, odadaki iki pencere arasına, salonun penceresiz duvarının ortasına…

Girişi unuttuk, bir tane de oraya…

Haydin bakalım şimdi, nerede güzel beyefendi, nereye yakışmış, nerede daha canlı, nerede etkili, nerenin ışığıyla anlaşmış, oraya yakışmış?

Ihh burada hiç iyi durmamış… Çünkü az ışık alıyor, hiç göze batmıyor. Burası iyi ama, ışığı yandan alıyor. Aaa burası iyi işte, ışık, çerçeve ve beyefendinin temiz yüzü bir güzel anlaşmışlar ki…

Evet, demek ki beyefendinin resmi en çok salonun penceresiz duvarına yakışıyor. Yazılsın şimdi yazılar, “Beyefendinin resmi, varsa salonun boş duvarına, salon yoksa koridorun en ışıklı yerine asılacaktır… Vatandaş istediği yere asabilir, onun için herhangi bir kayıt ve kısıtlama yoktur.”

Beyefendinin resmi asıldı. Görevli de sıkı sıkı uyarıldı.

“Aman ha, yaman ha, üzerinde tozun zerresi olmayacak ha. Böyle aşağıdan

olmaz ha, yukarıya çıkacaksın, kuru bezle olmaz ha, baştan ıslayacaksın, hohlamak yok ha deterjan kullanacaksın, sinek kondurmayacaksın ha, uçuracaksın, gözün beyefendide olacak ha, bunu aklından çıkarmayacaksın...”

Parla beyefendi, cilalan beyefendi, parla beyefendi, cilalan beyefendi! Bu deterjan ötekinden güzel, bu kez daha yumuşak beyefendi! Biraz kaşının üzerinden, accık alnından, accık da yanaklarından, bir bezcik beyefendi. Aman apak oldun, aman pırıl pırıl oldun. Gözlerini de parlatalım biraz, ya gıdığın, biraz da oraya sürelim yumuşak bezi… Accık daha sürelim, senin bu resminden ötürü ekmeğimizi yiyoruz buradan… Diyorlar ki bana, sen beyefendiyi parlat, başka işe bakma… Eh beyefendi, hak ver, parlattım mı seni, yoksa parlatmadım mı? Vallahi billahi hamamdan çıksan böyle temiz pak olamazsın, seni iç fanilasıyla silmiştim ki, tozun tanesini bırakmaz üzerinde…

Solduracaksın be görevli oğlum. Sana parlat dedikse…

Amma sevgim, ben sevgimden yapıyorum.

- Çık çık görevli, durma çık…

- Hani merdiven, koş merdiveni getir. Nasıl görmezsin ha, baksana nasıl eğilmiş bu yana? Sana kaçtır söylüyoruz, sildikten sonra aşağıya in bak şöyle bir, düz olmalı beyefendinin resmi, dümdüz olmalı… Görmeyelim bir daha.

- Hani merdiven, nerde merdiven… Koş ne duruyorsun…

- Geldi efendim merdiven…

- Daya… Durma…

- Dayadım durmadım, çıktım, ne yapayım?

- Bir de soruyor, indir o resmi oradan, götür koy bodruma… Aa altının badanası da solmuş, iyi bir boya. Haydi sallanma, koy da gel bodruma…

- Efendim sarıp sarmalayayım mı?

- Çok işimiz var, haydi dedim sana. Amma silmişti ha, amma parlatmıştı ha, hafifmiş be, ağır değilmiş be. Basbayağı kâğıtmış be, ahacık beyefendi koltuğunun altında. Aha birinci kat, ahacık zemin, ahacık küf ve toz kokusu, ahacık bodrum kapısı… Amanın bu kapı da hep gıcırdayarak açılır. Pööf ne koku böyle, kâğıt böyle mi kokar babam, dosyalar böyle mi kokar anam?

Eee beyefendi, şimdi seni nereye koyayım? Başını çevirip mi koyayım, yoksa böyle seni sırtüstü mü uzatayım? Nasıl istersin ki, bir çivi bulup asayım mı duvara? Hiç konuşmazsın ki, yukardaki gibi bakarsın. Sarsam sarmalasam mı seni, yığınların altına mı atsam seni? de konuşsana efendi. Nasıl saklayayım seni? Burada da sıçan eniğini yitirir efendi, ister misin seni de yitirelim birkaç gün içinde, soralım birbirimize, “Beyefendi nerde len” diye. Ah beyefendi, vah beyefendi, hakkım helal olsun sana, onca sildim seni, aha kaç zamandır. Anan silmemiştir senin oranı buranı çaputla o denli. Vallaha buracığa koysam gelen giden evrakların içinde yitip gidersin… Yo ahacık buraya koysam, alındı verildilerin arasında yitersin. Şuracığa koysam, amanın vallaha billaha soba tutuşturmalık olursun, yukarıda yerin ne rahattı, koca bodrumda yer yok sana… En iyisi mi, dur ben seni ahacık şuraya koyayım, kimsenin uğramadığı yere… N’olur n’olmaz, bir gün yine belki beyefendi olursun, o zaman al gel derler bodrumdan beyefendiyi, elimle koymuş gibi seni bulayım. İyi uykular beyefendi.

OTUZ UÇUNCU DAKİKA

Raylara, iki uzun bıçakmış gibi baktı. Sipsivri, gittikçe birbirine yaklaşan, uzaklarda birleşen, çelikten, iki pırıl pırıl bıçak.

Boynunu rayın üzerine koydu. Soğuk demir, boynuna değince ürperdi. Bu ürperiş ayaklarına dek titretti onu. Titriyordu ayakları. Yağ ve kömür kokusundan başka bir şey duymadı bir an. Sonra saatına bakmak geldi usuna. Ne de güzel alışmıştı ölüm hazırlığına. Keşke boynunu koymazdan önce baksaydı.

Yattığı yerde doğruldu, cebinden saatini çıkardı. Tam otuz üç dakika vardı trenin gelmesine. Otuz üç dakika sonra, başı raylar arasında, gövdesi rayın dışında kalacaktı. Kanı da işte şuraya göllenecekti. Tren tekerleklerine ayna olacaktı bu kan gölü. Şu vidalar, şu demirler, şu traversler hep kana bulanacaktı.

Gözleri ilerdeki eve takıldı, evin bacasını gördü. Kapkara duman çıkıyordu bacadan. Düşündü.

“Soba yanıyor, kim bilir karı koca oturmuşlar kestane pişiriyorlardır. Yo hayır, belki de adam iş dönüşü karısını çok özlemiştir oracıkta, sobanın ucunda sevişiyorlardır. Onlar orada yeni bir doğuma hazırlık, ben burada ölüme. Yo belki de çocukları vardır, çocuk falan istemiyorlardır.”

Tekrar boynunu raya koydu.

Tastamam yarım saati vardı. Yarım saat daha duyacaktı sesleri, yarım saat daha duyacaktı doğanın kokusunu, burnunun az ötesindeki kavrulmuş papatyaları yarım saat daha görecekti.

Ondan sonra?

Ondan sonra her şey bitecekti.

Ha otuz yıl sonra, ha otuz yıl önce, Tanrıyla da bir anlaşması yoktu bu konuda. Kim bilir, belki de şimdi burada ölmese, iki gün sonra eceliyle ölecekti, bir araba fırlayıp çıkacaktı kaldırıma, başına saksı düşecekti bir balkondan. İlla bir koşul olması gerekli mi, kalbi küt diye duracak, ölecekti.

Kesilmiş kafasını, kan fışkıran boyun damarlarını, et yığını haline gelmiş gövdesini şimdiden görür gibi oluyordu. Sanki kendisi az ilerde dinelmiş, şaşkınlıkla bakıyordu, kesilmiş parçalanmış gövdesine.

Bir ayak sesi yaklaştı, yanında durdu, başucunda. İncecik bir erkek sesi:

- Hey arkadaş, dedi, trenin saatini bilirim, yirmi dakika sonra buradan tren geçecek. Kendine başka bir yastık bulsan iyi edersin.

Başını kaldırmadı raydaki, salt:

- Gerek yok, dedi.

- Neye? diye beriki sordu.

- Yastığa. Bu benim son yatışım.

- Ha şimdi anladım, canına kıyacaksın!

- Çok zekisin, bravo bildin. Hani yoksa..

- Hayır şey bildim de, gençsin.

- Demek şuracıkta yaşlı bir adam başını raya koymuş olsaydı, durup

bakacaktın, ha bu yaşlı, deyip, geçip gidecektin öyle mi? Hem benim gençliğimden sana ne?

- Hiç. Hizmet edersin daha. Ailen, vatanın…

- Askerliğimi yaptım. Vergiye gelince, karnımı zaten güç doyuruyorum. Yasalara saygıysa, şimdiye dek hiç kusur etmedim, yirmi dakika sonraysa hiç kimse benden hesap soramaz.

- Mutlu değil misin yoksa?

- Ya sen arkadaş?

- Mutluyum.

Yerde yatan, güler gibi bir ses çıkardıktan sonra, başını hiç kaldırmadan:

- Gölgenden anladığıma göre boyun pek kısa olsa gerek dedi. Sonra suratın da eciş bücüş olmalı.

- Nereden biliyorsun?

- Eciş bücüş değil mi, yalan mı söylüyorum? İstersen yalancı de bana!

- Hayır yalancı değilsin, suratım eciş bücüş ama, karım beni çok seviyor.

- Bu şebek suratı mı, güldürme beni, öteki dünyaya ciddi gitmek istiyorum. Söyler misin bana, gençliğinde, delikanlılığında hiçbir kızla tanışıp, konuşup, elele tutuşup kırlara koştun mu?

- Kızlarla kırlara mı, zamanım olmadı ki, ben hep çalışırım.

- Doğruyu söylemekten çekinme canım, desene, hiç kızlar bu surata yüz verirler mi diye?

- Şey belki.

- Belki değil, gerçek bu. Karın da seni sen olarak sevmiyor ki. Seni bir eşya olarak, hatta para olarak görüyor. Söyle bakalım, şu gölgesini gördüğüm şey nedir?

- Hangisi?

- Elinde tuttuğun, sallanan, marul mu?

- Yo, hayır, balık.

- Karın istedi tabii?

- Evet.

- Niçin götürüyorsun? Suratının eciş bücüşlüğünü görmemesi için. Hiç denedin mi, parasız git bir ay başı eve, veya ben bu ay hiç çalışmayacağım, yan gelip yatacağım de. Bak bakalım o zaman ne olacak, o seni çok seven karın bakacak mı yüzüne? Aslında o sana değil, paraya bakıyor.

- Ama onun boğazını doyurmak görevim değil mi?

- İşte bunu söylemekle bile, karının seni sevmediğini kanıtlamış oluyorsun. O salt kendisini seviyor. Kendi canını hoş yaşatmak için de, bu senin eciş bücüş suratından yararlanıyor. Söyler misin bana, biraz sonra eve gittiğinde karın koşup boynuna sarılacak, “Hoş geldin kocacığım” diyecek mi?

- Elbette, hem de canım kocacığım, diyor.

– Budala…

-Hı!

- Evet budalasın. Sen de buna inanıyorsun ha, karının maskesine, oynadığı oyuna gerçekmiş gibi, hem de içinde rol alarak inanıyorsun ha? demek şekerim diyor ha, demek şekerim diyor ha, düşünsene bir, senin o şebek suratının neresi şeker olur, hiç aynaya bakmadın mı? Nasıl yutuyorsun, nasıl kanıyorsun? Bu kurumuş kestaneye benzer surata şekerim diyenin içtenliğine nasıl inanıyorsun? İnanabilir misin, söylesene bana, inanabilir misin?

-Yoo.

- Öyleyse karının sevgisine nasıl inanıyorsun, nasıl güveniyorsun? İnsanı boş bir güven denli hiçbir şey yıkmaz. Bir gün gidersin ki eve, kaçmış. Nereye mi, senden daha güzel birine, senden daha paralı birine.

- Hayır, karım asla öyle bir şey yapmaz.

- Peşin yargılı olma lütfen. Hiç denedin mi?

- Neyi?

- Açlığı, efendim her gece meyhanelerde kafa çekip eve gitmeyi, ne bileyim senin seveceğin, onun sevmediği şeyleri yapmayı hiç denedin mi?

- Hayır.

- Pekiyi denesen, acaba seni bırakır gider mi, gitmez mi?

- Bilmem ki.

- Kesin konuş.

- Şey, gider belki. Hiç istemez meyhanede arkadaşlarımla içtiğimi, oysaki ben çok seviyorum, ama şimdiye dek iki kez, ikisinde de annesinin evine gitmekle tehdit etti beni.

- Gördün mü? Boş ver sevgiye. Gelelim iş yaşamına. Ne iş yaparsın sen?

- Tezgâhtarım.

- Nerede?

- Bir kuruluşta.

- Patronun çok sever seni değil mi?

-Çok.

- Suratın gibi aklın da eciş bücüş senin. Patronlar işi severler, parayı severler, iş varsa, para varsa patronların yüzü güler. Hiç patronundan borç para istedin mi şimdiye dek, ama biraz çokça?

- Azını bile vermez ki.

- Hani ya çok severdi seni patronun? Ya hastalansan, ya başına bir şey gelse? O zaman karın da.

- Beni bırakır gider değil mi?

- Yok hatırını sayar, düş istersen bir hapse. Bir gün bakmaz senin şu mıymıntı suratına. Karıdan, darıdan şansın yok. Eee sağlığın nasıl bakalım dostum?

- Turp gibiyim.

- Bu çok kötü işte, bu konuda da peşin yargılısın ki sağlık konusunda insan hiç peşin yargılı olmamalı. Senin hiçbir yanın şöyle ufacık da olsa ağrımaz mı?

- Ara sıra midemde bir ağrı olur.

- Ya gördün mü, hani turp gibiydin? Ara sıra midede ağrı, pekiyi hiç o ağrının kanser olabileceğini düşündün mü?

-Ama…

-Aması yok. Ya şu anda midendeki kanser bir patates kökü gibi sağa sola dal budak salıyorsa? Belki de bir hafta sonra dayanılmaz ağrılarla yatağa düşebilirsin…

Yoo yoo öyle elini kaldırma, bir hafta sonra olmaz da, ne bileyim bir ay sonra, iki ay sonra. O zaman ne olacak? Patronunun işine son vermesini, karının seni bırakıp gitmesini, kanserli midenle nasıl izleyeceksin kimsesiz yatağından?

- Haklısın galiba.. Önceleri doktor bir film çektirmemi söylemişti, ama.

- Belki de çok geç kaldın dostum. Tanınmış bir insan mısın?

- Nasıl?

- Canım, ozan, yazar, bilmem işte, tanınmış insan…

- Anladım, değilim.

- Yani bir hiçsin. Önemli değil hiç olmak da… Ama karın sevmez, patronun sevmez, midende kocaman bir kanser uru, üstelik bir hiçsin. Şuraya, şu raya benim gibi başını koysan, başını değil gövdeni koysan, ikiye bölünsen, dörde bölünsen, kıyma olsan, yine de bir hiçsin. Salt yarınki gazetelerde bir resmin, resmin altında bir yazı, “Evine balık götürüyordu…”

- Evet!

- Ama altı dakika var trenin gelmesine… Altı dakika sonra bu hiçliğini hiç duymazsın.

Bir süre ne yatan sordu, ne ayaktaki yanıtladı. Yerde yatan:

- Haydi, dedi, karın seni bekliyor, koş balığı bir an önce göster ona, bak aldım de, koşsun, sana sarılsın, şebek suratına yine şeker desin, haydi durma koş, oyununuz gecikti, geç kalıyorsun rolüne. İkinci bir baş uzandı raya.

- Acaba zor mu olur? diye sordu ince sesli erkek.

-Ne?

- Tren kesmesi?

- Bilmiyorum, çünkü ilk kez başımı trenin altına koyuyorum.

- Gerçekten karım beni sevmiyor mu?

- Yalan söylememi mi istiyorsun?

- Vay be, ben sever bilirdim. Ya patronum?

- Yarın cenazene bile gelmez, dolgun ücret veriyordum, niye canına kıydı bu serseri der.

- Yo dolgun ücret vermiyor… Demek midem öyle ha?

- Ağrımayacak artık.

Arkalarında bir ayak sesi duyuldu. Kalın bir erkek sesi:

- Hey ahbap, balığı kediler yiyecek, dedi.

Birinci adam, ince sesliye:

- Bak işte, önce balığı gördü, dedi, bizi değil. Bu adam zengin olmak için can atan biri.

- Hey anlamıyor musunuz yahu, balığı kediler yiyecek dedim… Piist… Bakın benden söylemesi, kedi burada dolaşıyor.

- Yanıt verme, çeker gider, sabaha dek de balığı düşünür, kediler yedi mi, yoksa yemedi mi?

İnce sesli sordu:

- Kaç dakika kaldı?

- Eh, ya üç, ya dört.

- Acımaz değil mi?

- Bilmem, bakarsın çok acır, bakarsın inek ısırığı gibi olur.

Bir kadın sesi duydular, kadın kendi kendine söyleniyordu:

- Koskoca adamlar, hiç akıl yok şunlarda, tertemiz giysileriyle yağlı rayların üzerine yatıyorlar.

- Bak işte bu kadın da giysilerimizi ördü salt.

Bir genç kız, yanındaki genç kıza:

- Ay şunlara bak, dedi, ne özgürlük, e romantik.

- Bu kız da dostum, özgürlük arıyor, yani koca. Kendi evini istiyor.

Yaşlı bir adam sesi duyuldu:

- Geberecekler, bir de suç makinistin olacak, dedi.

- Bu da, rahatını, keyfini düşünen bir emekli olsa gerek. İster ki hiçbir olay olmam, hiçbir şey değişmesin.

Ve titrek bir kadın sesi:

- Balıkları siz mi attınız? Alabilir miyim? diye sordu.

- Bu da aç dostum! İnce sesli:

- Bir dakika kalmış olmalı, dedi.

- Evet, dedi öteki… Ölümümüze şurada bir dakika kalmış, insanların tümü kendilerini düşünüyorlar.

Trenin uzaktan sesi duyulmuştu. O anda sarı bir çocuk başı uzandı yanlarına, ray demirine:

- Amcalar uyuyor mu? diye sordu.

- Uyuyoruz, diye yanıt verdi birinci adam. Ama sen git, şimdi buradan tren geçecek.

- Geçsin.

- Geçsin mi, çabuk uzaklaş buradan, sonra kafan kesilir.

- Kesilsin, sizinki de kesilecek ki.

- Çocuğum git, biz ölmek istiyoruz.

- Ben de istiyorum.

- Bizim istediklerimiz olmuyor.

- Benim de, babam o topu almıyor.

- Haydi git şimdi, biz alırız sana.

- Nasıl alırsınız, başınız kesilecek ki. Böyle bizim köpeğin başı kesildi burada, hopladı hopladı öldü. Bizim köpek gibi öleceksiniz, başınız kopacak, böyle hoplaya hoplaya öleceksiniz.

Tren karşıdan gözükmüştü. Tiz tiz bağırıyordu.

İnce sesli adam:

- Ben alacağım sana, git, git! Diye bağırdı çocuğa.

Öteki bağırdı:

- Çabuk uzaklaş buradan!

- Bizim köpek böyle hoplaya hoplaya.

- Kalk oradan kalk!

-Git!

- Bizim köp…

İnce sesli adamla, birinci adam, ikisi birlikte çocuğun başından yakaladılar, kendilerini geriye doğru attılar.

Tren geçip gitti.

Çocuk:

- O top şuracıktaki bakkalda, dedi, kırmızı top!

Eciş bücüş suratlı adam o günü balıksız gitti evine. Karısı onu kapıda karşıladı, “Oh canım kocacığım hoş geldin” dedi ve sarıldı.

SEÇİMCİ HÜSNÜ BEY

Ankara’ya yakın o ufacık kasabanın ufacık berber dükkânında tıraşımı olurken içeriye biri girdi. Aynada şöyle gözüm takıldı. Sarışın, orta boylu bir adam. Berber:

-Ooo, dedi, hoş geldin Seçimci Hüsnü bey.

Ben baştan seçimci sözcüğünü geçimli anlamıştım. Berber de farkına vardı sanırım, saçlarımı ıslatırken, kafamı Hüsnü beyden yana çevirerek:

- İlgini çekmedi mi? dedi. Bu arkadaşa Seçimci Hüsnü bey derler.

- Anlamadım, nasıl, seçimci ne demek? diye sordum.

Hüsnü bey güldü, benim kim olduğumu berbere sordu. Berber kimliğimi söyleyince, Seçimci Hüsnü bey gülerek anlatmaya başladı. Berberin çırağı çayları söylemeye gitmişti. Hüsnü bey anlatacaktı, ama çaylar bendendi. Çünkü berberler kolay kolay çay ısmarlamazlar…

- Efendim, dedi Seçimci Hüsnü, şimdi siz sanıyorsunuz ki ben bir dernek falan, kurmuşum. Seçimleri Sevenler Derneği falan gibi… Yo dernek falan kurmadım amma, gerçekten ben seçimleri çok seviyorum. Ben isterim ki efendim, yılda bir, altı ayda bir seçim olsun.

- Ha, dedim, sık sık iktidarların değiştiğini istiyorsunuz?

- Umurumda değil, ben seçim olsun isterim.

- Bir çıkarın olmalı, dedim.

- Elbette, dedi… Dört yılda bir yapılan seçimlerde üç gün öyle yaşarım ki

ben, tastamam milletvekilleri gibi, bir dokunulmazlığım eksik. Bir de o olsa zaten milletvekilinden hiçbir farkım olmayacak…

Şimdi efendim, seçimler yapılır ya, benim kulağım hep radyoda, televizyonda… Bir yandan da gazeteleri okur dururum, tarar dururum. Şimdi biliyorsunuz gazeteler yazarlar, “Falanca ilde seçim sonuçları kesin olarak açıklandı, falan falan kişiler seçildiler. Bu milletvekilleri mazbatalarını alarak Ankara’ya gittiler.”

Sonra yine kurt gibi beklerim… Efendim bu milletvekilleri ilk toplantılarını yapıp yemin ediyorlar ya, hah işte bu günü gazetelerden, radyodan iyi kollamak gerek, çünkü benim işime yarayan bu yeminden üç gün öncesi… Diyelim yemin günü belli oldu. Tamam artık Seçimci Hüsnü’nün milletvekilliği başlamıştır. Efendim, evde bir lacivert takım var ki, salt bu iş için. Giyerim o lacileri, içine ak gömlek, bir boyunbağım vardır, o da salt bu üç günlük milletvekilliği içindir, onu da takarım… Sonra bir de baston vardır, okkalı, onu da elime alırım, bir elime de deri çantamı… O üç gün yarım numara okkalı bir gözlük vardır evde, onu da geçiririm kulağımın üzerine. Ayağıma da giydim mi parlak ayakkabıları, oldu Seçimci Hüsnü, Milletvekili Hüsnü.

Ve tutarım Ankara’nın yolunu. Aman efendim bir girişim vardır Meclis binasına, böyle bir elimde çanta, bir elimde baston, hafif de bir öksürük, anlamlı “Ehha öhha ehha” ve de çok oturaklı, okkalı olaraktan; o polislerin tümü kapıda selama dururlar. Nerden bilsinlerki , kim bilir hangi ilin hangi milletvekiliyim. Oturaklı mıyım, evet, okkalı mıyım, evet, ense kulak yerinde mi, maşallahım var. Eee laciler diyor milletvekili, baston diyor milletvekili, o pırıl pırıl ayakkabılar…

Söylemesi ayıp efendim, ben biraz pisboğazımdır, siz galiba bilmiyorsunuz, Meclis lokantasında her şey sudan ucuzdur. Aman o çorbalar, o çerkez tavukları, o tatlılar, o kadayıflar, sanki topatan lokantanın fiyatına. Ye yiyebildiğin denli, nasıl olsa bu bayram üç gün sürecek… Bir yumulurum yemeklere, herkes günde iki öğün yiyor, ben üç öğün, dört öğün, beş öğün yerim. Garsonlar öyle saygılıdırlar ki beyim, odacılar öyle saygılıdırlar ki beyim… Vallahi Meclisin

kahvesinin bile tadı aşka, hası oraya mı gidiyor nedir, gelsin az şekerli kahve, gitsin az şekerli kahve… Aaa, şu az şekerliyi içerken hele bir Mersin'deki ağabeyimi arayayım, nasıl olsa telefon bedavadır, ben şayet ağabeyime telefon ediyorsam, ülkenin yararına bir şey içindir…

- Alooo ağabey nasılsın?..

- Yine orada mısın Hüsnü?

- Evet oradan telefon ediyorum ağabey…

- Nasıl yemekler yine güzel mi?

- Felaket güzel ağabey. Sen nasılsın hele?

- Yahu bizim oğlanın bir işi olacaktı, şu ara onu yapıversene…

- Ne demek ağabey!

Telefonu kapatırım, hop bu kez Niğde'deki amcamı ararım… O da bilir nereden telefon ettiğimi. O da yemekleri sorar, sonra mutlaka yapılacak bir işi vardır, onu da söyler, not alırım…

Karnım tok, kahvemi içtim, telefonumu ettim, eh şimdi sıra berberde. Şuraya gelmişken ucuz ucuz bir tıraş olayım. Giderim berbere, bunlar da berber koltuğu mu, siz berber koltuğunu orada göreceksiniz. Tıraşımı olurum, su fiyatına. Ayakkabılarımı boyatırım su fiyatına. Başlarım binanın içinde dolaşmaya. Bana sırıtanlar olur, bende onlara sırıtırım. Kim bilir, nerenin acemi milletvekilleri, beni eski milletvekillerinden sanıyorlar ki, sırıtıyorlar. İçlerinden bina içerisindeki yerleri soranlar da olur:

- Şey acaba postane hangi yanda efendim?

Ben kurt milletvekili, parmağımla gösteririm:

- Şuradan gidin!..

- Efendim ben bankaya gidecektim de…

- Şu yandan!..

Gider o günü bir iki bakanlık gezerim.

Ağabeyimin oğlunun işi var, amcamın işi var, eh buradan giderken de birkaç iş almışım. Bunlar için bakanlıkları dolaşmak gerek. Elbette bakana çıkmayacaksın, genel müdüre, genel müdür yardımcısına çık, yeter, ossat işini

görürler. Hangi parti çok milletvekili çıkarmışsa, şıppadanak ben o partinin falan ilinin milletvekili olurum.

- Beyefendi ben falanca, falanca partinin milletvekiliyim…

- Oooo beyefendi…

Adam ooo'yla birlikte havaya fırlar,

- Buyrun beyefendi, çay beyefendi, kahve beyefendi…

Hem çayımı kahvemi içerim, hem de ağabeyimin, amcamın işini yaptırırım.

Bir kezinde kendi işimi de yaptırdım. Ben nüfusta çalışırım efendim, yıllar geçti bizim intibak yapılmıyor… Zaten inanır mısınız beyefendi, şu üç günlük milletvekilliği fikri o zaman geldi aklıma. Dört yıldır intibakım yapılmamış, işte o yıl, giydim lacileri, milletvekili olaraktan gittim ilgili bakanlığa, çıktım genel müdüre, kendimi tanıttım ki iktidara geçecek olan partinin milletvekiliyim, eh o zaman sayın genel müdür yapmasın da göreyim.

- Hayhay efendim, derhal efendim, şimdi efendim.

Zıır zil, zıır özel kalem, zıır şube müdürü, hop Hüsnü'nün intibakı tamam.

İşte beyefendi, kendim memur olduğum için bu genel müdür odalarından çıkmak, nasıl duygulandırır beni, yıllar yılı üstlerimin önünde hazırol durmuşum, şimdi benim önümde koskoca genel müdür, öyle saygılı, öyle bir yolcu ediyor ki beni, ah Hüsnü ah, ancak dört yıl sonra bir daha bu sahneyi yaşayabilirsin, uzat uzatabildiğin denli… Öyle yavaş çıkarım, öyle yavaş uzatırım ki elimi genel müdüre, yavaş çekim filmler gibi.

Çıkarım haydi yine Meclise, onca gezmişim, onca yorulmuşum, karnım nasıl acıkmış, dosdoğru lokantaya.

Ah efendim ah, benim için en acı gün, üçüncü gündür, çünkü son gündür. Bir daha dört yıl sonra, evet evet erken seçim falan olmazsa en azından bu yemekleri yiyebilmek, bu saygıyı görebilmek için dört yıl bekleyeceğim. İçim burkulur ama ne yapayım.

Son günü hiç çıkmam lokantadan. Akşamüzeri son bir kez daha karnımı iyice doyurduktan sonra, Meclis koridorlarında yürümeye başlarım. Odacılar kapıları açarlar, polisler selama dururlar, sıkmadığım elleri o gün sıkarım,

sormadığım hatırları o gün sorarım… Sonra yavaş yavaş kendimi Meclisin bahçesinde bulurum. Ama döner döner ardıma bakarım. İnanmazsınız tam kapıdan çıkarken gözümden bir damla yaş tıp diye yanağıma damlar.

“Aldırma be Hüsnü derim, sağ olursan, yakalanmazsan, dört yıl sonra yine şu kapılardan, elinde bastonun, gözünde gözlüğün, yine lokantanın o masasına çökersin, gelsin kadın budu köfte, gitsin tulumba tatlısı, dersin…”

PARALAR

Söz vermişti bana,

“Hele şöyle saat on ikiye doğru gel, bir konuşup görüşeyim” demişti…

Günlerdir dolaşıyordum boşu boşuna… Son kez, okuldan bir arkadaşıma rastlamıştım, patronuyla konuşacaktı, arlık ayak işi mi olur, atölye işi mi olur, bir İş bulmaya çalışacaktı bana… Sabahleyin tıraş olmaya kalkmış, pırıl pırıl bir yüzle gitmek istemiştim buluşmaya ama, jileti bardağın kenarında o denli bilememe karşın, yüzüme ilk sürdüğümde, favorimin bittiği yerde derin bir oyuk açılmıştı… Yer yer yaralanmış ve kızarmış bir yüzle patronun karşısına çıkmamak için tıraş olmaktan vazgeçtim, sabahın sekizinde çıktım dışarıya… Umut sanki işte, erken dışarıya çıkarsam bana iş vereceklermiş gibi… İşsiz insanın en güzel zaman öldüreceği yerler vitrinler olduğu için vitrinlerin önünde birer birer durmaya başladım… Ne de çok mal vardı vitrinlerde; kazaklar, gömlekler, ceketler, pantolonlar, çoraplar, kalın kumaştan uzun uzun paltolar… Gözüm bir vitrindekilerde, bir kendi giysilerimde, aptal aptal bakınıyordum… İşte tam o sırada, birileri çıktı vitrinin yanındaki camlı kapıdan… İri yarı olanı şöyle bir süzdü beni, yanımdakine:

- Nasıl beyefendi, şunun gibi var mı? diye sordu.

Beni gösteriyordu… Öteki sarışın adam, gözlerini benden ayırmaksızın, bir

zaman beni inceledikten sonra:

- Tamam tamam, dedi, hemen hemen aynı…

İri yarı adam, yanıma yaklaştı, omzumdan dürttü… Sanki ben, onlarla ilk kez ilgileniyormuşum gibi irkilerek:

- Buyrun, dedim…

- Gelir misiniz biraz bizimle?..

Girdim içeri onlarla birlikte… Bir aynanın karşısına gittik… Adam, tezgâhın üzerinden aldığı ceketi bana uzatarak:

- Bunu giyer misiniz? dedi…

Giyerim elbette… Ama niye?.. Üzerimden, rengi karayken, çok güneş yemiş, çok yağmur yemiş şemsiye bezine dönmüş pardösümü çıkardıktan sonra ceketi giydim… İyiydi be, insanın bir ceketi olması… Aynada kendime baktım, yakışmıştı… Ardımdaki iri yan adam, ceketin eteklerinden tutmuş çekiştiriyor, arada bir pat pat omzuma vuruyor, kollarımı aşağı doğru çekiyor, sarışın adama bakarak:

- Nasıl? diye soruyordu…

Sarışın adam, şöyle bir elini çeviriyor, bu kez iri yarı adam, beni fır diye hop bu yana döndürüyordu… Sarışın adam, bu kez göbeğimin olduğu yere bakıyor, düğmeyi iyice kavuşturmamı söylüyor, kolumu tutuyor,

- Biraz kollar uzun, diyordu…

- Kısaltmak mümkün beyefendi, diyor iri yarı adam… Sıkmıyor ya siz ona bakın…

Beni de dürtüyordu…

- Yoo yoo, dedim, hiç sıkmıyor… Sarışın adam:

- Bir de pantolonla görelim, deyince, iri yarı adam, elime bir pantolon tutuşturarak kabine soktu, perdesini de sinirli sinirli çekti:

- Giy o pantolonu, dedi…

Acep niye giyiniz, demedi ki? Tuttum sıkıca kapanan perdenin bir ucunu, korkarak çıkardım pantolonumu ayağımdan… İri yarı adam, sabıkalı götürür gibi sürükledi beni aynanın karşısına… Pantolon da yakışmıştı… Hele o koyu

renkli ceketin altına, bu açık renkli bol tüylü kalın kumaş, tutmuştu… Sarışın adam, parmağını oynattıkça, iri yarı adam, ceketin arka tarafını havaya kaldırıyor, ardımı gösteriyor,

- Bakın efendim nasıl oturdu? diyordu…

Sarışın adam dudağını büzüyor, kaşlarını kaldırıyor,

- Basenler, basenler çok yapıştı, diyordu…

- Hiç de değil beyefendi, diye yanıtlıyordu iri yarı adam…

- Ah, diyordu sarışın adam ah, burada olsa, getir, istediğin gibi giydir, ama hiç ta oradan buraya elbise ısmarlanır mı canım?

Ben dineldim kaldım aynanın karşısında, onlar birtakım şeyler konuştular biraz ileride, sonra iri yarı adam yanıma gelerek:

- Çıkarır mısınız? dedi…

Ha iyi, misiniz'li konuştu… Kabine girip çıkardım giysiyi, kendi partallarımı giydim… Gerçi teşekkür falan etmediler ama, iyi diyordum içimden, bilmem kim bilir hangi küçük beyin giyeceği giysiyi ilk kez ben giydim… Küçük bey diyorum, çünkü boyum bir elli beştir.. Çıktım dışarıya… Saati sordum, daha on bile olmamış… Yine vitrinler… Vitrinlerin yanında bir apartman kapısı, iş hanı mı, ev mi bilemem… Birileri arabadan buzdolabı indiriyorlar… Hah ulan be, bu kış günü ne yapacaksınız buzdolabını? Ama gerekli olur, buz, viskinin içine, vermutun içine… Attın mı, bardak buğulanır, elde tutulur dakikalarca, sonra yudum yudum içilir, televizyonda öyle… İki kişiden biri:

- Hiş, dedi bana, yardım ediver, tutuver şunun ucundan…

Tuttum… Çıkıyorum merdivenleri… Merdivenin alt tarafında kalan, boyuna:

- Dikkat edin ha, duvara deydirirsiniz ha, çizersiniz ha, hanım çok titizdir ha, diyor…

Ben yan tarafta olduğum için, merdiven aralıklarında o küçük boyuma karşın sıkışıyor, buzdolabıyla duvar arasında pestil gibi oluyorum. Ama vermişim tüm gücümü, kaldırmaya çalışıyorum buzdolabını… Bazen bir cıızt sesiyle merdivenin alt tarafında kalan adam bağırıveriyor:

- Sürttünüz mü, çizdirdiniz mi?

- Yoo, diyorum ben, şapkam sürtündü duvara…

Rahatlıyor öteki:

- Oh oh aman, diyor, buzdolabına bir şey olmasın da…

Altıncı kata vardık… Adam buzdolabını yere koymaya kıyamıyor, bana işaret ediyor:

- Başınla dokunuver zile…

Tos vurur gibi zile dokundum… Bir kadın çıktı, başı karmakarışık:

- Aaaaa! dedi… Getirdiniz mi?

Buzdolabını içeriye sokuyoruz… Odalar, salon, mutfak… Mutfak değil, at oynat…

- Şuraya şuraya, diyor kadın… Benim duvardan yana geçerken adımlarımı güçsüzlükten çift attığımı görünce:

- Bu ufak boylu hamalı da nereden buldunuz? diye sordu. Çizdirmeseydiniz bari?

-Yoo, yooo, dedi öteki… Sonra bana döndü: Sağol arkadaş…

İyi ama ulan bir sağol'la olur mu bu iş. Çıkar versene emeğimizi… İndim merdivenlerden… Kızıyorum, bir bakıma da seviniyorum… Hani, buzdolabını o kata çıkarırken bayağı ısınmışım… O sıcaklık, yüzüme yayılıyor kaldırımların serinliğinde, sanki buluşmaya gecikmişim gibi adımlarımı hızlandırıyorum… Bu ara saati soruyorum yine birine, onu çeyrek geçiyor, diyor… Ooo, çok var daha, adımlarımı yavaşlatıyor, yine vitrinlere bakmaya başlıyorum.. O, kızarmış tavukların konduğu vitrin çok güzel, ama insana yemek iştahı veriyor, onun için hemen geçiyorum… Birisi iniyor hızla yukardan, karşıma geçiyor,

- Kardeş bir dakika, diyor… Yumuşağım, hamur gibi, macun gibi, çamur gibi… Bulaşıveriyorum oraya buraya… Adamla birlikte çıkıyoruz yukarıya, fazla yukarı değil, hemen birinci kata… Yazı makineleri çalışıyor şakır şıkır… Mavi önlüklü, dolgun göğüslü kızlar birtakım şeyler yazıyorlar… Beni çıkaran adam:

- Otur, biraz bekle diyor…

Sıcacık… Noter burası… Evet evet noter… Karşımda bir kadın oturuyor,

dalmış gitmiş bir yerlere… Kim bilir, kocası için avukatın birine vekâlet vermeye mi gelmiş, boşanacak belki… Oysaki geçinilir bu kadınla… Ağzı kutu gibi, bacakları kısa ama, etli, minyon yüzünde kocaman kocaman gözler… Yanında yaşlı bir kadın, çocuğu bağrına basmış… Sanki kaçıracaklarmış gibi… Durup durup sulu ağzıyla öpüyor çocuğu… Çalışıyor yazı makineleri… Beni yukarı çıkaran adam, biraz sonra yanıma gelip,

- Bekle az kaldı, diyor… Bekliyorum… Pullar yapıştırıyorlar karşıdaki masada… İki kişi iki yandan, yalayıp yalayıp yapıştırıyorlar, kim bilir kaçar liralık kâğıtlar bunlar? Amma da pahalı ha, ufacık boyalı kâğıtlar… İlerdeki iki koltukta iğreti oturmuş iki adamdan, meşin ceketlisi boyuna para sayıyor yanındakine… En az binlik olmalı bu paralar, kim bilir belki de içlerinde beş binlikler de var… Kırışık alınları, biri sayıyor, öteki dudaklarını kıpırdatıyor… Ama gözlerini hiç ayırmıyorlar paradan… El, durmadan gidip geliyor… Her gelişinde, öteki adamın elindeki deste biraz daha büyüyor… Meşin ceketli adam, pofluyor, sonra elini ağzına götürüp tükrüklüyor, tekrar başlıyor saymaya… Elindeki bitince dalıyor kara çantanın içine, bir tomar daha çıkarıyor, sayıyor yine, boyuna sayıyor… Gözlerimi, başka tarafa çeviriyorum, az ilerde yazı yazan mavi önlüklü kızı izliyorum, öyle de çabuk yazıyor ki, bazen önündeki makineye bakmaksızın başını kaldırıyor, yöreyi süzüyor, tekrar başını eğiyor yazı makinesinin üzerine… Ama dayanamıyor, yine meşin ceketliden yana bakıyorum, adam sayıyor, hâlâ sayıyor… Noter şu karşıdaki adam olmalı… Buyruğundakileri süzen kral gibi şöyle bir süzüyor yanını yöresini, sonra kahvesinden bir yudum alıyor, önündeki kâğıtlara bakıyor… Dönüyorum yine meşin ceketliden yana, sayıyor adam, sayıyor… Ulan ne bitmez tükenmez para bu be, nereden çaldın a hergele? Beni yukarıya çıkaran adam geliyor yanıma:

- Bitti bitti az kaldı, diyor…

Oooo sıkılıyorum ha… Avukatına vekâlet verecek kadın bacak bacak üstüne atıyor, şöyle gözlerini kaldırarak masanın ardındaki kızın yazdıklarına bakıyor, sonra çantasından uzun sigaralardan çıkarıyor, küçücük bir çakmakla yakıyor… Dumanını bana karşı üfürüyor…

Dönüyorum… Amaaan, deli edecekler insanı… Para sayıyorlar yine… Kaşlar çatılmış, dudaklar titrek, eller boyuna gidip geliyor, arada bir parmak şapırt ağza gidiyor…

Boğuluyorum sanki… Adam geliyor yanıma:

- Az kaldı az, şimdi gelecekler, diyor, telefon ettim, diyor…

Ulan kime telefon ettin, niye beni böyle bekletirsin a namussuz? Bakıyorum, sayıyorlar yine… Kadına bakıyorum, ikinci sigarasını yakmış, üfürüyor bana karşı… Yaşlı kadın daha çok sıkmış çocuğu bağrında… Noter ağzını kovan gibi açmış esniyor, mavi önlüklü kız saçını geriye ata ata basıyor makinenin tuşlarına…

-Ulan kime telefon ettin?

- Bekle, diyor, bekle gelecekler, şimdi…

Bekliyorum… Boğuluyorum… Patlıyorum… Sıcak… Buharlar tütüyor her yanımdan, yitiyorum buharların içerisinde… Adam yanıma yaklaşıyor,

- Haydi gel, diyor…

Adamlara bakıyorum, şapırt parmak dudakta, para sayıyorlar hâlâ… Gidiyoruz… Noterin karşısındayım… Adım sorulmuş, babam kim diye sorulmuş. Koyu giysili iki adam, enseleri kalın mı kalın, yüzleri pampal pampal… Noter:

- Bak, diyor, Zahit bey, dört kapılı, yüz yirmi beygir gücündeki, Mersedes marka arabasını, Zahit bey parasını tamamen almış…

Buharlar fışkırıyor her yanımdan… Tütüyorum… Tutuşmuş gömleğim, tutuşmuş gömleğimin yakası, boğazımdan yanıyorum…

- Şimdi, diyor noter, iş bu satış akdinde siz de tanık olaraktan…

Fırlıyorum ayağa…

- Ulan, diye bağırıyorum, ulan bu işkence niye ha, bu işkence niye, alan sizsiniz satan sizsiniz, bana nesi ulan ha, bana nesi?

Deli gibi iniyorum merdivenlerden ve kalabalığa karışıyorum…

BOŞLUK MÜDÜRÜ

O, her zaman, aynı kahvenin, aynı köşesinde, ağarmış saçları, gözündeki kalın çerçeveli gözlüğüyle, kürsüsünden ders veren bir profesör gibi oturur, durmadan önündeki kalın kalın kitapları, karıştırırdı. Nargilesi hemen ayağının ucundan, çay fincanı da elinin altından eksik olmazdı. Bir nargilesinden çeker, bir yudum çayından alır, sonra yine dalar giderdi kara kaplı kitaplarına. Ancak başını, yanına birisi geldiği zaman kaldırırdı. Çok da fazla tutmazdı yanına geleni. Zaten söyleyeceği çoğu şeyler ezberinde olduğu için:

- Şunu şunu yap tamam derdi.

Adamın uzattığı parayı alır, hemen yanındaki teneke kutusunun içine atar, ondan sonra yine dalardı kitaplarına. Ona, “BOŞLUK MÜDÜRÜ” derlerdi. Daha doğru dürüst adını bilen yoktu. Çünkü, kahvenin kapısından içeriye telaşla giren vatandaş, hemen oradaki birine veya garsona:

- Boşluk Müdürünü arıyorum, diye sorar, onlar da parmaklarıyla, köşeyi gösterirler,

- Nah işte, orada oturmakta olan ak saçlı adamdır… Derlerdi.

Vatandaş o denli alışmıştı ki, yanına varınca:

- Müdür bey, der, ondan sonra derdini anlatırdı.

Belirli bir tarifesi yoktu Boşluk Müdürünün… İşin şekline, büyüklüğüne, küçüklüğüne, başvuran kişinin parasal durumuna göre ücret alırdı. Çoğu zaman, kahvenin kapısında lüks arabalar durur, şoför koşar kapıyı açar, arabadan inen şık kişi, doğruca Boşluk Müdürünün yanına gelir, danışacağını danışır, ondan sonra çeker giderdi…

Çok önceleri, bir gün evinde karısından öğrenmişti Hayri beyin bankadan kredi aldığını. Sonra da o gece gözüne uyku girmemişti. Dönüyor duruyor:

- Yahu hanım, bu adamı ben çok iyi bilirim, nasıl olur da bu adama devletin bankası kredi verir? diyordu.

- Canım, diyordu karısı da, ne bilirim ben, ben de elden duydum, duyduğuma göre aldığı kredi bir milyonmuş…

- Aman Allah ne diyorsun, yahu o adama bir kuruş kredi verilmez, üçkâğıtçının tekidir…

Zor etmişti sabahı. Vatandaştı. Şayet krediyse, kendine de verilmeliydi, yok bu işte bir yanlışlık vardıysa, hemen düzeltilmeliydi… Onun için ilk kez banka müdürüne başvurdu:

- Efendim, dedi, Hayri beye nasıl bir milyon lira kredi verdiniz?

Banka müdürü şaşkın şaşkın baktı Boşluk Müdürünün yüzüne:

- Siz kimsiniz? diye sordu.

- Ben mi, ben vatandaşım efendim… Müdür, bu kez ters ters baktı, Boşluk Müdürünün yüzüne:

- Galiba hiç işiniz gücünüz yok, dedi.

- Var ama efendim, merak ettim, vatandaş olarak bunu öğrenmek hakkım… Biliyorum, Hayri Bey partilidir, şudur budur ama, ona bir milyon lira kredi verilemez.

Müdür:

- Bir ay sonra iki milyon daha vereceğiz, deyince, Boşluk Müdürü hop oturdu hop kalktı, nerdeyse banka müdürünün “Olmaz, olmaz” diye yakasına yapışacaktı ama, zor tuttu kendini… Gerçi banka müdürünün yakasına yapışmadı ama:

- Olmaz, olamaz! Diye öyle bir bağırış bağırdı ki, bankanın camları zangırdadı.

Banka müdürü:

- Yahu ne bağırıyorsun? dedi, adam işini yapmış, bana nesi, sana nesi…

Bana nesi, sana nesiydi ha, gösterirdi onlara… Birkaç mali müşavir arkadaşına koştu, birkaç muhasebeciyle konuştu, hiçbiri de kendine doyurucu yanıt veremediler… Bu işin Ankara’sı da vardı. Atladı otobüse, üç gün bekledi, sonunda genel müdürün makamına çıktı…

- Efendim durum böyle böyle, dedi. Genel müdür sordu:

- Kimsiniz siz?

- Ben bir vatandaşım efendim.

- Haa öyle mi? Vatandaşı inandırmak bizim görevimizdir.

Bastı zile, içeriye odacı girdi. Genel müdür:

- Beyefendiyi kredi işleri şube müdürüne götür, bilgi versin… Hem de adamakıllı bilgi versin dedi…

Boşluk Müdürü, şube müdürünün yanına gitti. Şube müdürü bir saat anlattı, yarım saat yönetmelik okudu, tekrar bir saat yasa açıkladı, ama Boşluk Müdürü:

- Anlamadım efendim, dedi.

Usanmadı şube müdürü, nasıl olsa genel müdürünün buyruğu vardı, tuttu baştan, maddeleri okudu, baştan yönetmelikleri Boşluk Müdürünün kendisine okuttu, karşılıklı yasaları yorumladılar, ama yine anlamadı Boşluk Müdürü… O günü, paydos edildi, ikinci günü sil baştan yaptılar… Üç gün sonra Boşluk Müdürü, kredi işlerinde, yasaların ve yönetmeliklerin öyle boşluklarını öğrenmişti ki yetkili ağızdan, artık bu konuda nice mali müşavirler, nice muhasebeciler, nice banka müdürleri eline su dökemezlerdi…

Demek ki Hayri beyi şikâyeti tümden boşunaydı. Hayri beyin kredi alma şekli yasaların boşluğuna tıpatıp uygun olup, bu işte yasalara aykırı hiçbir şey olmadığı gibi, Hayri bey ülkenin ekonomisine katkıda bulunduğundan ayrıca eli öpülecek, hatırlı bir işadamıydı…

İstanbul'a geldikten sonra da boş durmadı. Borçlar yasası, iflas yasası, bu arada bununla ilgili ne denli yasa ve yönetmelik varsa topladı topladı, kapandı odasına… Şöyle altı ay içinde, ne genel müdürün, ne de şube müdürünün aklına gelmeyecek, bulup ortaya çıkaramayacak öyle boşluklar yakaladı ki yasalardan yönetmeliklerden, bunları bir bir genel müdüre yazdığında, hepsine de ayrı ayrı teşekkür yanıtı aldı…

Aradan çok geçmedi bir gün bir baktı ki kendi caddelerinde, yeşil saha üzerinde sekiz katlı bir apartmanın yapımına başlanmış… Şaştı kaldı Boşluk Müdürü:

- Ulan aman, bu nasıl iştir? dedi.

Gerçi yapının içine dek girdi ama paydos saati olduğu için kimseyi bulamadı. Yine sabaha dek gözüne uyku girmedi. Bu yana dönüyor:

- Yahu vallahi billahi olamaz, diyordu.

Zor etti sabahı… Daha işçiler yeni başlamışlardı ki çalışmaya, giriverdi yapı sahasına:

- Bana yapsatçıyı gösterin, dedi.

- Buyrun, dedi bir adam, benim.

- Kardeşim burası yeşil saha, siz nasıl apartman konduruyorsunuz?

Adam, hemen ilk baştan bozuk çaldı:

- Sen kimsin, ne karışıyorsun? dedi.

- Ben vatandaşım anladın mı arkadaş?

- Vatandaşsan vatandaşlığını bil… Biz bu sekiz katlı apartmanı elbette kendimiz için yapmıyoruz, vatandaş için yapıyoruz…

- İyi ama, yeşil sahadan da vatandaş yararlanacaktı…

Adam, elinin tersiyle itti Boşluk Müdürünü:

- Haydi be sen de, dedi, hangi taş büyükse başını oraya vur…

Demek öyleydi ha… Kalktı gitti belediyeye, orada fen işlerine çıktı:

- Yahu kardeşler aman, bizim caddede, yeşil saha içerisinde sekiz katlı bir apartman!…

- N’olmuş yani, dediler, o bina yasalara uygun olarak yapılıyor.

- Yahu nasıl yasalara uygun olarak yapılır?

- Öyleyse yönetmeliğe uygun olarak yapılıyor.

- Yahu ülkede bir imar planı, imar yasası var…

- Eee, dedi, bir ilgili, fazla kafa ütüledin, imar mimar, gidersin İmar Bakanlığına şikâyet edersin olur biter…

Elbette giderdi Boşluk Müdürü, yoksa gözüne uyku girmez, dar gelirdi ona yumuşacık yataklar… Atladı yine otobüse tuttu Ankara’nın yolunu. Buldu yine ilgili müdürleri… Sağolsunlar, vatandaşım dedikten sonra gereken ilgiyi de gördü… Boşluk Müdürü için yeni bir konuda, yeni bir kurs, yeni bir seminer başlamıştı. Bu imar işi kredi işine de benzemediği için, ancak yasaların ve

yönetmeliklerin boşlukları, Boşluk Müdürüne tam bir hafta içerisinde anlatılabildi…

Haa demek ki, o kendini kolundan tutup, dışarıya atan yapsatçı yerden göğe dek haklıydı. Adam yeşil saha üzerinde kurduğu binayı, yasalara, yönetmeliklere göre konduruyor ve vatandaşın hizmetine sunuyordu. Değil kızmak, adamcağız bu işe etek dolusu para dökerek, vatandaşın hizmetine sunduğu için eli öpülecek insandı.

İstanbul'a geldikten sonra yine kapandı odasına… İmar yasasını, iskân yasasını, her türlü belediye yönetmeliklerini, belediye fen işleri tutanaklarını, encümen kararlarını bir bir inceledi… Elbette kolay olmadı bu iş, tastamam bu konuda bir yıl çalıştıktan sonra, sık sık İmar Bakanlığına mektuplar yazdı, sık sık belediye başkanlığına, belediye fen işlerine uğrayarak, onlara öteki boşluklar hakkında bilgiler verdi. Her keresinde de, fen işleri müdürü, Boşluk Müdürünün boynuna sarılarak:

- Hay Allah senden razı olsun yahu, bak biz bu boşluğu bilmiyorduk, dedi.

Ankara'dan da her keresinde teşekkür mektupları aldı… Artık Boşluk Müdürü, imar işleri yasa boşluklarını bilmede, bir numaralı adam olmuştu…

Sonra bir ara, yolsuz bir dışsatım işine aklı takıldı… Evet yasalara aykırıydı bu dışsatım işi. Fakat, yetkililer ona, bu dışsatım yasasının da boşluklarının bir kısmını öğrettiler. Ama kendi boş durmadı, mesleğinde dev adımlarla ilerleyerek, tüm yasa boşluklarını öğrendi…

Yılmadı Boşluk Müdürü, nerede bir uygunsuzluk gördüyse, bir vatandaş olarak yakasına yapıştı, sonuna dek kovaladı, sonuna dek götürdü… En sonunda da kendine yepyeni bir meslek edindi, BOŞLUK MÜDÜRÜ oldu… Şimdi o, tüm yasaların boşluğunu herkesten iyi biliyordu…

Hatta günahı söyleyenlerin boynuna, bizim Boşluk Müdürüne, sık sık bakanlıklardan da yazılar geliyor, "Nerde ne boşluk var?" diye soruyorlardı.

ÖKÜZ PARASI

Muhtar Yelli Bekir, bekçi Osman'ı çağırarak:

- Haber ilet köye, muhtar konuşacak de, cumadan sonra millet çınarın dibinde toplansın… Dedi.

Bekçi Osman topal ayağını sektire sektire uçup gittikten sonra, Yelli Bekir kendi kendine söylendi:

"Sizi gidi hınzırlar sizi, siz iyicene azdınız, dedi. Neymiş, muhtar şöyleymiş, neymiş muhtar böyleymiş, gösteririm lan ben size. Durun bakalım, bundan kelli kılınızı kılınıza sürtebilecek misiniz bakalım?.."

Cuma namazından çıkan köylüler, yaşlı çınarın dibinde toplandılar.

- Ula öküz parası mı geldi den Kâzım?

- Bilmiyorum vallaha serhoş dayı, belkim tohum parasıdır.

- Ula gözünü sevdiğimin muhtarı, ver şu öküz parasını, şöyle kafayı bir sündürelim, hı.

Bekçi koşarak geldi, haber verdi:

- Köylü hazır Bekir ağa!

Muhtar hâlâ kendi kendine söyleniyordu:

"Namussuz, namussuzlar!"

Bekçi, bön bön:

- Bana mı diyon? diye sordu.

- Yörü lan işine, sen kim namussuzluk kim?

Yelli Bekir, elinde kocaman bir kâğıt olduğu halde, çınarın dibine geldi. Oradaki iri kütüğün üzerine çıkarak:

- Selamünaleyküm köylüler, dedi.

- Aleykümselam, dedi köylüler.

- Arkadaşlar köyün hemi selameti, hemi de geleceği için, birtakım önlemler almak zorunda kaldım. Şimdi bu alınan önlemleri madde madde okuyacağım.

Köyün selameti hemi de geleceği için alınan bu önlemlere karşı hiçbir itiraz istemiyorum. İtiraz eden olursa başını kıçından ağır getiririm. Ben buraya, bu kütüğe milli iradeyle çıkmışım. Yani demem şu ki bana oy verdiniz, irade senin dediniz. Şimdi dinleyin arkadaşlar:

Madde bir: Hiç bi kimse hiç bi kimsenin yanında muhtar Yelli Bekir'in aleyhinde söz etmeyecek. Böyle sözler etmek yasak. Eden, dinleyen, bu işe kahvesinde izin veren kahveci, dükkânında konuşturan berberci, milli iradeye karşı geliyor diyerekten cezaya çarptırılacaktır.

Madde iki: Derenin suyunu muhtardan önce kullanmak yasaktır. Suyu tarlasına ilkin muhtar akıtacak, ondan sonra köylü akıtacak.

Madde üç: Düğünlerde muhtarın sıktığı dabancanın arkasından dabanca sıkmak yasaktır.

Madde dört: Muhtarın malı çok, bu köyde yoksul çok demek yasak. Ki bu köy halkı arasında zengin yoksul ayrılığı gayrılığı olacağından çok yasak. Herkes, her yerde, tıpkı camide olduğu gibi, "Çok şükür Allahıma, Allah dinden imandan ayırmasın, bize bu dünyanın zenginliği çook bilene" diyecek. Bu maddeye uymayanları kırklara karıştırmadan beter ederim vallaha.

Madde beş: İki yakada, köy kurulu hakkında konuşmak yasak. Kurul ister bütçeyi yapar, ister yapmaz, ister harcar, ister harcamaz, ister köye yol yapar, ister yapmaz… Bunun dedikodusunu etmek gene yasak.

Tüm bunları söyledikten sonra Muhtar Yelli Bekir, kütükten indiği gibi, kimsenin yüzüne bakmadan köy odasının yolunu tuttu. Köylüler birbirlerinin yüzüne bakakaldılar.

- Ula ne dedi muhtar, anladın mı?

- Anlamadım vallaha Kerim emmi.

- Adamı kırklara karıştıracakmış lan.

- Karıştırır Kerim emmi, kırklara da karıştırır, sekizlere de.

- Şimdi yani bu köyde yoksul var, demek yasak mı?

- Amman Kerim emmi, ayağının altını öpeyim, ahacık benim yanımda de amma, başka bi yerde deme, vallaha perişan eder sona Yelli Bekir.

- Ula bizim bulgur biteli, sene oluyor da kepek yiyor çor çocuk.

- Ben gidiyorum Kerim emmi. Kahveci Sarı Memet, hemen muhtarın ardından kütüğe çıkarak bağırdı:

- Lan efendiler, dedi, bundan kelli, benim kahvede kim muhtarın ardından atarsa, kim zengin yoksul sözü ederse, muhtar iflahımızı kesecek. Onun için diyorum ki, kim böyle kötü kötü laflar edecekse benim kahveye gelmesin, diyorum.

Sarhoş dayı:

- Şimdi iyi yedik öküz parasını, diye ortaya konuştu. Ula köy yerinde zenginin malı konuşulmazsa zaman nasıl geçer be, zenginin malını söyleyelim ki, laf etmiş olalım.

- Hüüs, dedi ona Kâzım.

- Hüs mü? Ulan Kâzım kıçında donun yok. Sana sorarlarsa atlastan donum mu var diyeceksin?

- Eh, diyeceğim serhoş dayı, atlastan değil amma naylondan derim.

- Ben demiyeceğim.

- Hı hı o zaman napar muhtar seni?

- Lan, bu muhtara kaymakam mı buyruk verdi, den lan?

- Kim verdi ya, yoksam kolay mı?

- Eee o zaman iş değişti evlat, haydi bakalım benimkisi de naylondan olsun.

O günden sonra muhtarın sevincine diyecek yoktu. Köylüler kahvede hep havadan sudan konuşuyorlardı. Konuları askerlik, din, keçi, odun…

- Benim bi yüzbaşım vardı ki eh, öyle iyi bir adamdı, öyle iyi bir adamdı ki, beni de bi severdi, bi severdi. Biz bi gün işte bu yüzbaşımla…

- Dün akşamman düşümde amma sabaha karşı, bizim benekli keçiynen değirmenin orasındaymışız, ki nah ot böyle…

- İşte bir gün eshabalar camide otururlarken içeriye üstü başı perişan bir adam girer. Sonra bu adam…

- Lan ben odun diye piynara derim…

- Sona ben yüzbaşıma bi temenna çaktım…

Bekçi Osman fısıltıyla yaymıştı köye:

- Muhtarın okuduklarını kaymakam göndermiş. Demiş ki sen bu işi iyicene izle, kim senin iradene karşı gelirse, onu kırklara karıştıralım. Cezası büyükmüş ki eh işte öyle büyük…

Bir ay sonra köye kaymakam geldi. Yanında jandarma kumandanı, kooperatif müdürü vardı. Kahvede çaylar içildikten sonra:

- Eee nasıl gidiyor bakalım işler? diye kaymakam sordu.

- Çok iyi vallaha beyim, sayenizde yaşayıp gidiyoruz, dedi köylüler.

Kaymakam öksürdü:

- Geçen yılki gibi kurak bir mevsim göstermez inşallah Tanrı, dedi.

Köylüler hiç oralı olmadılar, kaşlarını gözlerini belerte belerte:

- Vallaha kendi bileceği iş beyim, isterse göstersin, işine karışmayız dediler.

- Biz size öküz parası vermeye geldik… Yalnız öncelikle yoksullardan başlayacağız.

Sözün burasında Kerim emmi:

- Aman beyim, dedi, bu köyde yoksul ne arar?

Kaymakam güldü:

- Demek yoksul yok!

Kerim muhtarın yüzüne baktı:

- Yok beyim, sayenizde hiç yoksul yok. Kaymakam, yerde bağdaş kurmuş, giysisi yamalıklı Kâzım’a:

- Sen yoksul değil misin? diye sordu. Sarhoş dayı, yanındaki Koca Şakir’e, fısıltıyla:

- Ula vallaha ağız arıyo haa, anamızı belleyecek, dedi.

Kâzım, muhtarın gözlerinin içine bakarak, boynunu uzattı, göğsünü kabarttıktan sonra kaymakama:

- Yoksul değilim beyim, dedi.

- Pekiyi bu giysin niye böyle? Kâzım giysisine baktı, elini cebine soktu çıkardı, muhtarla göz göze geldi:

- Beyim, dedi, ben buna giysi demem ki, evde çok şükür üç kat urba var ki,

biri lacivert, biri kahverengi, aha biri de kara, ayakkabılar dersen pırıl pırıl, üstelik cızırdaklı… Üstümdeki iş giysisi, malum ya…

- Demek öyle…

- Ekmek çarpsın öyle beyim.

- Pekiyi öğle ne yedin sen bakalım? Koca Şakir, Kâzım'ın sıkıldığını anlamıştı, atılıverdi:

- Beyim, dedi kaymakama, biz öğlen birlikte yedik, işte beyim Allah ne verdiyse, kuzu dolması, elinizin artığı hindi kızartması, Allah, eksikliğini göstermesin pek sevmem amma, kıymalı börek, erik hoşafı, eh bir de söylemesi ayıp kulüp rakısı…

Kâzım ezberlemiş gibi muhtarın yüzüne bakarak konuştu:

- Beyim belki ayıp kaçacak amma donlarımız da halis naylon…

Sarhoş dayı, pat pat kıçına vurdu:

- Benimki de benimki de, dedi. Kaymakam şaşırmıştı, ötekiler de şaşırmışlardı. Kaymakam:

- Yahu siz define falan mı buldunuz, nedir bu altı ay içindeki zenginlik? diye sordu.

Sarhoş dayı, ellerini havaya kaldırarak:

- Çok şükür, dedi, alan Hûda, veren Hûda, neylesin deli Süha.

- Pekiyi, şimdi öküz parası istemiyor musunuz?

- Yok beyim, siz götürün onu yoksullara dağıtın, Allaha bin şükür, hepimizin bankada parası tonla.

O sırada üstü başı yırtık ve kirli bir çocuk, Kâzım'ın yanına yaklaşarak:

- Bubaaa dedi.

Kâzım, çocuğun böyle birdenbire ortaya çıkışına kızgın:

- Neden lan kumaş urbalarını giyip de gelmedin? diye sordu.

Çocuk, babasının söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştı.

- Buba, dedi, anam diyo ki akşama çocuklar ne yiyecek diyo.

Kâzım bir tuhaf oldu bu söz üzerine, kaymakama baktı, yanındakilere baktı, muhtar Yelli Bekir'e baktı, yutkunur gibi:

- Ne mi yiyecekler, ne mi yiyecekler? dedi. Dünden kalan kuzu dolması bitti mi laan?

- Ne kuzusu bubaa?

- Kuzu lan, hani akşamman yediğimiz?

- Setik* mi buba? (*Güney Anadolu'da bulgur ununa verilen ad)

Kâzım kaymakama dönerek:

- Vallaha beyim biz burada kuzuya setik deriz de… Git anana de ki, öteki setiği de kaynatsın bubam dedi de… Sonam pahlavanın yufkasını açsın dedi de, börek yapsın dedi de, sona o kuzlamayan tavuğu kessin, sona konserve açsın kaynatsın… Hadi koş durma, yemeğe kaymakam bey gelecekmiş de…

Çocuk uça uça gitti. Ardında iki kocaman yamalığı, pantolonunun iki yanında iki işaret gibiydi.

Kaymakam da, diğer memurlar da şaşırmışlardı. Kaymakam muhtara sordu:

- Ne diyor bunlar muhtar?

- Doğru diyorlar beyim.

- Pekiyi nereden buldunuz parayı? Muhtar, bu soruyu yanıtsız bıraktı. Kaymakam, Kâzım'a seslendi:

- Hadi bakalım, senin konuğunuz. Kazım:

- Başım üstüne beyim, dedi. Muhtar atıldı:

- Olmaz kaymakam bey, diye diretti. Kaymakam:

- Olur olur, dedi.

Kâzım arkada, kaymakam, jandarma kumandanı, kooperatif müdürü önde yürüyorlardı. Kâzım bazı bazı öne geçiyor, yol gösteriyor:

- Buradan beyim, buradan beyim, diyor, sonra yine arkaya geçiyordu.

Kâzım'in evine geldiler. Kâzım'in doğru dürüst kaymakam altına verilecek bir minderi bile yoktu. Onun için yüklükten yatağı indirdi, konukların altına uzattı:

- Buyrun beyim eviniz gibi rahat edin! Oğluna döndü:

- Söyle lan anana, sofrayı dışarıda hazırlasın, dedi.

Az sonra oğlunun sesi dışardan duyuldu:

- Bubaa, anam sofra hazır diyor! Kalktılar, dışarı hayata çıktılar. Ortada bir sofra bezi, üstünde kocaman kara bir ekmek parçası ve haşlanmış ebegümeci vardı. Bir sahanda da kırılmış üç yumurta. Kaymakam:

- Hani kuzu dolması? diye sordu.

- Burada beyim, durun göstereyim. Kâzım iri bir parça ekmek kopardı:

- İşte bu kuzu beyim, dedi. Şimdi de içini dolduruyorum.

Ekmeğin arasını açtı, içine biraz haşlanmış ebegümeci koydu, ağzına attı:

- Oh kuzu dolması gibisi var mı? Ekmek ağzında konuşuyordu:

- Ardından da hoşafı kaşıkladın mıydı!..

Kaşığını sahandaki ebegümecinin yeşil suyuna daldırdı, içti:

- Oh amanın ne lezzet ne lezzet!

Kaymakam:

- Bana bak, biz aptal değiliz, dedi, bu kuzu dolması falan değil.

Kâzım, kaşığını sahanın ucuna iliştiriverdi:

- Ah beyim, dedi, biz korkuyu duyduk muydu ekmeği kuzu niyetine, ebegümecini dolma niyetine, tuzlu suyu hoşaf niyetine yeriz, içeriz… Biliriz onun kuzu, ötekinin dolma, berikinin hoşaf olmadığını amma… Ne öküz parası isteriz beyim, ne tohum parası… Ah hepsini biliriz beyim ah…

Kaymakam ve ötekiler ekmeğe ellerini sürmeden kalktılar, doğruca muhtarın odasına gittiler.

BEREKETLİ ÜRÜN

Otobüste yan yana gidiyoruz. Giysisinden köylü olduğu belli. Uyudu, uyandı, pofladı, sigara üstüne sigara yaktı. Bana sundu, konuşmaya başladık.

- Eh, dedim, ekim dikim nasıl bakalım?

- Sorma, dedi, heç sorma gardaşım, gırtlağa kadar borç içindeyiz.

- Ne ekiyorsunuz? diye sordum.

- N’olacak, buğday, dedi.

- Buğday ürünü bu yıl iyiymiş, dedim.

- Ah gardaşım, ah, eyi olsa n’olacak, kötü olsa n’olacak, borç ahacık şurda. Bilmezsiniz başımıza gelenleri, belli ki şehir yerindensin. Anlayabilmen için dur sana baştan anlatayım. Güzel gardaşım, civan gardaşım, derler ki köylü milleti heç bi yeniliği istemez, hep dutucudur, hep geri gafalıdır derler. Şimdi sen dinle de bak, dutucu olmayacan da ne yapacan? Ne bi yenilik geliyorsa, köylünün başına da bin türlü haltlar geliyor. Söylemesi sevap, getirdiler gardaşım buğdayı, dediler ki, ha bakın, bu yeni buğdaydır ha, bir ek kırk al ha, harmanı yığ, evi, depoyu doldur ha, goynuna binleri kat ha… Köyde bi ben direnirim, bi istemiyen benim, amma evlatlar ah o evlatlar yok mu, iki güne bir gelirler:

“Babaa, Garabacakların Mısdolar da ekeceklermiş.”

“Babaa, heç ummadığın Gâvır Osman’ın Helmi’ler de ekeceklermiş.”

“Lan babaaa, fırsatı kaçırmıyak, sona başımızı daşdan daşa vururuz, amma bir feyda etmez.”

E gardaşım, gel de sen bu gadar lafa dayan. Govarım hepsini başımdan, bu kez evdeki körolası avrat başlar:

“Herif eyiden eyiye bonadın ha,” demiye. “Bi ekiyormuşsun, kırk alıyomuşsun. Sen zatime bi lokmaynan bi hırkaya alışmışsın. Amma oğlanlar büyüdüler, geldiler, ev isterler, avrat isterler, bark isterler, aklını başına topla, he de şu işe.”

Ben bağırırım:

“Lan get avrat başımdan vallaha elimden bi gaza çıkacak.”

Biz böyle köy yerinde direnirkene, bi duymayayım mı köyde benden başka kimse galmamış, herkesler bu buğdaydan savurmuş tarlasına. Köy yerinde geziyorum, laf atan atana:

“Aha bakın eşşek geçiyor ha!” diyorlar. “Eşşeğin önüne hoşafı goysan ne yapar, suyunu içer denesini bırakır. Bunun önüne de te nerdeki yerden tene getirmişler gomuşlar, amma bu illakim su içecem deyi tutturmuş… Lan oğlum

bu herifde heç akıl yok.”

Sonunda bir öğle üzeri oğlanlar geldiler ki hışımlı,

“Baabaaa, dediler, babalığını bil. Biz milletten aşağı mı galacağız? Biz de ekeceğiz. Madem gâvır göndermiş bu buğdayı bize, kötü olsa heç gönderir miydi? Eyi ki göndermiş. Son kez diyoruz ki bize izin ver.”

Napacan ki gardaşım, verdim izini gitti.

Oğlanlar sevinçle tarlayı ektiler.

“İçiniz sincik rahat mı lan?”

“Rahat baba…”

Onların içi rahat amma benim içim rahat değil. Biliyorum sonunda bi cılklığın çıkacağını amma hangi cılklığın çıkacağını bilmiyorum. Aradan şöyle “biraz zaman geçti, gardaşıma deyim köyde bir haber:

“Lan bu buğdaya n’oldu ki çıkmıyor?”

Köylü deli dana olmuş tarla bayır geziyor, dikiyor topunu, yerden çıkmış buğday arıyor. Bi dene bulsalar şöyle çıkmış, bayram edecekler. Yok gardaşım, ilaç olsun yok.

Toplanıyor köylü:

“Lan eski buğday ne gadar zamanda çıkardı.”

“Şu gadar zamanda çıkardı.”

“E, bu niye çıkmaz?”

Sonunda duttuk gasabaya adam saldık. Adam geldi, alı al, moru mor… Toplandık başına:

“De söyle lan Ziya, niye çıkmazmış bu bizim buğday?”

Ziya:

“Var ya,” dedi, “on sene de beklesek bu buğday çıkmazmış.”

“Vaş babam, ne yapacakmışız ki lan?”

“Bundan atacakmışık… Nah bundan… Bundan atmadıktan kelli, dünyada çıkmazmış.”

“Lan o da beleş mi?”

“Ne beleşi, kilosu nah şu gadar…”

Ne diyelim gardaşım, tohumunu beleş aldık, hadi verelim gübresine para dedik. Borç harç, kimimiz fayiz, aldık gübreleri, döktük tarlalara. Millet gene dömelip durur tarlalarda, çıktı mı, çıkmadı mı? Lan ne inatçı buğdaymış lan, çıkmaz ki çıkmaz. Eşiyoruz toprağı, çıkarıyoruz tohumu, tohum olmuş ühüü gocaman. Lan amman deli olmak işten değil. Haydi gene saldık gasabaya bi adam ki, adam akıllı. Muhtar getdi… Geldi ki yüzü gırk gat!

“Amanın muhtar yüzün niye gırk gat?”

“Ah ah komşular sormayın, biz yanlış gübre dökmüşüz, yanlış anlamış Ziya eşşeği, hah şu elimdeki gübreden dökecekmişik. Bunu dökmezsek var ya, elli yıl da beklesek buğday çıkmazmış.”

Ne deyim ben size oğlanlar, Allah oğlanlar gibi boyunuz posunuz devrilmeye, beni mafettiniz. Yok elde avuçda ki gardaşım, alasın, dökesin. Amma ne yapacanki, gine köycek borç harç aldık o gübreden de tarlalara döktük. Aradan bigaç gün geçdi, amanın nazlı gelinin pencereden gafa çıkarışı gibi bizim buğdaylar gafalarını çıkardılar. Oh aman, köyde bi sevinç, bi çığrış bağrış, dersin hepimiz milyoner olmuşuz.

Bu sevincimiz bi hafta sürse ya, nerde gardaşım nerde. Biz buğday değil başımıza belayı berzak almışız. Bi hafta sona bi baktık, tarlalarda ekinlerin yanı sıra bi ot çıkıp gelir ki, sanki dersin biz oraya buğday ekmemişiz, ayrık ekmişiz.

“Lan aman köylüler bu ne hal ki?”

Amanın bir de deli ot ki, bir de iştahlı ot ki, nah buğday kaldı otların dibinde kibrit çöpü gadar, otlar oldu deynek gadar… Amanın mafolduk, amanın fücceten geldik…

Saldık birinci üyeyi kasabaya… Amanın… Adamın bi gelişi var, amanın tam pozgun, dersin dört yerinden yağlı gurşun yemiş, köye zor atmış gendini…

“Lan söyle hele Halil, ne otuymuş bu?”

“Su otu?”

“Çarası?”

“Nah bu ilaçdan atmazsak, tarlalarımız hafdaya galmaz mera olurmuş. At, eşşek, sığır, geçi, goyun, dana, heç bi hayvanat bu otu yemediği gibi, heç bi işe

de yaramazmış. Yani sizin annıyacağınız mafolduk.”

“E gardaşım demedin mi onlara, biz tarlalara ot tohumu atmadık deyi?”

“Atmadık amma o son atılan gübre, işte bu su otunu yaparmış.”

Amanın ne halt edelim, nerelere gidelim, dövünek dizden olak, ağlıyak gözden olak, boşıyak garıdan mı olak? Zor gardaşım zor, Allah kimsenin başına vermesin, köylü akıllıydı deli oldu. Herkes herkesnen gavga ediyor, midesi azanlar, bağırsağı düğümlenenler, gafası bozulanlar, evde dana boğazlar gibi çoluk çocuğu cığırdanak dövenler… Amma ne yaparsan yap boşuna, alacan o ilacı dökecen tarlaya. Aldık gardaşım. Borç harç aldık o ilaçdan attık tarlaya. Otlar bigaç gün içinde sarardı soldu, boyun bükdü, toprak oldu…

Amanın ekinimiz, cici bici ekinimiz, sen bilin gayrı, galmadı bu yoksulların dayanacak gücü… Büyüyor, bin maşallah büyüyor. Amanın bi böyüse de, biz vazgeçdik kârından, susundan busundan, sermayemizi gurtarsak. Çok geçmedi gardaşım, ya iki hafta ya üç hafta, Allah seni inandırsın tarlayı bi sinek bastı, köyü bi sinek bastı, amanın ağalar bu sinek de ne ki? Lan ekinden mekinden vazgeçtik, bu sinek bizleri kör edecek lan… Ufacık gardaşım, beyaz desen değil, sarı desen değil, hatta ki sinek değil, acayip bi yaratık… Oldürüyon, elinin altında bini, bakıyon elinin üstünde iki bini, diri. Ekini bi sarmışlar, yürekler dayanmaz, nah en babayiğit adam ekinin o halını görse şakkadak düşer bayılır.

Salın ikinci üyeyi gasabaya…

Saldık gardaşım. Adam getdi; geldi ki, yüzü dönmüş erik hoşafına. Pıh desen ölecek, dersin ince hastalığın dördüncü devresi, yüzü olmuş yumurta sarısı, bi dokun, bin ah dinle.

“Lan Murat, ne ki lan bu sinek, ha?”

Murat elinde bir torba sallar.

“Oğlum ne ki bu sinek afatı?”

Murat ha babam torbayı sallıyor.

“Lan ne var o torbanın içinde deyiversene, dürzü!”

Ağzını kiraya vermiş sanki, dürzü… Icık ıcık konuştu:

“Sinek afatının devası aha bu torbadaki ilaç.”

Amanın bi ilaç daha… Ne bilelim biz gardaşım, sincik biz o su otu mudur ne halttır, onu yok edelim diyerekten bi ilaç döktük ya, meğerkim bu ilaç su otuynan garışınca, bu sineği vaparmış.

“Eee?”

“Eee’si Allah!”

Ah gardaşım, millet düşdü fayize. aldık paraları, aldık ilaçları, dökdük tarlalara. Of aman, gurtulduk sinekten…

Ekinler büyüyor… Biz her sabah umutnan tarlalarımızın yolunu tutuyoruz, vazgeçdik sermayesinden, heç olmazsa yarısını gurtarsak. Eh gurtaracağız galiba. Ekinler baş dutmaya başladı. Başladı amma. niye bu başlar böyle ki. bir acayip, niye ki zayıf? Bu böyle verirse değil bire gırk, bire bir almak bilem güç. Zaman da geçiyor mu bi yandan, çarasızız kj çarasız.

“Lan ne durur ki üçüncü üye, getsin gelsin hele bi gasabaya.”

Saldık getti üçüncü üye gasabaya. Nasıl gözlüyoruz Recep’in yolunu. Daha doğrusu Recep’in gendini değil de elini gözlüyoruz. Sürmeli Gaya’nın ardından çıktığında acep elinde bir torba olacak mı, yoksa olmayacak mı?

Akşama dek bekledik. A gâvırın dölü, a vicdansız, ulan biraz daha bekle, garanlıkda gelsene. Ne deyim gardaşım, bi çıkmasın mı Recep, Sürmeli Gaya’nın ardından, hem de elinde torbaynan. Bekleyenlerden üçü bayıldı, onlar ayıldı, üçü daha bayıldı, yedisi “Anaaa” diye bağırdı.

Belli, sinek için dökdüğümüz ilaç, kelle için zararlıymış. Kelleyi büyütmek için bu ilaçtan dökecekmişik. Off off, onu da döküyorsun, bu kez döktüğün başka bişi yapıyor.

“Lan Recep, sordun mu lan, bu torbadaki ilaç başka bişi yapmıyor muymuş lan?”

“Yapıyormuş…”

Hay gözün çıka, hay gara toprağa giresin, hay cinler şeytanlar çarpa, eğri ağaç gibi gidesin, insan şunu alıştıra alıştıra söyler, hayvan!

“Söyle lan ne yapıyormuş?”

“Bu ilacı tarla fareleri çok sevdiğinden, onları semirtiyormuş. Sona ver

ediyorlarmış ekine…”

“Desene ki lan onun da ilacı varmış?”

Heç olmaz olur mu babam?

“He varmış, onu da alacakmışız…”

Nah alırız. Amanın gardaşım, biz bu ilacı da borç harç tarlalara dökdükden sonra ne gece uykumuz var, ne gündüz. Bi çıktık ki fare avına, tarlalar dersin savaş alanı. Deyneği gapan tarlada… Eh millet çok sinirli, bazan da elindeki deynekle fareye değil, biribirine girişiyordu.

- Pekiyi, buğdayı alabildiniz mi? diye sordum.

- Yok, dedi, alamadık, arpa aldık.

- Anlamadım? diye sordum.

- Ah gardaşım ah, biz zatime baştan şüpelenmiştik, bakıp, bakıp, “Lan vallaha bu pek buğdaya benzemiyor” demiştik. Amma ne bilelim ki, “Belki ilk baştan böyle olur” dedik.

Meğer bize buğday tohumu yerine, arpa tohumu göndermişler, yaa… İşte sorma bu yıl bizim köyün başına geleni.

Otobüsümüz çay molası vermişti.

YETİMLER KÖYÜNÜN YOLU

Yetimler köyünün salt adı yetimler olsa ya, kendileri de yetimdiler. Öyle babasızlıktan yetimlik değil, yoldan yana yetimdiler. Çevredeki tüm köylerin, tüm yerleşme birimlerinin yolları vardı, ama Yetimler köyünün yolu yoktu. Sanki birisi, bir görünmez kafa, bir görünmez el bu köye kin tutuyormuş gibi, yıllar yılı köyün yolu yapılamıyor, Yetimlerliler kışta kıyamette ilçeye varabilmek için on bir kilometrelik yolu, bazen on saatte, bazen de on beş saatte alıyorlardı. Köprü olmadığı için çok uzakları dolaşmak zorunda kalıyorlar, hele kar çok yağmışsa ilçeyle ilişkileri tümden kesiliyordu. Yo yo başvurmuşlardı, hem de ilkten, hem de çevredeki köylerin yolları yapılmaya başlanınca; Yetimlerliler bir beklemişler, iki beklemişler, ha bugün ha yarın sıra bizde,

demişler, ama sıranın kendilerine gelmediğini görünce muhtarları Hophop Osman'ı ilçeye salmışlardı. Salmışlardı da n'olmuştu sanki, hiçbir şey. Hophop Osman kaymakama çıkmış, derdini anlatmış, sonra da azarlanmıştı.

- Sen ne yolu istiyorsun muhtar?

- Beyim köy yolu.

- Beyim konuğumuz olun, gelin görün, bizim yolumuz hiç yok, dedi

Kır saçlı direndi:

- Olamaz sayın beyim, dedi. Yetimler köyü, tamam, yolun krokisi burada. Hatta yol üzerinde iki de çeşme var; ikizler çeşmesi, beşoluk suyu… Altı yıl önce bitirilmiş, bakın burada yolun kaça mal olduğu da kayıtlı. Asvalt…

Muhtar:

- Beyim isterseniz siz de buyrun, dedi, bizim köyün yolu bi kez asvalt olamaz, çünkü Yetimler köyü dağ köyüdür, su aktı mıydı asvaltı alır götürür, bizim yolumuz falan yoktur, gelin görün.

Vali bey başını kaşıdı, kır saçlı adam kaşını kaşıdı, vali bey öksürdü, kır saçlı adam da öksürdü. Yetimler köyü kurulu valinin odasından çıktı. Vali bey bizzat kendisi gelip yolu görecekti. Nasıl olurdu, kayıtlar Yetimler köyü yolunun altı yıl önce yapıldığını gösteriyordu.

Köy sevindi. Vali gelecek, kır saçlı adam gelecek, görecekler ki yol yok, sonra vali bey bir buyruk verecek, hop makineler Yetimler köyüne. Oh, ondan sonra ilçeye kaya kaya git, telli beyin türküsünü çağıra çağıra gel. İyi de bir haberci gelse, 'Vali bey falan gün gelecek" diyerekten, yola çıksalar, hazırlık yapsalar, karşılasalar. Ve vali bey gözleriyle görse, kaymakam bey gözleriyle görse, yolları var mı yoksa yok mu?

Çok beklediler. Ne vali geldi, ne de bir haber. Onlar beklerlerken kaymakam değişti, vali değişti. Kim bilir belki kır saçlı adam da değişti.

Yo, meğer kır saçlı adam değişmemiş. Bu kez kurulda Tuturuk Kâmil'in yerine Cino Cabbar vardı. Bu vali öteki vali gibi değildi, işi başından aşkındı, az anlattırdı, öz anlattırdı:

- Demek yolunuz yok!

- Evet yok.

Tamam zile bastı. Vah vah, kır saçlı adam aynı dosyayla çıktı geldi. Muhtar, Fırlak İbrahim biliş biliş baktılar birbirlerine. Kır saçlı adam dosyaya baktı:

- Arkadaşların yolları var, dedi. Zaten daha önce de gelmişlerdi, kendilerine durum anlatılmış, on bir kilometrelik asvalt yolları olduğu ve bu yol üzerinde iki adet büyük, iki adet küçük olmak üzere dört köprü bulunduğu açıklanmıştı.

- E, o zaman daha ne istiyorlar? dedi vali.

Muhtar:

- Yok beyim, dedi. Bizim yolumuz yok. Vali sordu:

- Asvalt mı istiyorsunuz, yani yolunuz asvalt mı kaplansın istiyorsunuz?

- Beyim bizim hiç yolumuz yok.

- Anlamadım.

Azıcık da Cino Cabbar anlattı. Eşeklerin nasıl battığını, kış günü kaç köy öteleri dolaştıklarını. Vali bey kır saçlıya baktı, kır saçlı vali beye. Kır saçlı:

- Efendim gidip yerinde görülecekti, dedi, ama gidilemedi.

Vali bey not aldı, kır saçlı not aldı.

Yeni kaymakam, kaymakamların hası, köy babası. Cipinin çıktığı yere dek ciple geldi, ordan o yana atla, köye dek vardı.

- Vah vah, dedi, nasıl olur, bu geldiğim yol asvalt ha, bu geldiğim yol asvalt ha, yahu yol falan yok burada.

Köylüler:

- Sayın kaymakamımız, işte siz de gördünüz, biz derdimizi bir türlü anlatamıyoruz, bize yolunuz var diyip işin içinden çıkıyorlar, dediler.

- Evet, dedi kaymakam. İşte işin en zor yanı da bu, köylü vatandaşlarım, tüm kayıtlar, ilçedeki ildeki kayıtlar sizin Yetimler köyünün birinci sınıf asvalt yolu olduğunu gösteriyor. Şunu biliniz ki Ankara kayıtları da aynıdır, orada da iki adet küçük, iki adet büyük olmak üzere, üzerinde köprüler olduğu yazılıdır.

Köylü, eli böğründe sordu:

- Pekiyi ne yapacağız kaymakam bey?

- Ah şu asvalt yolunuz vardır kaydı olmasaydı, ah olmasaydı! Vali beyle

görüşeceğim… Mutlaka çaresine bakılacaktır…

Ama ne zaman?

Ah mevsimler hep kış olsaydı, Yetimler köyü bu işin ardını bırakmazdı ama, yaz gelince kışın rezilliğini unutuyor, işe güce derken, bir bakıyorlardı ki, hop kış gelmiş, yağmur gelmiş, kar gelmiş, çamur gelmiş, sel gelmiş… Ondan sonra,

“Amanın ula, n’oldu ki şu bizim asvalt yol?” deyip boyunlarını uzatıyorlardı; haydi bakalım yine kaymakamın yanına, haydi bakalım yine valinin yanına. Vali değişmemişse kaymakam değişmiş, kaymakam değişmemişse vali değişmiş. Maşallah kır başlı, demirbaş, ne zaman valinin yanına çıksalar o kara dosya koltuğunun altında, bülbül mübarek, “Kendilerine durum anlatıldığı gibi, yol asvalt olup, on bir kilometre uzunluğunda, üzerinde iki adet küçük, iki adet büyük olmak üzere dört köprü vardır, ayrıca yol kıyısında drenaj kanalları olup…”

Artık muhtar Hophop Osman alışmıştı, masal gibi dinliyordu o köylerinin asvalt yollarını, ikizler çeşmesinin orada asvaltm çatallaştığını, sonra birleştiğini, ardından beşolukta asvalt yolun kuzeye yöneldiğini… Kır saçlı, Yetimlerlilerin kırk değil, belki yüz yıldır bildikleri keçi yolunu asvalt yol olarak anlatıyordu.

- Beyim gelin görün!

- Göreceğiz elbette!…

Eh n’olacak sanki, yazsın dilekçeyi muhtar, altına bir mühür bir imza, gönder Ankara’ya… Halımız böyle böyle, yolumuz vardır, amma yoktur, yolumuz asvalttır, ama hiç yoktur, üzerinde dört tane köprü vardır, ama bir tane bile yoktur.

Dilekçe ne zaman olmuş gideli, hop kaymakamdan bir haber:

- Gelsin hele muhtar!

Amanın köyde bayram. Yolumuz yapılacak, yağ gibi ilçeye varılacak.

- Buyrun kaymakam beyim!

- Biliyorum durumunuzu, ama bir yanlışlık olmuş. Sizin yolun asvaltını yenileyeceklermiş, amma şimdi bu mevsimde asvalt dökülmezmiş, asvalt dökülme zamanında ilk planda sizin köyden başlanacakmış, ayrıca köprülerin

onarımı hemen ele alınıyormuş.

- Beyim köprü yok, yol yok, ne köprüsü, ne asvaltı?

- Büyük yanlışlık efendim, büyük yanlışlık… Gidebilirsin muhtar.

Muhtar gitti. Altı ay mı, yoksa sekiz ay mı sonra bir resmi yazı köye:

- Asvaltlamaya köyden mi başlayalım, yoksa ilçeden mi başlayalım?..

O denli kızdı köpürdü ki muhtar Hophop Osman:

- Köyden başlayın, dedi, yazdı yazıyı gönderdi.

Nasıl çıktı o makine köye dek, nasıl aştı geldi o on bir kilometreyi, bu nasıl bir sürücüdür ki devirmeden tosturmadan…

- Görmedin mi be sürücü kardeşim, sizler, görmediniz mi olmayan yolun neresini asvaltlayacaksınız?

- Gördük, amma bize böyle buyruk verildi. Görev görevdir. Hem köyünüzün de havası suyu çok güzelmiş,

Ekip iki gece yattı köyde, bir de tutanak tuttular, yolu yoktur, olmadığı için asvaltlanmadı, diyerekten, çekti gittiler.

Tutanak böyle tutuldu ama, kayıtlara hangi el bilinmez, yol yapıldıktan bilmem kaç yıl sonra bakıma alındı ve tekrar asvaltlandı, diye yazılıverdi.

Bundan sonrası Yetimler köyünün işi küldü. Kır başlı adam şimdi valinin yanında dosyasını okurken bu onarım işini de okuyordu.

- Beyim ekip iki gece kaldı gitti, isterseniz gelin görün!

- Elbette gelip göreceğiz!

Ya çevre köylülerin dalga geçmeleri, “Hey Yetimlerli, yuttunuz mu len koskoca asvalt yolu? Sattınız mı len o güzelim köprüleri? Gel bakalım birinci sınıf asvaltlı…”

Ankara’ya gitmeli mi ne? Gitmeli ya… Gittiler. İlgili:

- Sizin yolunuz var, dedi.

Anlattılar: “Yok ki yok. Bilmeyiz, kimler yapılmış gibi göstermişler, bundan çıkarları nedir bilmeyiz, amma biliniz ki beyim yolumuz yoktur. Köprü de yoktur, hiçbir şey yoktur…”

İlgili:

- Ama var gözükür kayıtlarda, bizim için önemli olan kayıtlardır.

- Beyim kaç yıldır o kayıtlar yüzünden yolumuz bir türlü yapılamadı. N'olur buyruk verin yapsınlar, dedi muhtar Şaşı Mehmet. (Muhtar değişmişti, salt bu yol yüzünden muhtarlığı Şaşı Mehmet kazanmıştı. Şaşı Mehmet ne yapıp edecek bu yolu yaptıracaktı.)

- Yolunuz var, dedi ilgili. Var olan yere, yol yapın diye buyruk veremem.

- Ama yolumuz yok beyim.

- Mevzuat müsait değil ki, yolu olan bir köye başka bir yol daha yapılamaz. Amaaa, köyünüz birinci sınıf turistik bir yer olur, turistik mi?

- Değil beyim, nerden olsun…

- Eh, çok önemli bir maden olacak köyünüzde, efendim orman olacak, stratejik önemi olacak, o zaman ikinci yol yapılabilir.

- Beyim birinci yolumuz yok.

-Anlıyorum…

Eh bazı doğa olayları insanların işine yarayabiliyor, o yılki doğa olayı bir yaradı, bir yaradı ki işlerine Yetimler köyünün. Afetti doğa olayı, ama Yetimler köyüne mutluluk getirdi. Hiçbir yıl öyle yağmur yağmadı, köyün en yaşlısı Soluksuz Kerim, "Doksanındayım, ben böyle yağış görmedim" dedi. Radyo bangır bangır bağırıyordu. 'Yaralar sarılacaktır" diyerekten… Yeni muhtar (Köye mutlaka yol yaptıracağını söyleyen Pepe Davut muhtarlığı kazanmıştı.) hemen yararlandı bundan, oraya başvurdu, buraya başvurdu, sıcağı sıcağına ilgilileri kaptı geldi, bir bir tutanak tutturdu.

"Bakın burada köprü var mı? Yok, su aldı götürdü. Bakın burada asvalt var mı? Yok, su aldı götürdü. Bakın burada menfez var mı? Yok su aldı götürdü…"

İlgililerden biri:

- Tutanağa ne yol kalmıştır, ne de asvalt diye yazalım, deyince muhtar:

- Amanın, dedi, gözünüzü seveyim, accık kalmıştır diye yazın, örneğin İkizler çeşmesinden itibaren beş yüz metre asvalt yol görünmekte ise de, kullanılacak gibi değildir diye yazın. Sonra yine bize inanmazlar.

YOĞURTLU SALDIRI

Bilmem nereden bindiler o kırık dökük otobüse. Birisi erkek, birisi kadın turist, ikisi de sarışın. Yardımcı:

- Yol açın gâvurlara! Diyerek, onları da bir köşeye sıkıştırdı. Ne de olsa sürücü yardımcısı turizmciliğimize candan inanmıştı. Sürücü de:

- Ulan Rahmi, dedi, iyi bir yere yerleştir o gâvurları, sonra ülkelerine gittiklerinde aleyhimizde konuşmasınlar.

Yardımcı bağırdı:

- Evelallah usta, ben onları öyle bir yere yerleştirdim ki, oturdukları yer en iyi koltuk.

Rahmi, ustasına bu yanıtı verdikten sonra, turistlere dönerek:

- Nasıl lan, iyi mi yeriniz, hı bacı? diye sordu.

Turistler bir şey anlamamışlardı. Onun için yardımcı Türkçe İngilizcesiyle konuşmaya başladı:

- Nasıl lan, siz memnun oldi yerden? dedi.

Turistler, yine anlamadım anlamında başlarını sallayınca, Rahmi:

- Yes yes lan işte, dedi çıktı işin içinden.

Az sonra tüm gözler turist kadının şortuna dikilmişti. Az ötede oturan baboş bıyıklı biri:

- Ha, dedi, bacakları cıscıbıldakdır. Arkamdaki ona yanıt verdi:

- N’olacak gardaşım gâvur milleti, dedi. Donuz eti yidin mi tamam, heç bi gısganman mısganman galmaz.

Rahmi, turistlerin tepesinden ayrılmıyordu, o da fikrini söyledi:

- Ulan iyi has da niye bu gâvur avratlarının bacakları böyle gamış gibi, incecik, bi kezinde Isdanbıl’a gitmiştim, ordaki gâvur garılarının bacakları da böyle gamış gibiydi.

Sürücü öteden bağırdı:

- Lan, dedi, turistleri rahatsız etmeyin. Çekilin başından, adamlar sonra ülkelerine gittiklerinde neler demezler bizim için, aynadan görüyorum, çok fena bakıyorsunuz, kalkmayım oturduğum yerden, sonra karışmam.

Rahmi kafasını başka yana çevirdi, üç dört kişinin daha çenesinden tutup çevirdi:

- Hop bakalım, bu yana bakın, bu yana bakın, kayalıklar daha fiyakalı, dedi. Hem lan bilin ki bu kadın da bacınız.

Sakallı biri:

- Haşaa, sümmehaşaa, nerden o gâvur benim bacım oluyormuş ki? dedi.

Yardımcı Rahmi, sırıtarak yanıtladı sakallıyı:

- Heye, ondan değil mi yiyecek gibi bakıyordun avrada, ha?

Sakallı köpürdü, sakalını okşadı:

- Tövbee, diye kükredi, daha şu yaşıma geldim, bir eksik eteğe bakmadım, harama da uçkur çözmedim.

Rahmi,

- Ya helaline hoca efendi, ya helaline? diye sordu.

Hoca, apal olmuştu:

- Burada mahrem şeyler gonuşulmaz, dedi.

Yardımcı, ara yere, turistlerin olduğu koltuğun yanına bağdaş kurmuş oturmuştu. Sanki babasının malıymış gibi elini turistin torbasına daldırdı. Turist şaşkın, Rahmi'nin ne yapacağına bakıyordu. Rahmi'nin hiç kötü niyeti yoktu, merak etmişti işte. Torbadan fotoğraf makinesini çıkardı, sanki erkek turist onun ne olduğunu bilmiyormuş gibi gösterdi:

- Bu foto, cilk cilk, dedi torbaya koydu.

Turist:

- Yes, dedi.

- Bu çaki.

Erkek turist anlamayınca, Rahmi:

- Çaki çaki, dedi.

-Jak?

- Çaki, çak.

- Noo Josep!

- Lan millet, bakın bunlar çakıya cozep diyorlar ha. Heh he…

Elini tekrar torbaya daldırdı, çıkardı:

- Konserve! Daldırdı, çıkardı:

- Defter!

Turistin nesi var, nesi yok karıştırıyordu. Sürücü bağırdı;

- N'oluyor lan Rahmi orada?

- Heç usta, gâvurnan yarenlik ediyoruz, dedi. Herife Türkçe öğretmeye çalışıyorum. Bak lan gâvur, buna kitap derler ha, kitap kitap.

- Citap???

- Kitap kitap.

Turist kadın gülünce, sürücü yardımcısı Rahmi,

- Oh anam, dedi, senin gedik dişine kurban olayım!..

Hemen sigarasını çıkardı cebinden:

- Yakın lan, diye onlara sigara sundu, turistler başlarını salladılar.

-No!

- Yakın lan yakın!

- No no!

- Hay sizin nononuza.

Az sonra bir vadiye geldik. Yolun bu bölümü yeniden açıldığı için patlamalar yapılıyordu. Yol belirli bir süre için kapatılmıştı. Patlamanın ne zaman olacağı, yolun ne zaman açılacağı belli değildi.

Yolun açılmasını beklemek için otobüsten aşağı indik. Turistler de indiler. Tümümüzün gözü turistlerde. Torbalarını sırtlarına aldılar, yolun kıyısındaki düzlüğe geçtiler. Kadın turist orada torbasından bir havlu çıkardı, yere yaydı. Daha sonra bluzunu çıkararak yüzükoyun uzandı. Erkek turist de yanına uzandı…

Eh, bize ne yapmak düşer, bunları çembere almak, n'olur n'olmaz, her türlü

kötülükten, kazadan beladan korumak, aslana, kurda, çakala engel olmak.

Diğer otobüslerin yolcuları da bu gönüllü bekçiliğe katılınca, bin maşallah gönüllü bekçiler ordusu hayli çoğaldı, çember kalabalıklaştı. Hava da o denli sıcak, o denli güneşli ki. İlk kez yardımcı Rahmi konuştu:

-Yanacaklar vallaha, dedi. Buranın güneşini bilmezler, kavurur.

Sürücü:

- Heye lan, dedi… En iyisi bunlara söylemeli, yazık. Arkadaş yanarsınız, deriniz soyulur, anam avradım olsun gece sıtma tutmuş gibi uyuyamazsınız. Bir keresinde ben plajda yanmıştım da.

Rahmi:

- Ya ben usta, dedi, Allah Allah ne yanmıştık hı, o gün ne yanmıştık, yoğurt sürmeseydik, derimiz parsellenmiş gecekondu mahallesine dönecekti.

Başkaları da:

- Yanacaklar yanacaklar, diyorlardı. Rahmi ötekilerin bu konuşmalarından cesaret alarak, ustasına:

- Hı usta, gidip diyeyim mi, lan aklınızı başınıza alın, sonra kebap olursunuz diye hı?

- De ya, kahve gibi kavrulacak enayiler… Sonra da ülkelerine gidip bizi şöyle kavurdular, bizi böyle kavurdular diyecekler.

Rahmi ayağa kalkmıştı:

- Ne deyim usta? diye sordu.

- Yanarsınız, kalkın arkadaş, de.

Yardımcı, turistlerin yanına yaklaştığında, çember daha da daralmıştı. Rahmi,

- Yanarsınız lan, kalkın, dedi. Yüzükoyun yatan kadın ters döndü.

Erkek, söylenenden hiçbir şey anlamadığı için kıpırdamadı bile. Ama Rahmi bir kez kafaya koymuştu, bunlara, bu güneşin yakacağını ne yapıp edecek anlatacaktı. Cebinden kibrit çıkararak yaktı, avcuna tuttu, güneşi göstererek:

- Cız cız! dedi. Köfte köfte, cızbız köftesi olacaksınız.

Sürücü, Rahmi’ye kızdı, yanlarına yaklaşmıştı:

- Çekil lan, dedi yardımcısına, anlatamıyorsun işte, hayvan, cızbız mızbız

diyor, onlar da anlayacaklar ki, cızbız köftesi yer misiniz, sonra bul bu dağın başında cızbız köftesi de çık işin içinden.

Turistlerin yanına çöktü:

- Ateş ateş, diye bağırdı, bir yandan da güneşi gösteriyordu.

Erkek turist, güneşi göstererek bir şeyler söyledi ama, kimse anlamadı. Kadın turist aldırmamış, yine yüzükoyun dönmüş, yatmıştı.

Sürücü iyice kızdı:

- Bunlar iyilikten anlamaz, dedi. Bırakın yansınlar… Haydi çekilin bakalım başlarından...

Rahmi yalvardı:

- Usta be, dedi, ben insanın yanmasına meraklıyım, bırak da bakayım.

- Ulan aslında sen başka şeye bakıyorsun ya…

Güldüler. Sürücü de çekip gitmedi, o da sigarasını çıkardı, yaktı, yanan turistleri izlemeye koyuldu. Kuzu çevirmesini bekleyen insanlar gibi, gözlerimizi açmış bekliyorduk. Arada bir, iç yangısından aaah, diyorduk, güneşin dış yakmasından offff, diyorduk. Ama kimse de yerinden kıpırdamıyor, bir ağaç altına gitmek istemiyordu. Tüm gözler al şortludaydı…

Farkına varmadan çemberi daraltıyorduk. Biz daralttıkça turistler birbirlerine sokuluyorlardı… Onlar sokuldukça biz çemberi daraltıyorduk. Nasıl vurmuş başımıza güneş, belki turist kadın yanmayacak ama, bizim kelleler fırın başı gibi kavrulacak.

Turistler sonunda rahatsız oldular belli, aralarında bir şeyler konuşarak, ayağa kalktılar, torbalarını, havlularını aldılar, hiç kimseye danışmadan otobüsün damına çıktılar.

- Ulan aman, gâvura bak sen, akıla bak sen, güneşe yakın olmak için dama çıktılar… Damda daha çok kavrulacaklar… E, biz niye bakıyorduk, bunların kavrulmalarına bakmıyor muyduk, öyleyse yürüyün bakalım, yandaki otobüslerin damına!

Yandaki iki otobüsün ikisinin de damı insanla doldu. Onların sürücüleri:

- Ula vallah dam çökecek, diyorlar, ama bu uyarıya başta kendileri

aldırmıyorlardı.

Üç saat orada kaldık, o güneşin altında. Turistlere bir şey olmadı amma, bizden ikisinin başına güneş geçti, bir tanesi bayıldı düştü. Ama otobüsümüz hareket ettiğinde, bu başına güneş geçenler, bayılanlar konuşulmuyor, turistlerin yandıkları, hem de çok fena yandıkları konuşuluyordu.

Sürücü:

- Yandılar ki o biçim, diyordu. Şimdi inekler akşam olunca sağlarından sollarına dönemeyecekler, sonra da suçu bize bulacaklar, get lan güneşlerinde hiç iş yok, yakıp kavuruyor, diyecekler.

Rahmi bağırdı:

- Usta, hele avradın sırtını görme, elledim de biber olmuş, kendi farkına bile varmadı amma benim elim caz etti.

Arabanın tümü, cıkcıklıyor, vahvahlıyor,

- Yandılar ha yandılar, diyorlardı. Yirmi kilometrelik bozuk yoldan sonra bir dağ lokantasında yemek molası verdik. Sürücü:

- Söyle lan Rahmi şunlara, sırtlarına yoğurt sürsünler, dedi.

- Yalnız sırtlarına mı? dedi yardımcı, her yerlerine sürmek gerek usta, her bi yerlerine…

Turist çift, bir köşeye çekilmişlerdi, lokantadan salt su almışlardı, kendi konservelerini açmış yiyorlardı. Yardımcı, bir tabak yoğurtla yanlarına yaklaştı:

- Yoğurt, dedi. Turistler:

- No, dediler.

- Yok yemek, var sürmek, böyle böyle.

-No!

- Lan kebap oldunuz be, şiş kebap.

Millet ayaklanmıştı turizmciliğimiz uğruna, başlarına toplanmıştık. Sürücü başrolde, yoğurdu gösteriyor:

- Şunu sürün diyordu, sürme öykünmesi yapıyordu. Turistler:

- No no! diyor, başka bir şey demiyorlardı.

Sürücü baktı olmayacak, kalabalığa döndü:

- Arkadaşlar bir önerim var, dedi. Bunlar gâvur, varsın iyilikten anlamasınlar, ama ne demişler yap iyiliği at denize, demişler. Sonra gidecekler yarın kendi ülkelerine ne diyecekler, “Türkiye mi boşverin, yandık kavrulduk” diyecekler. Arkadaşlar ben diyorum ki bu işi zorla yapalım, diyorum.

Çember bağırdı:

- Heye yapalım usta yapalım.

- Yapalım anasını satayım. Turistler ne olduğunu anlayamadılar, konserve boğazda kaldı, hücum!..

- Sürün ulan, vatanını milletini seven sürsün!

Nasıl çalıştık kırk kişi… Bir ara baktım o sakallının elinde de bir tabak yoğurt,

- Allahım sen günah yazma! deyip deyip kalabalığın arasına atlıyordu.

Turistleri bir güzel yoğurtladık.

Ama o da nesi, biz turistlerden salt birini yoğurtlamışız, kadın turisti. Evet, erkek turiste hiçbirimiz, bir parmak bile yoğurt çalmamışız dedi.

Sürücü:

Bırakın, o erkektir, güçlüdür, yapar,

Sakallı da,

- Asıl kadına yardım etmek sevaptır, dedi.

Kadın turistin her yanı yoğurda bulanmıştı, ama her yanı.

SMOKİNLİ KÖY

Anadolu’da bir köy, haritaya mikroskopla baksanız göremezsiniz bu köyü. Adı da var ama, benim anılarımda adı “Smokinli Köy” olarak geçer.

Karım bir eşeğin üzerinde, ben yaya, eşyalarımız iki katır üzerinde, yol göstericimizle ilçeden yola çıktık. Öğretmenliğe gidiyordum, bu birkaç evli

köye. Oranın çocuklarına okuma öğretecek, yazma öğretecek, yurdumuzu ve dünyayı tanıtacaktım.

Yol göstericimiz on sekiz yaşlarında bir gençti; yüzüne bakınca başını çeviriyor, sorunca yanıt vermiyordu. Yola çıktığımızdan ancak üç saat sonra bu delikanlının dilsiz olduğunu anladım. Altı saat sürdü yol. Sonra, iki dağın arasında, sırtını tepeye dayamış, kuş uçmaz kervan geçmez Smokinli Köye vardık. Köylü bizi köyün dışında karşıladı ama tümü smokinli. Eşim de ben de şaşkınlıktan az daha küçük dilimizi yutacaktık. Bu dağ başında, bu yolsuz bucaksız kayalıklar arasında köylüler smokin giysinler ha. Ne görülmüş şeydi, ne de duyulmuş…

Muhtar olan kişi yanıma yaklaşarak:

- Hoş gelmişsen beg, dedi.

- Hoş bulduk muhtar, dedim.

Sonra sırasıyla smokinin yırtmacını uçura uçura yanımıza yaklaşan köylüler, iki elleriyle elimizi yakaladılar, “Hoş geldiniz” dediler. Gözüm, ne yüzlerdeydi ne ellerde, boyuna smokinlere bakıyordum. İçlerinde bazı yaşlıların smokinlerinin etekleri yeri süpürüyordu ama, tümü de usta bir terzinin makasından, iğnesinden çıkmış gibiydi. Hepsi hokka gibi bedenlere oturmuştu. Fısıltıyla eşime:

- Yahu hanım aralarında papyonlularda var, dedim…

O da bana fısıltıyla:

- Birinin kolunda gümüş kol düğmeleri gördüm, dedi.

Çok şaşkındık, belli etmemeye çalışıyorduk. Ama ne yalan söyleyeyim bu denli bol smokin arasında kendi kolu yenmiş ceketim, dizi bel vermiş pantolonumla hayli utanmıştım.

- Nasılsınız köylü kardeşlerim? dedim. İçlerinden birkaçı, “Sağol sağol” diye bağırdılar.

Biz o akşamı muhtarın evinde geçirdik. Muhtar evinde bile bu tören giysisini giyiyordu, gerine gerine bağdaş kuruyor, smokinin üzerine dökülen yoğurdu elinin tersiyle siliyordu.

Gece oldu, iki göz odanın birinde kadınlar yattılar. Biz de muhtarla öteki odada yattık. Muhtar smokinin salt üstünü çıkardı, altıyla yatağa girdi. İçimden,

- Şu saygıya bak, dedim, konuğun yanında smokinle yatağa giriyorlar.

Günler geçiyor, bir türlü bu smokini soramıyordum. Adamlar tarlaya gidiyorlar smokinle, inek güdüyorlar smokinle, camiye gidiyorlar smokinle. Arasıra, uzun kara silindir şapkayla sağda solda gördüklerim de oluyordu ama ille de bu smokinlerin gizi, öldürecek beni.

- Yahu hanım yiyecekleri yok, ama üstlerinde smokin, yoksa bir gelenek mi?

Karım yanıtlıyor:

- Canım nerden gelenek olsun, bu giysi batılıların giysisi.

- Ben soracağım!

- Sakın… Adamların güçlerine gider, ne yani bize yakıştıramadın mı öğretmen bey derlerse ne yanıt vereceksin?

Eşim haklıydı, ama içim içimi yiyordu. Benim içim içimi yesin, adamlar smokini günlük ceket, günlük pantolon gibi kullanıyorlardı. Bu metresi bilmem kaç lira olan pahalı kumaşı gerektiğinde mendil olarak da kullanıyor, sümüğü akan hemen smokinin kuyruğundan yakalıyor, burnunu oraya siliyordu. Kahveci Reşo'nun ahırdan bozma ufacık kahvesinde, çay bardakları Reşo'nun smokininin ucuyla kurulanıyordu. Hele Çoban İsa'nın smokini, bir uzun bir uzun, İsa, çobandan çok o giysiyle bir papaza benziyordu.

Bir gün okulda müzik dersinde çocuklara söyledim, olmayacağını biliyorum ya, işte söz olsun diye:

- Çocuklar, mandolinimi getiremedim buraya, şimdi olsaydı çalardım size, dedim.

Öğrencilerim mandolini anlamadılar, anlattım.

- Haa dımdım mı öğretmenim? dediler.

- Evet dedim. Recep ayağa kalktı:

- Dımdım yok amma öğretmenim dedi, bizim evde bir ucundan üfürülünce öteki ucundan inek sesi çıkaran eğri büğrü bir aygıt var.

- Hadi al gel Recep, dedim.

- Bir kişiyle gelmez öğretmenim, bir kişi daha gerekli.

On dakika sonra sınıfa Recep'le Sülo öyle bir tuba getirdiler ki, şaşkınlıktan donup kaldım.

- Ahacık öğretmenim işte! Tubayı gören öteki çocuklar:

- Efendim bizim evde daha büyüğü var!

- Öğretmenim bizim evdeki buna benziyor amma değil!

- Öğretmenim bizdeki pırıl pırıl parlıyor.

- Efendim davul var!

- Öğretmenim çın çın zil var! Dediler. Yarım saatin içinde sınıfın içi bando aygıtlarıyla dolmuştu. Trompet, trombon, korno, flütler, klarnetler, kemanlar… Üç çocuk tıslaya tıslaya bir harb getirdiler… Kimi üflüyor, kimi vuruyor, kimi tellere dokunuyor. Bir anda sınıfın içi prova yapılan orkestra salonuna döndü.

- Herkes yerine otursun bakalım, kesin şu gürültüyü!..

Aman çocuklarda bir iştah, öttürüyor, çalıyor, vuruyorlardı.

- Durun bakalım çocuklar, durun, kimin bu aygıtlar?

Bağırdılar:

- Babalarımızın öğretmenim.

- Pekiyi babalarınız bu aygıtları kullanmasını biliyorlar mı, çalabiliyorlar mı?

- Yok öğretmenim, arasıra babamın canı sıkkın olunca gider bunu öttürür, böyle öğretmenim.

- Tamam tamam.

Tuba'yı öttürüyordu. Davulu ramazanda çalarlarmış… Birisini babası kemanla dövermiş. Yangın çıktığında trompeti öttürürlermiş…

-Ya bu flüt?

- Öğretmenim babam hayvanları güderken çalıyor.

- Pekiyi babalarınız niçin satın almışlar bunları?

Çocuklar bilmiyorlardı. Biri:

- Ben ufacıkken vardı öğretmenim bu eğri şey dedi, evin yanına kurtlar geldiğinde babam bunun ucunu pencereden dışarı çıkarır öttürürdü. Kurtların hepsi bunun sesini duyunca kaçarlardı.

Bu aygıtları gördükten sonra artık muhtarla smokinleri, müzik aygıtlarını konuşabilirdim. Paydostan sonra hemen yanına koştum.

- Muhtar dedim, geldiğimden beri sormak istiyordum.

- Neyi? diye sordu.

- Smokinleri, sonra bugün çocuklar okula bir yığın müzik aygıtı getirdiler. Bunları niçin aldınız? Sonra niçin hep smokin giyiyorsunuz?

Muhtar gülerek,

- Otur, dedi… Bundan gaç yıl önceydi bilmiyorum, hani belkim hatırlarsın gazatalar yazmıştı canım, bir filermoni mi hilermoni mi her neyse işte, o adamlar aşşadan geçiyorlarmış, İran'a mı bilmem neriye gidiyorlarmış, orada bişe vereceklermiş amma ben bilmem ki, sona işte bunları Deli Osman, Arap Memo, Kör Musdo, Kel Reşo yolda pusu gurup bi gözel soymuşlar, bavılları neleri aygıtları hepsini alıp kaçmışlar. Bilmem kaç zaman bu urubaları dağda saklamışlar, sonadan getirip bize sattılar, unuttum denesi kaç liraydı. Biz baktık ki ehe urubalar gavi, hemi de rengi gara, işe gelir basdık paraları aldık. İşte o gün bu gündür eskitemedik bu urubaları. Sona o davul zurnaları da beleş dağıttılar; "Mağarada paslanacak, heç olmazsa öttürün de neşenizi bulun" dediler. Tuttu herkes bi dene aldı… Vallaha istersen şeherlerdeki gibi bi mızıka takımı kur ki yöreye şan ola, he mi? Haa bak öğretmen bey urubalarımız çok hoşuna gittiyse, bizim oğlanın sandıkta durur, çalışmaya gitti şehere, vereyim sana gey, he mi? Oğlan ya gelir, ya gelmez, ya geyer, ya geymez…

MEHMET HERGELESİ

- Nereye böyle? diye sordum bizim Halim'e.

Cebinden bir anahtar çıkardı, soluyordu, sinirliydi. Anahtarı birkaç kez salladıktan sonra:

- Mehmet hergelesinden geliyorum, dedi.

- Onun anahtarı mı? diye sordum.

- Hı, dedi, o itin anahtarı. Ulan ben onu öyle bilmezdim be.

- N'oldu ki yahu? dedim. Ayaküstü oracıkta anlatıverdi:

- Ah kardeşim ah sorma, sen sen ol, hovardalık edeceksen evi iyi seç dedi. Evi iyi seçmedin miydi başına yığınla iş gelir. Nasıl desem, raslantı mı, yoksa olayların akışı mı, ara duraktan bir kadın bindi otobüse, ama nasıl kadın, şimdi sana şuracıkta ayaküstü anlatamam, şöyle getir gözünün önüne Brijit Bardo'nun başını, koy onun altına Sofiya Loren'in vücudunu, işte öyle bir kadın. Bileti yok, otobüs yürümek için kadının yerine birisinin bilet atmasını bekliyor, kadın bakmıyor, sürücü bakmıyor, fırlayıverdim yerimden, bayanın biletini attım, üstelik yerimi de ona verdim.

"Buyrun hanımefendi oturun!" dedim.

Kadın oturdu, aman nasıl teşekkürler, çıkardı binlik, bozaymışım, içinden verdiğim biletin ücretini alaymışım.

"Aman hanımefendi ne önemi var, altı üstü bir bilet!"

"Aaa yok beyefendi olmaz."

"Rica ederim hanımefendi…"

"Ay hiç olur mu?"

Amanın, kadının dudakları felaket… Raslantı, gözünü sevdiğimin raslantısı, yok canım bu denli raslantı olamaz. Ama oldu.

Karaköy'de indik, birlikte, vapura yaklaştık, birlikte. Çünkü ikimiz de aynı vapurla gidiyorduk. Orada parayı bozdurdu, ama ufaklık yaptıramadı, yüzlüğü uzatmış bana,

"Lütfen efendim lütfen" diyor.

Ben de elini tutuyorum:

"Lütfen hanımefendi lütfen…"

Biz, lütfen'lerle vapura bindik, lütfen'lerle yukarıya çıktık, lütfen'lerle birer çay söyledik ve konuşmaya başladık. Benim ne iş yaptığımı sordu. Ben kendisinin hangi işte çalıştığını sordum. Dostluk ilerliyordu. Kendisi

çalışmıyormuş, kocası sizlere ömür, ondan mal kalmış.

Kadınla göz göze gelmiyor muyuz, yüreğimin yağı böyle cızır cızır eriyor, kuşunki gibi tıpıtık tıpıtık atıyordu. Gülerken tansiyonum yirmi beşe, çay bardağına dudağını uzatırken gözlerim şeşbeşe dönüyordu. Yahu kardeşim, bir kadın ancak bu denli çekici olabilir. Yo belki o denli güzel değil ama, konuştukça bülbüller ötüyor, güller açıyordu sanki. Boğazın ortasındaydik ki, yine uzattı yüzlüğü, eh bende gerisi yok.

“Aman efendim…”

“Rica ederim beyefendi.”

Adlarımızı öğrendik:

“Aman Jale hanım!”

“Rica ederim Halim bey!”

Eh, madem bu denli bilet ücretini ödemek istiyor, o zaman adresini istedim:

“Dilerseniz yarın gelir evinizden alırım hanımefendi,” dedim.

Kıvrandı:

“Ah,” dedi, “durumumu anlayacağınızı sanıyorum. Bizim sokak o denli dedikoducu bir sokaktır ki… Sonra bir oğlum var sekiz yaşında, o da çok kıskançtır.”

“O zaman bir yerde buluşalım, bana orada verirsiniz bilet ücretini” dedim.

Kabul etti. Bir pastane adı söyledim. Ah ayrılırken bir baktı, hani ok gibi deldi geçti.

İçimde büyük bir sevinç evin yolunu tuttum. On altı yıldır evliyim, inanır mısın, daha hiç mi hiç hovardalık yapmamışım. O günü eve girerken, devrisi günü sokağa çıkarken,

“Hoşça kal karıcığım” derken, sanki alnımda o günü bir kadınla buluşacağım yazılıymış gibi, karım ikide bir:

“Sende bir tuhaflık var ya Allah hayıra çıkarsın” diyordu.

“Yahu ne tuhaflık olacak karıcığım?”

“Ay ben seni bilmez miyim? Sende bir hal var, o kadar.”

Neyse uzatmayayım, biz bu yarısı Brjit, yarısı Sofiya, kendisi Jale denen

hanımla pastanede buluştuk. Tam saatinde geldi. Maşallah iri yarı kadın, bir oturuşta iki tabak pasta yedi, onun ardından bir porsiyon da kadayıf, helali hoş olsun, o gülüşe, o bakışa, tepsi tepsi kadayıflar kurban olsun…

Söz sözü açtı, konu konuyu, tastamam iki saat pastanede oturduk. Bilet ücreti için değil, sanki söyleşmek için buluşmuştuk. Gerçekten de öyle, söyleşe söyleşe, öyle bir yere geldik ki, masanın altından elini tutuverdim, gözlerinin içi parladı, yanakları al al oldu. Ya ben, enfarktüs geçiriyordum sanki, küt küt, ellerim titriyordu, bacaklarım titriyordu, mutluluktan boğulur gibi oluyordum.

Bir gün sonrası için buluşmaya karar verdik. Ama o sıra çıtlattım:

“Bak,” dedim “bir arkadaşımın dairesi var, uzakta, oraya gider bir kahve içebilir miyiz?”

Ne evet dedi, ne de hayır, yanakları bu kez pespembe oldu. Sık soluk aldı, yüzüme tatlı tatlı baktı.

Ayrıldık… Aman ne seviniyordum, ne seviniyordum. İyi de bu sevinci evde belli etmemenin yolu? Aaa, ondan önemlisi, evet evet ondan önemlisi, hani apartman dairesi, öyle bir yalan atmıştım ki kadına, ah kafa ah, bir hafta sonra de, üç gün sonra de, bul o zamana dek bir arkadaş…

Ya şu bizim Mehmet… Onun böyle bir dairesi var, ufacık mufacık ama, hemen giriş katı ama, olsun be olsun, kökünü mü satın alacağım, çok çok bir öğle sonrası, yeter de artar bile.

Ara ki Mehmet’i bulasın, işyerinde yok, uğradığı arkadaşlarında yok. Sonunda evinin yanındaki kahveye oturdum, geç vakit eve gelirken yakaladım.

“Yahu Mehmet gözünü seveyim, yarın öğleden sonra bana şu dairenin anahtarını, anlarsın ya?” dedim.

“Nasıl anlamam?” dedi, şappadak yedek anahtarını çıkardı verdi.

“Ev yarın sabahtan akşama dek senindir.”

Yahu bu çocuk, hep asık yüzle dolaşır, sanırsın ki hiç iş bitirmez, kimsenin yardımına koşmaz, öyle değilmiş meğer…

Hay keşke yardım etmez olaydı, hay keşke o sıra hemen, “Al arkadaş ben seni sınamak için yaptım, evli barklı adamım, ben hovardalık falan etmem”

demek varmış, olmadı. Yok canım ne olmadısı, belki “Anahtar falan verememem” dese, tutup hergeleye yalvaracaktım, boru mu on altı yıl sonra hovardalık yapacaktım.

Anahtarı bir saklıyordum ki kemerimin arasına, n’olur n’olmaz, karımın ceplerimi boşaltıp temizleyeceği tutar, anahtarı bulur, ondan sonra sen yutturabilirsen yuttur bizim cin Elife…

O gece uyudum mu, uyumadım mı bilmiyorum. Uyumadım belli, karım geceden beri:

“N’oluyor sana Halim, sende bir iş var Halim?” deyip duruyordu.

‘Yahu hanım n’olacak ki?”

Jale’yle öğle üzeri buluşacağız, aynı pastanede. Ben sabahtan hazırlık yaptım, rakı aldım, vermut aldım, biraz çerez, biraz meyve, bir kilo da pirzola. Bunları sabahtan Mehmet’in evine koydum. Bir silmiş, bir temizlemiş ki Mehmet evi, pırıl pırıl. Bir de not koymuş.

“Ben gece on ikiden önce gelmem, keyfine bak!”

Jale’yi bekliyorum, aynı pastane, aynı masada. Beş dakika geçiyor, on dakika geçiyor… Ya gelmezse… Öyle ya, içkiler, meyveler, Mehmet’in evinden bir daha yüklen, eve götür. En önemlisi, ya ya en önemlisi on altı yıl sonra yapacağım hovardalık, yapamazsam…

Geldi Jale. Trafik sıkışmış. Hemen bir taksiye atladık, dosdoğru Mehmet’in evine. Kapıyı açtım, girdik içeriye. Sabahtan tutuşturduğum soba ılıtmış, söndü sönecek, iki odunla dirilttim, Mehmet’in kömüründen iki kürek attım. Hemen bana rakı, Jale’ye vermut doldurdum.

“A neden rakı değil, ben rakıyı severim” dedi.

“Öyle mi canım, hayhay!”

Ona da rakı doldurdum. İçki içimizi ısıttı, ama ev sahipliği bende olduğu için masayı hazırlıyor, bir yandan pirzolaları tuzluyordum.

Jale rakıları yeniledi. Bir yandan ağzıma rakıyı tutuyor, bir yandan da soyduğu portakal dilimini uzatıyordu. Ellerim yağlı olduğu için, dudaklarımı uzatıyor, onu öpüyordum.

Ah, ah, kardeşime diyeyim, pirzolalar pişti, pişecek, kapı çalınmaz mı, zıır, zııır, açsan bir türlü, açmasan bir türlü… Benim zaten betim benzim atmış.

“Yoksa Elif, beni mi izledi?”

Jale’cik, benden daha çok sararmış, benden daha çok korkmuş, yemin üzerine yemin ediyor,

“İlk kez,” diyor, “ilk kez böyle biriyle, yani ilk kez seninle” diyor.

Jale’yi bir dolabın içine saklayıp, gittim kapıyı açtım. İri yarı, burma bıyıklı biri:

“Nerdedir Mehmet bey?” diye sordu.

“Şey,” dedim, “ben onun arkadaşıyım, bilmiyorum.”

Adam beni göğüsleyip, babasının malı gibi içeriye girdi. Gerçekten de babasının malıymış, yani ev sahibiymiş, oturdu oradaki sandalyeye:

“Nah,” dedi, “beni surdan şuraya kimse depretemez, bugün ayın kaçıdır, ev kirasını almadan surdan şuraya gitmem. Oturup gece yarısı da gelse onu bekleyeceğim. Senin işin varsa yap, istersen uyu, ben buradayım.”

Adam öyle kesin konuşuyordu ki, Mehmet’in ev kirasını vermekten başka yapacak bir şey yoktu.

“Ne kadar?” diye sordum.

“Ucuz ucuz,” dedi, “on bin… Amma söyle ona, gelecek ay on üç binden bir kuruş aşağı olmaz, ula burası apartman dairesi be, gecegondu mu?”

İçerden cüzdanımı getirdim, adama on bin lirayı verdim ve savdım.

Elbette on bin lira için Jale gibi bir kadından vazgeçemezdim. On bin giderken, ben de sanki parayla birlikte gittim. Sıkılmıştım, ama bir daha böyle bir olanak bulamazdım, unutmam gerekti. Jale’yi dolaptan çıkarırken, onun gülüşüyle neşem yerine geldi. Kucağıma aldım, masanın yanına götürdüm. İçerden olanları duymuştu.

“Aldırma” dedim. *

Pirzolalar pişmiş, şöyle marulları doğradım mıydı, tamam, Jale’yle karşılıklı oturup, uf aman, bu ne büyük mutluluk!..

Ah Mehmet hergelesi ah!.. Mutlulukmuş, nerde kardeşim nerde?

Kapı yine zıır!..

Şaşkınlıkla, “Anaa” diye bağırmışım. Dışardan kalın boru gibi bir ses:

“Memet beeey, biliyom içerde olduğunu, ya açarsın, ya da kırarım gapıyı…”

Apartmanı inletiyordu adam. Jale yine titremeye başladı. Eh alıştı artık, hemen birlikte dolaba koştuk. Onu dolaba sakladım, koştum kapıyı açtım:

“Nerde o?” dedi adam, giriverdi içeriye, “Nerde o?”

“Mehmet beyi arıyorsanız, yok,” dedim.

“Bekleyeceğim… İki ay bu efendi, iki ay taktı bana, sona geçti başka bakkaldan alışveriş yapmaya başladı. Dinim hakkı içün ben bu parayı almadan gitmem.”

Sordum:

“Size bu saatte mi gelmenizi söylemişti?”

“He ya… Öyle demişti. Sen git içeri yat efendi, ben burada onu beklerim.”

Vay hergele Mehmet vay!.. İçerde Jale, pirzolalar oh ne yağlı, dışarda bakkal efendi, haydi verme de Mehmet hergelesinin borcunu göreyim. Çıkardım verdim.

“Allah belanı versin Mehmet!”

Bakkal kapıyı çekti gitti ama bende neşe mi kaldı?

Yo yo kalmış, Jale’nin o gülücüğü yok mu, o baygın bakışları yok mu?

Yumulduk efendim pirzolaya… Aman ne güzel pişirmişim, aman ne lezzetli pirzolaymış. Bir yandan çat kadehleri tokuşturuyoruz, pirzolayı sıyırıyoruz. Daha ilk pirzolayı bitirmemiştik ki, zıır kapı. Az daha elimdeki pirzolanın kemiğini yutacaktım. Ulan namussuz Mehmet, ulan hergele Mehmet, bakalım bu gelen de kim?

Jale dolaba, ben kapıya. Adamın önlüğünden anladım. Mehmet hergelesinin manavı. Adamı konuşturmadım bile, verdim parasını gitti. İnan Jale de bildi gelenin manav olduğunu… Yok, belki manav faslından sonra iyiden iyiye neşem kaçardı ama, Jale dolabın içinde soyunmuştu. Yarı soyunuk oturdu masaya, ikinci pirzolalarımızı kemiriyoruz, kadeh tokuşturuyoruz, evet bir yandan da bekliyoruz, kulağımız kapıda…

Zıuır!..

Boyun poşun devrilsin inşallah Mehmet!

Kamyonların, tırların altında kalasın Mehmet!

Köpek balıklarına yem olasın Mehmet!

Kapıyı açtım:

“Sen kasapsın değil mi?” dedim.

“Hı,” dedi, “yoksa Mehmet bey borcunu size mi bıraktı bana vermeniz için?”

“Hı,” dedim…

Kasabın borcunu da verdikten sonra cebimde ancak bir taksi parası kalmıştı. Koştum, dolabın kapağını açtım, Jale’nin giysilerini uzattım,

“N’olur çabuk Jale,” dedim, “şimdi az sonra kapıya vergi tahsildarı, elektrik tahsildarı, sucu, taksitçi, icra memuru, daha başkaları gelmeden kaçalım buradan.”

Anlayacağın kaçtık kardeşim, onca içkiyi, pirzolayı, meyveyi orada bırakıp kaçtık.

Kaç gündür evine gidiyorum yok Mehmet hergelesi. Bu sabah don gömlek biri açtı kapıyı, nasıl oldu anlayamadım, yüzüme bir tokat yapıştırdı, geri kapattı. Sanırım o da benim gibi biriydi, beni de televizyon taksitçisi falan sanmıştı. Çünkü bağırdı: “Beş kuruşum kalmadı be” dedi.

KÖTÜ YEMEK REJİMİ

Yedinci kattaki, dördüncü hariciye koğuşunda, sekiz numaralı yatakta yatmakta olan Ayşe’den doğma, Hüseyin’den olma .....doğumlu Hasan Hüseyin’in yemek tablosunda o gün peynir yazılıydı.

B – numaralı bodrum katındaki mutfak aşçısı peyniri almak üzere B – numaralı bodrum katına indiğinde ambar memuru Şemsi peyniri tartıyordu. Hem

tartıyor, hem de parmaklarını yalıyordu. Parmak yalamakla bu işin olmayacağını anlayan ambar memuru Şemsi, peynirin ucundan bir parçacık kopardı ağzına attı.

- Ummuh pek nefismiş, dedi.

İşte tam o sırada aşçı geldi… Ambar memuru elini çabucak beze sildikten sonra:

- Tamam, yedinci kattaki, dördüncü hariciye koğuşunda yatmakta olan sekiz numaralı hastanın peyniri hazır, dedi.

Aşçı Hüsamettin, peyniri aldı, ambardan çıktı. O denli güzel kokuyordu ki peynir, dayanamadı ucundan bir lokma kopardı.

- Ooo pek nefismiş yahu! Dedi. Mutfağa girer girmez, peynirin kopardığı yerini bıçakla düzeltti. Ama bu nefis peynirden irice bir parça daha kesip ağzına atmayı unutmadı. Peyniri, dördüncü hariciyenin yemek servis arabasının üzerine koydu. Çorba kazanının başına gitti.

Aşçı yamağı Dilaver, mutfakta onca yemek kokuları arasında bu peynirin kokusunu aldı. Çok aramadı, şöyle koklaya koklaya arabaların yanına yaklaştı. İkinci arabada kokunun kaynağını buldu. Beyaz peynir, tabağın içinde, beni ye, der gibi duruyordu. Şöyle bir sağına baktı, bir de soluna. Aşçı, çorbanın tuzunu atıyordu… Elini uzattı ve peynirin ucundan kopardı. Kopardı ama, böyle de gönderilmezdi ki peynir, ta yedinci kata. Bıçağı eline aldı, kopardığı yeri tıraşladı, düzeltti, şekil verdi. Gerçekten mis gibi bir peynirdi. İşinin başına döndü, patatesleri soymaya başladı, ama aklı fikri mis gibi peynirdeydi. Hazır elinde bıçak da varken, şöyle bir iri lokma daha, ardından yine tıraş. Neden olmasın? Aşçıya baktı, yemeklerden birinin salçasını koyuyordu. Peynirin başına geldi, bıçağının ucuyla kocaman bir lokma daha kopardı, ağzına attı.

İşte tam o sırada:

- Evet geldim, diyerek servis görevlisi girdi içeriye.

Aşçı öteden:

- Tamam, diye bağırdı, götürebilirsin, hazır!

Servis görevlisi peynirin kokusunu almıştı. Mutfakta bugüne dek duymadığı

çok güzel bir koku vardı. Gerçi bu koku peynir kokusuna benziyordu ama, bu koku başka koku, bu peynir başka peynirdi.

Servis arabalarının yanında bir zağar gibi dolaştıktan sonra, peyniri gördü. Şöyle bir yamağa baktı, bir de aşçıya, elini uzatıverdi, peynirin ucunu kopardı, hop diye ağzına attı.

- Uff be, peynire bak! Dedi.

Gerçi bir lokma daha almayı çok arzuladı ama, aşçı yanına gelmiş, koğuş yemek arabalarını sayıyordu. Aşçı, içi gide gide, peynire baka baka, yedinci kattaki dördüncü hariciye koğuşunun yemek arabasını asansöre sürükledi, asansör kapısı kapanınca canı gitti sanki peynirle birlikte.

Asansörcü Hıdır, o birkaç metreküplük yerde çabucak duydu bu nefis peynirin kokusunu. Şöyle bir burnunu dolaştırdı asansördeki üç yemek arabasının üzerinde, şipşak peyniri buluverdi. Kat numarasına baktı, daha üçüncü kattaydı asansör. Yedinci kata dek isterse peynirin tümünü yallah götürebilirdi. Hemen iri bir parça kopardı, attı ağzına.

- Vay anasını safi yağ yahu, hiç böyle peynir görmedim burada, dedi.

Kat numarasına baktı, altıncı kat, can havliyle peynire saldırdı, hop bir lokma daha. Çiğnerken asansör yavaşladı ve durdu. Ağzını hiç oynatmadan, diliyle damağıyla peyniri yutmaya çalıştı. Yutunca bağırdı:

- Zelihaaa!

Yedinci katın servis görevlisi Zeliha'ydı. Tüm yemek arabaları önce ona teslim edilir, o da üzerindeki numaralara göre, arabaları koğuşlara gönderirdi. Asansörcü yemek arabalarını iterken, Zeliha çoktan kokuyu almıştı bile. Koku peynir kokusu ama, bu nasıl peynirdi ki kokusu hastaneyi tutar. Asansörcü kapıyı kapar kapamaz, koklayıverdi arabaları, peyniri buldu. Ta uzaklarda bir hemşire vardı, onun da sırtı dönük… Oh tam sırası. Elini uzatıverdi, peynirden kocaman bir lokma aldı.

- Ay bu ne böyle? dedi.

Bir parça daha koparacaktı ama, şu hiç sevmediği beşinci koğuşun hemşiresi Mübeccel koridorda türeyivermişti. Onun için peynirden elini çekti ve dördüncü

koğuşun arabasını itmeye başladı.

Dördüncü koğuşun dağıtım yerindeki yüzü kan çanağı gibi olan görevli Ramazan'a teslim etti. Ramazan, servis arabası küçük odaya girer girmez hemen kokuyu duydu. Peyniri buldu. Buldu ama, şaştı:

- Ula çok gozeldir de bu pendir, ha niye böyle uffakdır? dedi.

Peynir ufak mufak ama, Ramazan'daki istek büyük, iştah büyük, dayanamadı bir parçacık koparıp ağzına attı:

- Amanın voş babam voş, dedi. Yo bu pendirden bi barmak daha alınır, çünküme helaldir.

Küçük bir parça daha kopardı, ağzına attı. Ondan sonra yemekleri tepsilere koymaya başladı. Dağıtım işi bitince, ördek dökmekten yeni gelmiş Şerefe seslendi:

- Hadi baalım, götür şunnarı ki hasdalara yeyeler, eyi olalar, dedi.

Şeref beş tepsi götürdü. Ama altıncı tepside kokuyu aldı. Çünkü bu tepsi Hasan Hüseyin'indi ve tepsinin üzerindeki kocaman tabakta, nohut denli bir peynir parçası vardı.

- Ölürüm vallaha datmazsam, dedi. Peynire uzandı. Onun uzanmasıyla peynir mercimek denli kaldı.

Ve görünmeyen peyniri Hasan Hüseyin'in önüne sürdü:

- Buyur ye!

Hasan Hüseyin baktı, baktı, bir şey göremedi. Sordu Şerefe:

- Ne var o tabağın içinde? Şeref:

- Gözün kör mü peynir işte, dedi. Hem de tam yağlı, mis gibi, kolay kolay böyle peynir hastanelerde çıkmaz.

* * *

Derler ki hastanelerde iyi yemek çıkmaz.

Alın işte çıktı bir gün, yedinci kattaki dördüncü hariciye koğuşunun sekiz numaralı hastası Hasan Hüseyin'e… Tam yağlı, gerçekten en iyi peynirdi.

Onun için nemize gerek, hastane dedin mi köftesi bulgur gibi olmalı, pilavı lapa olmalı, ekmeği kurşun sık içine girmemeli, çorbası bulamaç, ıspanağı

ebegümeci gibi, pırasası felaket olmalı. Sonra hastalar, mideden, barsaktan, dalaktan iyi olayım derken, aç kalmaktan öteki dünyayı boylarlar.

MİKROPÇUK

Bir garip mikropçuktu o. Nasıl yolu bu ülkeye düşmüştü. Belki de onu arkadaşları işletmişler, “Git,” demişlerdi, “orası geri kalmış ülke, senin için biçilmiş kaftan. Orada sucuklar eşek etinden, salamlar it etinden yapılır. Yiyeceklerin hepsi açıkta satılır. Gıda maddelerinin birçoğu bozuktur. Orada, içme sularının içinde bile senin gibi birçok arkadaşına rastlayabilirsin.”

O da inanmış, bir uçağa atladığı gibi soluğu burada almıştı. Daha havaalanında, uçaktan iner inmez,

- Oh burası tam benim aradığım ülke, şuna baksana ne güzel adamların hepsi yere tükürüyorlar, demişti.

Havaalanından, bir adamın ceketine konarak kente geldi. Kentin durumunu görünce bir sevinmişti ki, ah olası olsa, bir haber uçursa taa uzakta bıraktığı arkadaşlarına, onlara, “Gelin buraya, burada tatlı yaşam var” diyebilse!..

Aman Allahım, neydi o lokantalar, o sandviççiler, köfteciler, işkembeciler, lahmacuncular… O açıkta satılan börekler, kayıkta kızartılıp orada yenen balıklar… O denizin görünümü, deniz bile başlı başına bir tatlı yaşam… Ne ararsan var içinde. Sokakta satılan kelleli pilavlar, ciğerler, kokoreçler, midyeler…

İyi de, bunca bolluğun içinde, hemcinsleri, yani öteki mikropların neden boyunları büküktü?.. Yoksa, evet yoksa çok çok yemişler, çok yemekten başları mı dönmüştü? Birisine yaklaştı, sordu:

- Hayrola mikrop kardeş, niçin böyle boynun bükük? dedi.

Öteki inleyerek yanıt verdi:

- Hastayım, bugün yarın öleceğim! Mikropçuk az daha küçük dilini

yutacaktı.

- Nasıl olur, dedi, hastalığı sen yapacakken, sen hasta oluyorsun ve öleceğim diyorsun?

Öteki iniltiyle:

- Sen burasını biliyor musun arkadaş? dedi.

Tam bu sırada ufacık bir mikrop geldi, boynu eğik mikroba, hıçkırarak:

- Anneciğim, kardeşim az önce turşucunun orada öldü, dedi.

Anne mikrop, içini çekti, yavrusunun başını okşadı, inler gibi:

- Hepimiz öleceğiz yavrum, hepimiz, dedi. Şanssızız, çünkü bu ülkenin mikrobu olmuşuz…

Mikropçuğun ağzı bir karış açık kalmıştı. Anne mikroba:

- Bakın, dedi niçin şu karşıdaki lahmacunun üzerine konmuyorsunuz?

Anne mikrobun belki son gülüşüydü ve mikropçuğa gülüyordu:

- Git de sen kon! dedi…

- Elbette konacağım.

Koştu, en yağlı lahmacunun üzerine kondu. Az sonra satıcı üzerine oturduğu lahmacunu eliyle alarak bir kâğıdın içine koydu maydanozladı, soğanladı ve zayıf bir adamın eline tutuşturdu.

- Buyur ye ağam, afiyet olsun, dedi. Mikropçuğun sevincine diyecek yoktu.

Sıska adamın midesine kazasız belasız inmişti. Buraya dek geldikten sonra artık işi kolaydı.

“Nasıl olsa zayıf ve güçsüzün teki, tam bana göre” dedi.

Ama on iki parmak barsağımdan, ince barsaklara doğru inerken, birdenbire başı dönmeye, kulakları zonklamaya başladı.

- Ulan aman, bu sıska adamın, yediği zehir midir, yoksa nedir?

Başı, bir demir top denli ağırlaşmış, bedeni bu yükü çekemez olmuştu. Başı düştü düşecek, koptu kopacak…

O da nesi, bir yığın mikrop kardeşleri, ama hepsi ölmüşler, sanki büyük bir savaş ne denli mikrop varsa silmiş süpürmüş… Bir tanesi kıpırdıyordu, ona güçlükle sorabildi:

- N’oldu size kardeşim, bu durumunuz nedir?

Öteki, son soluğunu verirken, fısıltıyla:

- Kaçmaya bak buradan, dedi. İki güne kalmaz sen de bizim gibi olursun… Başın ağrıyor mu?

- Hem de çok, dedi mikropçuk

- Tamam, dedi öteki, durma kaç. Bacaklarında az daha gücün vardır, durma kaç…

Kaçtı o kara kuru adamın içinden. Oh, dışarda kendine gelebildi. İki gün duvar dibinde pinekledikten sonra, uça uça bir lokantaya girdi, oradan bir ekmeğin üzerine kondu, oradan birinin midesine indi.

Ah mikropçuk ah, çorbaların üzerini açık görmüş, ne de iştahlanmıştı. İçinden, “Tamam,” demişti, “işte burada yapacağımı yaparım…”

Nah yaparsın çocuğum, nah yaparsın...

Adamın içtiği ne biliyor musun, işkembe çorbası… Yaa.

“Nedir bunlar, zehirleniyorum galiba,” dersin. Sarımsaktır o aslanım, işkembe çorbası sarımsakla yenir. Senin şansına mı, yo yo değil, herkes işkembenin içine iki kaşık üç kaşık samıısak koyar.

Mikropçuk, kendi cinsinden, ama sararmış solmuş, güçten kesilmiş birini gördü sordu:

- Sarımsak ilaç mıdır? Yani bizleri öldürmek için bulunmuş tıp harikası mıdır?

Mikrop:

- Git lan, dedi, deve, daha sarımsağın ne olduğunu bilmiyor. Kaçmaya bak, şimdi bu adam yarım bardak da sirke döker çorbanın içine.

- Sen de gel benimle, dedi mikropçuk. Öteki:

- Gelemem ben, dedi. Çünkü sarmısak felcine yakalandım. Sen bilmezsin bu adamı, yoğurt yiyor sarmısaklı, salata yiyor sarmısaklı, köfte yiyor sarmısaklı, çorba içiyor sarmısaklı, güveç yiyor sarımsaklı, yani bu adam her dakika sarımsak yiyor. Daha fazla durursan sen de benim gibi felç olursun, kaç kurtul.

Mikropçuk kaçtı kurtuldu, ama nedense kolunun biri iyi oynamıyordu.

Bir kahvenin karanlık köşesinde iki gün pinekledikten sonra, kahve ocakçısının kirden kapkara olmuş yakasına konarak kahvecinin evinin yolunu tuttu. Daha kahvecinin kapısından içeri girer girmez:

- Oh, tam benim aradığım gibi bir yer, dedi.

Ev hiç ışık almıyordu, güneş içeriye girmiyordu. Her yan rutubetliydi. O denli pisti ki kahvecinin çocuklarının üstü başı… Hayır bu da önemliydi ama, en çok çocukların yedikleri… Ekmek, bulgur pilavı… Yumurta yemiyordu çocuklar, et yemiyordu çocuklar, tatlı yemiyordu çocuklar…

- İki günde haklarım ben bunları, dedi mikropçuk.

Bir hafta durdu o evde. Bekledi süt girsin eve, o da sütle birlikte çocuklardan birinin midesine. Hayır, eve süt de girmiyordu.

- Yahu bu çocuklar hiç süt içmezler mi? Oysaki geldiğim ülkede…

Bir türlü karar veremiyordu, acaba hangisinin midesine gitsindi, hangisinden başlasındı işe.

En küçüğünden başladı, bulgur pilavıyla birlikte mideye, oradan barsağa yollandı. İyi de bu su neydi? Çocuk duruyor duruyor, ikide bir:

-Ana suu, diyordu. Hop bir bardak, aradan az bir zaman geçiyor, çocuk yine:

- Ana su, diyor, hop bir bardak daha. Barsaklar doldu suyla… Mikropçuk boğuldu boğulacak…

-Ana suu!

- Al yavrum, anası kurban…

- Ana suu!

- Al yavrum, anası hayran!

Suyla besleniyor bu çocuk, anası hayran babası ayran, mikropçuk boğuldu boğulacak, dar attı kendini dışarıya.

- Tövbe, dedi bir daha bu çocukların karnına, az daha boğulacaktım, yahu bu çocuklar galiba süt yerine, tatlı yerine, et yerine, boyuna su içiyorlar.

Bu evden gitmeliydi, nasıl? Geldiği gibi, kahve ocakçısının yakasına binerek. Ama kaç gündür şöyle bir sıcak yüzü görmemişti. Kahvecinin midesine girecekti. Öyle yaptı, o gece kahve ocakçısı geldikten sonra iki sigara içti, iki

bardak da buz gibi su içti, bir yanda karısı, bir yanda çocuklar, geçti aralarına uzandı. İşte tam bu sırada mikropçuk ocakçının midesine uçtu. Oradan barsaklara… Boş barsaklarda, kahveciyle birlikte uykuya daldı.

Mikropçuk uykudan uyandığında, çoktan ocakçı ocağının başına geçmiş, çay kahve pişiriyor, bir yandan da bir şeyler atıştırıyordu…

Ah mikropçuk ah!..

Barsağa öyle bir şey iniyordu ki yukarıdan aşağıya tostoparlak, top güllesi gibi.

Hayır, gülle dese değil, yanardağ dese değil, geçtiği yeri kavuruyor, siliyor, süpürüyor, atom bombası bu adamın barsağının içinde ne arıyor?

Mikropçuk felaketi anlamıştı, ama iş işten geçmişti artık…

Ocakçı, pul biberle yoğrulmuş çiğköfteleri ardarda yuvarlıyordu. Biberin acılığından barsak bile korkmuş boğum boğum büzülmüştü.

Mikropçuk bağırıyordu:

- Dünyanın hiçbir yerinde mikroplara karşı böyle caniyane davranılmamıştır!

Ama onu dinleyen kim?

Sıkı dur mikropçuk, şimdi hidrojen bombası geliyor. Sıvı bir bomba ama, breh breh breh…

Ocakçı, süs biberiyle yapılmış şalgam suyu içiyordu.

HOSTES KIZLAR

Hani şu kocaman kocaman otobüsler var ya, herkes de sanır ki biz bu otobüslerle dünyanın parasını kazanırız, yok yani kazanmaz değiliz, kazanıyoruz, diyelim bir otobüsün mü var, çalış çabala, iki yıl sonra bir tane daha olur, üç yıl sonra bir tane daha olur, bir daha, bir daha, kat şirketin içine, koy önüne bir şoför, getirsin sana paraları… Amma velakin, hayır, işler karşıdan

göründüğü gibi kolay değildir.

Şoförü ayrı bir dert, adam kendi malı gibi kullanmaz ki. Onun yardımcısı ayrı bir dert, en çok çalışkan yardımcı dört ay çalışır işi bırakır. Çok çalışanı da olur, şoförle birlikte olup da yoldaki ördeklerin parası cebe inmeye başladı mıydı, şoför de, yardımcı da otobüse kendi malları gibi bakarlar. İşte o zaman, şoför,

“Amman otobüse bir şey olmasın…”

Yardımcısı,

“Amman bizim canımızdır bu otopos dedi miydi, bilki ikisi ördekleri kırışıyorlar demektir.

Ya yazıhane derdi, yok yazıhane kendi şirketinin ise, tamam iyidir, yazıhane parası da yanına kalır, amma başka yazıhaneden kalkıyorsan, araba kalkarken hazırla yazıhane parasını…

Yok efendim yok, eskiden millet garajdan biner, garajda inerdi. Şimdi öyle değil, “Efendim servisi var mı, servisi nereye dek gidiyor, bizim kapının önünden geçiyor mu?”

Götüreceksin, geçireceksin, gerekirse bavulunu altıncı kata dek tıslaya tıslaya çıkaracaksın.

Eh maliyeci yolda seni bekler, nerde yol kâğıdın?

Trafik seni bekler, nerde çalışma karnen?

Yok canım, bunların hiçbiri zor değil, bir kafalarını çalıştırsalar, bir elele verseler, yooo vermezler, kafalarını çalıştırmazlar, efendim onlar beş yüze mi götürüyorlar, gelsin bize binsinler, biz üç yüze…

Ah bu şirketler arası kavga yok mu ah? Ne trafiği, ne maliyesi, ne şoförü ne yardımcısı, hiçbiri yıldırmaz da, şu şirketler…

Yıllar öncesi, biz üç ortağın beş otobüsü vardı. Paranın çoğunu Ökkeş bey koyduğu için, başkanımız da oydu. Yazıhanede toplandık. Ökkeş bey:

- Biliyorsunuz arkadaşlar, diye söze başladı. Karşımızda bi namıssız şirket var, bunların yüzünden etmediğimiz zarar ziyan kalmıyor. Eskiden bizim otoposlar böbrek taşı düşürmeye birebirdi, içine İstanbul’dan binen burada taşını

düşürür, ameliyat falan olmadan canını kurtarırdı. Pekiyi ne çıkardı başımıza Cet Şirketi, yaylı otopos çıkardı. Otopasların tümünün amortisorlarını değiştirmek zorunda kaldık. Haydi bu zarar ziyanla kalsalar iyi ya, ne çıkardılar sonra başımıza; yatarlı koltuk… Hay yatasınız da kalkmayasınız, kara toprağa giresiniz de çıkmayasınız. Neymiş efendim, yolcuyu yatıra yatıra götüreceklermiş. Len bilmiyorlar ki yolcu milleti kadar şımarık millet yoktur, şimdi koltuğu yatırdın deel mi arkadaş, yolcu milleti başka bişi ister. Amma yatırdık, biz de koltuklarımızı yatar yaptık ve yolcuyu yatırdık. Onlar pikap koydular, plaklar koydular, biz ne koyduk, sinama makinisti yaptık, İstanbul Ankara arası mı, orada aşk filmi gider, Ankara bura arası mı, göbek havası gider. Pekiyi sonra ne oldu, Cet Şirketi de otoposlarına sinama koydu. Biz ne koyduk arkadaşlar, hostes kız koyduk. Hostes kız deyip geçmeyin, şoför kadar para alıyor arkadaşlar, ahacık yaptığı şey accık kolonya vermek, accık da müşteriye sürtünmek. Şimdi haber aldığıma göre arkadaşlar, onlar da yarından sonra hostes koyuyorlarmış, namıssızlar, öyle kızlar seçmişler ki, artiz gibi, bizimkiler ellerine su dökemezlermiş. Onun için arkadaşlar, topladım ki sizi buna bir umar bulalım.

Ömer bey, kasabada zahireciydi, sonradan otobüsçü olmuştu. İşte o dedi ki:

- Yolculara beleş yemek verelim!

- Ya sen, diye bana sordu Ökkeş bey, sen ne diyorsun?

- Vallahi, bana kalırsa bu rekabetten vazgeçip kazandığımızla yetindim, dedim.

- Hop hop, dedi Ökkeş bey, zaten senin baban da adam olmamıştı, belliki sen de adam olmayacaksın. Len oğlum rekabet bu işin anasıdır, rekabet etmedin miydi, anan gitmiştir belle. Arkadaşlar ben diyorum ki, onlar bi hostes kız koyacaklar, biz her otoposa iki kız koyalım. Hem de seçelim artizlerden de güzel olsun.

- Ya onlar da iki koyarlarsa Ökkeş ağabey? dedim.

- O zaman başka bişi düşünürüz len oğlum, dedi.

O günkü karar gereğince, biz otobüslerimize çifte hostes koyduk. Hostesin

biri sarışın, biri esmer, özellikle buna dikkat ediyorduk. Biri önde oturuyordu, biri arkada. Biri sigara dağıtırken, öteki su dağıtıyordu yolculara. İyice de öğütlemiştik:

- Sürtünü sürtünü verin kızım, hiçbişi olmaz, demiştik.

Hostes kızlarımız böyle ön ön geçemedikleri için o daracık orta yerde, yan yan geçiyorlar, bu yanda oturanlara kalçalarını, öteki yanda oturanlara da göğüslerini sürtüyorlardı.

Yine telefon çaldı:

- Buyrun Ökkeş ağabey!

- Siz uyuyun uyuyun… Batacağız.

- Aman ağabey, sürtüyorlar.

- Len sürtmesinden başlatma beni, ötekiler daha iyi sürtüyorlarmış. Anlıyor musunuz, ötekiler diyorum, üçer hostes koymuşlar. O bir hostes sırayla yolcuların yanına oturuyor onlara masallar, öyküler anlatıyor, maniler, türküler söylüyorlarmış. Vallaha batacağız len çocuk…

- Pekiyi ne yapalım Ökkeş ağabey?

- Bundan sonraki parolamız beş hostes… Evet, beş hostesli Feza Otobüslerinde beş hostes sizin içindir, çağırınız gelsinler, anladın mı len?

- Anladım ağabey.

Sanki Cet Şirketi uyudu. Biz beşe çıkarınca, onlar da beşe çıkardılar.

Ökkeş bey deli oluyordu, bana telefonu açmış,

- Anam anam, batacağız anam, diyordu. Len biz yolcu mu taşıyacağız, yoksa hostes mi taşıyacağız? Len var ya, yoksam her müşterinin yanına bi hostes mi oturtsak ha? Sen ne dersin bu fikre?

- Kabul Ökkeş ağabey.

- Len sen de her şeye kabul dersin, batarız len batarız. Amma başka umarımız var mı ki, yoksa Cet namıssızları bizi öyle de batıracaklar.

O günden sonra bizim otobüsler kızlar pansiyonuna döndü. Gerçi her yolcunun yanına bir hostes oturtamıyorduk ama, her yolcu yolculuğunun dörtte birini bir hostesle geçiriyordu.

İki güne bir Ökkeş ağabey bana telefon açıp:

- Len bari bizim Feza Otoposları adını Bar – Pavyon Otoposları koyalım daha iyi, diyordu. Oğlum biz otoposçuluk mu yapıyoruz, yoksa pavyonculuk mu? E, vallaha babamın kemikleri mezarında sızlıyordur, onun gibi hacı babanın benim gibi oğlu…

- Ne yapalım Ökkeş ağabey, ekmek parası kazanıyoruz, diyordum.

- He ya, ne yapalım, ekmek parası kazanıyoruz, diyordu.

Cet Şirketi otobüs içinde hostesleri mini etekle dolaştırmaya başladı, biz Feza Otobüsleri Şirketi mayoyla dolaştırmaya başladık. Pekiyi onlar ne duyuru verdiler gazetelere:

“Mayolu hosteslerin yanı sıra sarışın Vedet Ursula, esmer Vedet Sabrina, kumral Vedet Kolet, şahane Vedet Rita… Yolculuğunuz başladığı andan, ineceğiniz yere dek striptiz numaraları… Nasıl gittiğinizi bilmeyeceksiniz.”

Ökkeş bey gazetede bu duyuruyu okuyunca, telefona sarılmış:

- Yazıhaneye yazıhaneye, diyordu, toplantı var arkadaşlar, çok önemlidir, eliniz kanda bile olsa on dakkaya gelin, battık, öldük!

Toplandık. Ökkeş bey:

- Ulan namıssızlar, ulan alçaklar, batıracaklar diyor, boyuna mendiliyle terini siliyordu. De hele söyleyin bi umarını, hiçbişi düşünmediniz mi?

- Sünnet düğünleri yapalım Ökkeş ağabey, dedim.

- Çüş, dedi. Len onca yatağı nereye sereceksin, yoksa çocukları bir bir yukarıya asıp öyle sallandıraraktan mı sünneti yapacaksın? Len oğlum kirveler, leblebiciler, şekerciler, dümbekçiler, hiç otoposta sünnet olur mu len, vallaha baban senden akıllıydı.

Ömer bey yine aynı şeyi söyledi, yolculara yemek vereymişiz.

Okkeş bey deli oldu.

- Amanın Ömer, dedi, arpalarnan buğdaylarnan uğraşa uğraşa senin kafan çalışmaz olmuş. Düşün bi kardeşim düşün, insan en çok yemeği yolculukta yer, insan en çok yolculukta obur olur. Adamlar doymak bilmez be kardeşim, bizi batıracak mısın? Pavyonculuktan yani şimdi lokantacılığa mı geçeceğiz?

Ökkeş bey bir sigara yaktıktan sonra:

Arkadaşlar dedi, gece düşümde hayırdır inşallah babamı gördüm. Babam bana dedi ki, oğlum, dedi, sıkıntıdasın, heye baba dedim, öyleyse beni dinle, dedi, dinliyorum baba, dedim. Babam hiç bi şey konuşmadı, yürümeye başladı, öteden beri otopos geldi, otoposun üzerinde Seyfullah Otoposları yazıyordu. Babam o otoposa bindi ve gitti, anladınız mı, bindi ve gitti.

Biz, Ömer beyle birlikte başımızı sallıyorduk. Bana sordu:

- Ne anladın sen bu düşten?

- Eh, rahmetli Mestan emmi senden hayır beklemiş, bir mevlit okutuver, dedim.

- Çüş, dedi. Len her yıl sen mi okutuyorsun mevliti, şuna bak şuna ne diyor bana, mevlit okutaymışım.

Ömer beye döndü:

- Sen neye yorumladın hele Ömer ağamız? diye sordu.

Zahireci Ömer:

- Ne diyeyim ki Ökkeş ağabey, dedi, şimdi rahmetli baban binmiş gitmiş Hayrullah otobüsüne.

SEN BUNU YİYEMEZSİN

Geçenlerde bizim İdris amcaya uğradım. İdris amca baba dostudur, emeklidir. Ama ne emekli oluncaya dek, ne de emekli ikramiyesiyle başını sokacak bir ev edinemeyenlerdendir. Geç evlendiği için, son yıllarda aldığıyla ancak boğazına ve çocukların okumasına yetişebilmiştir.

Kapıdan girdim. Mürüvvet teyze:

- Aman iyi ki geldin, dedi. İdris amcan ateş püskürüyor.

- Hayrola? diye sordum.

- Gir de içeri kendin konuş!

İdris amca pencerenin dibinde, sigaranın birini bitirmiş, bitirdiğiyle yenisini tutuşturuyordu. Odanın içinin dumandan gözüktüğü yok. Elini kolunu sallıyor, boyuna söyleniyordu:

- Hayrola İdris amca, ne oldu ki? diye sordum.

- Daha ne olacak? dedi. Ulan oğlum biz ölmüşüz de haberimiz yok!

Ne bana yer göstermek, ne buyur otur demek, o denli sinirlenmişti ki İdris amca, parmakları, bacakları titriyordu.

- Manava uğradım manava!..

Az önce yakmış olduğu sigarayı küllüğün üzerinde unuttu, başkasını yaktı.

- Zaten aksilikler geldi miydi üstüste gelir, dedi. Manava uğramıştım, oğlum Allah seni inandırsın, birkaç gün içinde her şey öyle pahalanmış ki şaştım kaldım. Şöyle iki kilo elma, iki kilo portakal alayım dedim… Şimdi birden ilişti gözüme etiket, breh aman, n'olmuş elmaya portakala yahu… Efendim yoksa bir kilo mu alsam, bir kilo elmadan, bir kilo portakaldan… Manav elinde kesekâğıdı bekliyor, durmadan, "Haydi beyamca, ne alacaksan söyle beyamca" diyordu… Efendim ben düşünüyorum, emekli maaşları belli, tutup da öyle kilo kilo bilmem neler aldın mıydı, yandın üç ayı bekle… Yoksa yalnız portakal mı alsam? Portakal Mürüvvet teyzene dokunuyor, yiyemiyor, elma yiyor, haydi portakaldan vazgeçip salt elma mı alsam, amma bu kez de benim canım portakal istiyor. A evladım ben böyle iki yakada bir derede hesaplar kitaplar yaparken ne yapsa beğenirsin manav, kesekâğıdını terazinin üzerine atıversin de, desin mi:

"Sen bunları yiyemezsin babalık!" Nasıl tepem attı evlat, Allah seni inandırsın şeytan dedi, kap oradan armudu, kap oradan elmayı, kap şunu, kap bunu, at birer ısırık, koy yerine dikil manavın karşısına, "Ulan nasıl yiyemezmişim, dişimiz takma ama daha çok şeyi üğütür." Kendimi zor tuttum, işin ucunda bu yaşta manavdan dayak yemek var, elaleme rezil olmak var. Başımı kıvırdım, manava ters ters baktım, çıktım dışarı… Vazgeçtim artık meyva falan almaktan, hadi canım sen de, şimdi başka bir manava gireceğim, bu kez felek ya bana verecek ya manava… İyisi mi, yürüdüm… Kıyma alayım

dedim, şöyle yarım kilo. Kasaba gittim, adamın maşallahı var, iri mi iri… Neyse bakıyorum etlere, yahu bu etiketlerdeki fiyatlar da ne, söylemesi ayıp belki yirmi gündür kasaba falan uğradığım yok. Eh n'olacak, Mürüvvet teyzen yaşlı, ben yaşlı, yarım kilo kıymayı teyzen kavuruyor, tuzluyor, sonra her yemeğe yarım kaşık falan koyuyor, bize üç hafta yetiyor. Ah girmişim de içeri, kasabın elinde satır, adam bir etlere bakıyor, bir bana bakıyor, satırı bana mı yapıştıracak, etlere mi yapıştıracak, amanın da aman… Öyle zor bir durumdayım ki, bir türlü karar veremiyorum, nasıl olsa üç haftadır her gün etli yiyoruz, şöyle üç hafta da etli yemeyelim, diyorum içimden… Hiç almamayı düşünüyorum. Ama bir yandan da girmişim kasaba bir kez… Alsam da acaba iki yüz elli gram mı alsam? Söylemesi ayıp insan yaşlı da olsa canı bazen olmadık şeyler istiyor, şöyle koyun haşlama evladım, içinde patatesler kaynatılmış, eh et suyuyla birlikte, üzerine de limon sıkarak… Burnumda tütüyor amma, cep başka söylüyor, "Sakın ha İdris, böyle bir hata yapma" diyor… Hiç yapar mıyım evladım, öyle durumdayız ki biz, bizim gibi emeklilere kredi de açmıyorlar, "Neyinle ödersin, sen bitmişsin zaten" diyorlar. Eh ben böyle derin hesaplara dalınca, kasap ne dese beğenirsin:

- Sen bunu yiyemezsin, haydi bakalım yürü!

Evlat, düşün İdris amcanın nasıl kızdığını, nasıl üzüldüğünü… Şeytan dedi saldır etlere, çiğ çiğ yut pirzolaları, böbrekleri… Nasıl ulan yiyebilirmiş miyim, yoksa yiyemezmiş miyim? Amma dedik ya bu yaştan sonra, adam kudurdu, çiğ etlere saldırdı diye bizi yakalayıp polise teslim edecekler, çoluk çocuğa rezil olacağız… Gözlerim doldu, şurama bir şey düğümlendi, çıktım kasaptan dışarıya.

Şimdi iki yerde sinirlenmişim, zangır zangır titriyorum, bir Cebbar bey var dost, kahvede tanıştık, apartman dairesi de yol üzeri, hemen birinci kat, çaldım ki kapısını, birlikte kahveye gidelim, birkaç kez böyle onu evden almıştım. Ne bileyim Cebbar beyin o evden iki gün önce taşındığını… Tuttum Cebbar beyin ziline bastım, hop karşı dairenin kapısı açıldı, pijamalı bir adam şöyle bir süzdü beni, yukardan aşağı, aşağıdan yukarı:

- Hadi hadi, dedi, sen bu daireyi tutamazsın.

Nasıl tepem atmış, Cebbar beyi falan unuttum, bağırdım:

- Tutarım ulan! Adam yineledi:

- Tutamazsın baba tutamazsın. Ben tutamazsın dedim mi tutamazsın. Haydi git işine, kendine uygun yerlerden ev ara, dağlara dağlara…

Tepemin sigortası attı:

- Ulan ayı mıyım ben hergele! Adamın boğazına yapıştım, çekiyorum merdivenlere. Bir yandan da bağırıyorum:

- Tutar mıyım ulan tutamaz mıyım? Adamı zor kurtardılar elimden. İçeri çekip kapıyı kapadılar. Bağırmaya başladılar:

- Yetişin kapıda deli vaaar!

O sırada kendime gelmişim, “Aman oğlum İdris, rezil olacaksın, kaç!” Kaçtım. Canımı kurtardım. Nah kurtarmışım. Kahve diye yanlışlıkla kaçarken bir lüks lokantaya girmişim meğer… Oturdum ak örtülü masalardan birine. Garson yanaştı:

- Kimi aradınız? diye sordu.

- Hiç kimseyi, dedim. Kahve içeceğim.

- Siz mi içeceksiniz? diye sordu.

- Evet ben, dedim. Yoksa kahve yok mu?

- Var… Var ama sen içemezsin babalık, dedi.

- Niyeymiş ulan!

Terbiyemi takınmalıymışım, yoksa büyük müyük dinlemezmiş, tutarmış kulağımdan dışarı atarmış. O lokantada bir kahvenin kaç lira olduğunu biliyormuş muyum… Bana göre değilmiş orası, arımla namusumla tasımı tarağımı toplayıp yaylanmalıymışım, sonra sağlam kelleyi elde görürmüşüm…

Kalktım oturduğum sandalyeden,

- Ben içerim ya o kahveyi, neyse, dedim, dışarı çıktım.

Dedim ya yanlışlıklar üstüste, belalar üstüste gelir diye, dolmuş diye taksiye el kaldırmışım, adamın durmasıyla yürümesi bir oldu:

- Sen kim özel gitmek kim? dedi.

Vallahi sen el değilsin, oğlum sayılırsın, o denli çok kızmışım ki, bu yaşta hiç

yapmadığım bir şeyi yaptım, arabanın ardından kolumu söylemesi ayıp böyle böyle yaptım…

- Aa aaa! diye bağırdı Mürüvvet teyze. İdris amca bağırdı:

- Ne aa aa'sı be, terbiye mi bırakıyorlar insanda? Haaa söylesene bana, elmayı yiyemezsin, portakalı yiyemezsin, eti yiyemezsin, iki odalı evde insan gibi oturamazsın…

Hop kalkıp hop oturuyordu İdris amca. Pofladı, karısına:

- Konuğa şeker tutsana, dedi. Mürüvvet teyze:

- Şeker bitti, dedi. Geçen günü şekerciye gittim, ühüü. Hangisinden alayım derken, ne dese beğenirsin şekerci.

Daha yeni yeni normal soluk almaya başlamıştı İdris amca, soluğu yine sıklaştı, hop diye ayağa fırladı:

- Yoksa? dedi…

- Hı, şekerci öyle dedi, sen bunu yiyemezsin hanım abla, dedi.

İdris amca bağırdı:

- Eee şekerciyi yere yatırıp boğazına çökmedin mi?

- Daha neler efendi, dedi Mürüvvet teyze.

İdris amca karısının kolundan yakalamış, durmadan bağırıyordu:

- Haydi, diyordu, haydi gidelim o şekerci namussuzunun yanına, ben göstereyim ona… Tutayım yakasından…

Çok zor kendine geldi. Sigarasını yaktı, dumanlara baktı, mırıldandı:

- Ah ah, dedi, ülkede yakası tutulacak adam o denli çok ki!

BAKAN KOLTUĞU

Siz bilmezsiniz o zavallı koltuğun öyküsünü. Bir koltuktu ki dillere destan. Baş tarafı maun, yanı ceviz, yarısı pirinç, yarısı bronz… Yaylar derseniz en

hasından su katılmamış İsveç çeliği. Ama zavallı, üstündekinin göbeğinin ağırlığına dayanamadı yıllar yılı. Önce rengi soldu zavallının, sonra sahibinin karnının çok tok olduğu bir günde çat diye kopuverdi o su katılmamış İsveç çeliği. Hatta bu arada sahibine bir de terbiyesizlik etti giderayak, hınzır. Sahibinin o değerli poposunu ısırıverdi.

İşte o günden sonra şansı dönüverdi bu koltukcağızıın.

Bu koltuğa kimler yangın, kimler karasevdalı değillerdi ki? Kimlerin düşüne girmez, kimlerin salt konusu olmazdı ki? Ama olan olmuştu bir kez, terbiyesizlik etmiş efendisinin poposunu sıkıştırmıştı.

Beyefendi özel kaleme telefon etti:

- Atın bunu, yenisini getirin!

Odacılar hemen dışarı attılar bu zavallıcığı. Onun yerine daha görkemli bir koltuğu götürdüler.

Sanki koltukçuk ortada mı kaldı? Müsteşar bey bir konuyu konuşmak üzere büyük odaya girerken gözü takıldı, gözlerine inanamadı.

- Aman Allahım, bu koltuk o koltuk!.. Pekiyi ne arıyor burada?

Düşlerinin koltuğu, sevgilisi, ah bir oturabilseydi üzerine, şöyle bir bu yana, bir o yana dönebilseydi… Geçen dönem seçilemedi ama, bu dönem yine adaylığını koyacaktı, ilkin milletvekili, sonra da, evet sonra da… Uf, tüyleri diken diken oldu, gözleri ışıl ışıl baktı. İyi de bu koltuk şimdi ne arıyor burada?

- Beyefendi, dedi baş odacı, dışarı attılar efendim.

- Benim odaya götürün!

Nasıl bir anda karar vermişti kendisi de şaştı. Müsteşarın salt cevizden yapılmış koltuğunun yerine bu yarısı pirinç, yarısı bronz koltuk konuldu, amma önce şöyle bir yayları elden geçirildikten sonra. Küçücük bir onarım, onun terbiyesizliğine son verdirmişti. O denli de yakışmıştıki… Yo yo asıl müsteşar bey nasıl yakışmıştı üzerine… Dolgun ve olgun adam canım… Bu koltuklar dolgun ve olgun adamlar içindir. Ama nasıl duruyor bakan bu koltuğun üzerinde, hiç de yakışmıyor…

Keyfine diyecek yoktu müsteşarın.

Bazıları düşlere dalıp gidiyor, seçilmiş, milletvekili olmuş, bakan olmuş, koltuğa oturmuş… O zamanlar daha çok gömülüyordu koltuğa. Ama uzun sürmüyordu bu düş, özel kalem telefon ediyordu:

- Sizi bakan bey istiyorlar efendim!..

Düşünden uzaklaşmak ona zor geliyor, içinden:

- Başka oluyor bakan koltuğu, diyordu.

Ama burada da rahat durmadı koltuk. Çok büyük bir uygunsuzluk yaptı, müsteşar beyin kıçını boyuyordu. Evet evet boyuyordu. İlk günler açık kırmızıya boyuyordu, ama işi azıttı koyu kırmızıya boyamaya başladı. Bereket ilk kez müsteşarın hanımı farkına vardı.

- Bey boyaya mı oturuyorsun?

Koskoca müsteşar beyin boyaların cilaların üzerinde işi neydi? Bunu yapsa yapsa ancak o koltuk yapardı. Müsteşar bey mendilini şöyle bir sürüverdi oturduğu yere, mendil ala boyanıverdi. Koltuğun derisi eskimiş, boyasını salıyordu. İyi ama müsteşar bey bu koltuktan nasıl ayrılacaktı? Kolay olmadı ayrılık, ama ayrıldılar. İki odacı bakan koltuğunu müsteşarın odasından çıkardılar. İşte, iki odacı yüklenmiş koridordan götürürlerken bakın ki siz şu işe, tam bu sırada genel müdür beyin çişi gelmiş tuvalete gideceği tutmuştu, gördü koltuğu ve irkildi:

Sordu, yanıtını aldı. Düşünüverdi, derisi değiştirilebilirdi, derisi değiştikten sonra, üzerine oturulur… Evet evet oturulur… Sanki kendisi adaylığını koyamaz mıydı istese, seçilemez mi istese, milletvekili olamaz mı istese, bakan olamaz mı istese, olanlardan daha mı az akıllı? Hem de öyle olur ki, bir de yakışır ki o koltuk üzerine… Her şeyden önce o davudi sesi yeter, öyle bakanın sesi cızırdaklı cızırdaklı, ne dediği anlaşılmıyor, müsteşarın sesi ne öyle, incecik, kadın sesi gibi. Ya kendisinin, böööö…

- Benim odaya götürün!

- Başüstüne efendim.

Koltuk yeni giysisini giydi, artık giysisi al değil, kahverengiydi. Bir de anlaşmıştı ki kılıfın rengi koltuğun yanının cevizi, maunuyla… Bronz bile bu

uyum içinde kaynamış gitmiş, ilk kez koltuğun pirinçten olan yerleri görünmeye başlamıştı. Odada hiç kimsenin olmadığı bir zamanda oturmuştu koltuğa. Ninesini anımsamıştı, öyle derdi:

- Falanca büyüğün minderine oturdun muydu, sen de onun gibi büyük olursun.

Şimdi minder yoktu, koltuk vardı. Mademki bakanın koltuğuna oturuyordu, o da ilerde, günün birinde bakan olabilirdi. Hem değil mi ki canım, illa seçilmiş olmak koşul değil, bakan dışardan da atanabiliyordu.

Koltuğun yanlarından tuttu, bu yana döndü, o yana döndü… Evet, bu koltuğa en çok kendisi yakışıyordu.

Akşam eve gittiğinde:

- Hanım artık bakan koltuğunda oturuyorum, diye çalım bile sattı.

Şu koltuk rahat dursa ya, orada da durmadı. Ortada hiçbir neden yokken arkadaki kocaman maun arkalık yuvarlanıverdi yere, hem de paldır küldür. Genel müdür zelzele oluyor sandı, fırladı… Cebinden harcadı, oymalı maun parçayı tekrar taktırdı, ama yine olmadı. Olur olmaz zamanda kocaman parça yere yuvarlanıyor, kendisini de, odada bulunanları da korkutuyordu. Orada çalışanlar alışmışlardı, gürültüyü duyunca:

- Tamam, yine genel müdür beyin koltuğunun arkası düştü, diyorlardı.

İyi de bu koltuktan nasıl vazgeçilir?

Ah, insan hiç sevgilisinden vazgeçer mi?

Geçer elbette, işin ucunda çalışanlara oyuncak olmak var. Ah bir dikiş tutsaydın ikide bir ardını düşürmeseydin olmaz mıydı koltukçuk? Olmadı işte. Genel müdür bir sabah onu dışarı attırdı.

Şube müdürü onu bu durumuyla bile sevdi. Nesi vardı ki koltukcağızın, işbilir ele düşmemişti, bir düşsün hele mahallelerindeki o ustanın eline, bir alsın gelsin kaynak makinesini, taksın pirize, neresi yalama, neresi kırık, neresi çıkmış, şöyle bir bir kaynatsın, bak bakalım ondan sonra hiç oyun oynar mıydı? Koltuk ki, koltukların hası, bakan koltuğu… İlerde hiçbir zaman oturmayacağımıza göre, şimdiden hazırken… Ama hiç belli mi olurdu, neler

olmazdı bu dünyada neler. Bir kez bakanlığın konusunu en iyi kim biliyordu, bakan mı biliyordu, hadi canım sen de, müsteşar mı biliyordu, güleyim bari… Pekiyi genel müdür mü biliyordu, a güldürme beni, adam bir kez meslekten değil, nasıl genel müdür olmuşsa olmuş, bakanın akrabası mıdır nedir? Bu bakanlığa en çok kendisi yakışırdı, evet evet en çok kendisi yakışırdı? Gür kaslarıyla, bıçakla kesilmiş gibi ağzıyla, ak saçlarıyla, kara pırıl pırıl ayakkabısı, lacileriyle en çok bu bakanlığın koltuğuna o yakışırdı.

“Hem sonra efendim, şu bakanlıklarda hangi şube müdürü benim gibi bakan koltuğuna kıçını koyabilmiştir, sorarım kendime.”

Kendine sordu ve mutlu oldu.

Çağırdı sekreterini:

- Nasıl Ayten hanım, koltuğum güzel mi?

Ayten hanım bin maşallah sırf yağ…

- Aaa nasıl yakışmaz beyefendiye, nasıl yakışmaz beyefendiye, nasıl yakışmaz beyefendiye? diye papağan gibi üç kez yineledi? Efendim tüm bakanlığın işleri sizin omuzlarınızda efendim, sonra efendim konuyu en iyi siz biliyorsunuz efendim, bakan bey bile işin içinden çıkamadı mıydı sizi çağırıyorlar efendim, zaten adaylığınızı koysanız kazanırsınız efendim. Ay efendim ben oyumu size veririm efendim. Belki başbakan bile olursunuz efendim,

- A o kadar yükseklerde gözüm yok Ayten hanım.

- Gözüm çıksın ki olursunuz efendim, siz çok bilgili, çok çalışkan, sonracıma efendim…

Koltuk burada az daha şube müdürünü sakat bırakacaktı. Bir öğleden sonra şube müdürünü kahvesiyle birlikte ters getiriverdi. Kahve müdür beyin suratına döküldü, bacağı masayla koltuk arasına sıkıştı, kilosu yüz olduğu için Ayten hanım yetişti, yardım etti, çıkardı.

- Ay vallahi tu tu tu, başkası olsa buradan sağ çıkmazdı, bin maşallah beyefendi, diyerek yine orada da yağcılığını gösterdi.

Müdür bey ayağa kalkar kalkmaz, ilk sözü:

- Götürün şunu gözüm görmesin, oldu.

- Aaa öldürecekti beyefendiyi, diye Ayten hanım söylendi.

Şube müdürünün yardımcısı hemen sahiplendi. Öyle müdürü gibi iri yarı değildi, elli üç kiloluk adamdı. N'olacaktı elli üç kilodan, şöyle koltuğun bir yanına ilişiverirdi. İlişiverir ama, iliştiği koltuk da bakan koltuğu olurdu. Şu yaylar içine tıkılsa, şu ayak onarılsa, şuraya bir vida takılsa, tamamdı. Tamam olmasına tamam oldu ama, çok geçmedi on beş gün sonra müdür yardımcısına on beş gün rapor aldırttı hınzır koltuk. Yardımcının kolu çıkmıştı. Kocaman ağır koltuğun altında kalan kolunun bileği çıkmış, omuz başı da mosmor olmuştu.

Koltuk fazla durmadı dışarıda, bu kez memur Hüsnü bey sahiplendi.

Arkadaşları:

- Yapma yahu Hüsnü, sen aklı başında bir adamsın, gördün işte yardımcı beye ne oyunlar etti, müdür beye ne oyun etti, vazgeç şu sevdadan, dediler.

Ama Hüsnü bey, Nuh dedi, peygamber demedi.

- Vazgeçmem arkadaşlar bu sevdadan… Nasıl vazgeçerim be, yarın bir gün emekli olduğumda kahvelerde ben ne anlatırım o zaman ha ne anlatırım!.. Arkadaşlar, ben var ya ben, bakan koltuğuna oturdum çok şükür, müsteşar koltuğuna oturdum çok şükür, genel müdür koltuğuna oturdum çok şükür, şube müdürü koltuğuna oturdum çok şükür, işte Hüsnü bey kardeşiniz öyle bir adamdır.

- İyi de Hüsnü bey kardeşim, düşünce oran buran çıkarsa, kafan gözün yarılırsa, kaç çocuğun var, onlara acı!..

- Oturacağım arkadaşlar, ben bu koltuğa oturacağım, isterse kellem güm diye patlasın, karpuz gibi ikiye ayrılsın, oturacağım…

Oturdu Hüsnü bey.

Ama salt bir hafta oturabildi. Hafta sonunda zavallının poposundan biz çıkardık yayları. O:

- Aman of, dedikçe, biz:

- Sık dişini iki yay kaldı, diyorduk.

-Yahu kıvrıla kıvrıla mı girmiş, çok acıtıyor, diye bağırıyordu.

Hüsnü bey tastamam bir ay poposunun üzerine oturamadı. Mutluydu:

- Siz ben emekli olunca kahvede anlatacaklarımı dinleyin, diyordu.

Koltuk mu n'oldu?

Yok canım yine sahip buldu.

"Atın şunu gözümüz görmesin" dendi… Ama koltuk atılmadı. Odacı İhsan onu bir cuma akşamı aldı evine götürdü, ıhlaya tıslaya. Eve gidince ortasını deldi, bir lazımlık oturttu içine. Oğlu Osman'ı kaptığı gibi oturttu koltuğun üzerine:

- Oh oğlum, bundan kelli rahat rahat sıç içine, dedi.

YANGINDA İLK KURTARILACAK

Salonda benim koltuğum, iki çelik dolabın arasındaki, bir koltuk sığacak genişlikteki yerde. Bu genişliği ben açtım. Bizim dairenin işleri o denli çoktur ki, çelik dolabı da ona göre. Tüm salon, iki yanı sıra sıra çelik dolap, hepsinin üzerinde de 'Yangında İlk Kurtarılacak" yazılı. Gülerim ben, yangında ilk kurtarılacakmış. Her biri eşek ölüsü gibi, öyle bir yangın anında bunları kim kucaklar, kim kaçırır? Herkes tatlı canını kurtarmaya bakar. Biz odacıysak, yani canımız tatlı değil mi? Yangın olacak, müdür Abdurrahman bey kapıya çıkacak, "Kurtar Kâzım" diyecek, ben de kurtaracağım. Benim zati gücüm yetmez ki bir tanesini yerinden depretmeye… Onun için derim ki süs için yazılmıştır bu yazılar, Ankara göndermiş buyruk, çelik dolapların üzerine böyle böyle yazılar asın, bizim Abdurrahman bey de tutmuş astırmış. Yangın olursa kendi kurtarsın bana nesi? İyi amma, dolaplar iyi, iki dolabın arasında tam siper. Koltuk da meret bir güzel yerleşti ki bu aralığa. Bu koltuk aslında Niyazi beyin koltuğuydu, bizim müdür yardımcısının. Hani şu dönen koltuklardan. Niyazi bey oturduğu yerden çok iş görsün, o yana bu yana dönerken zaman yitirmesin diye, koltuğu

böyle dönmeli. Ama Niyazi bey döne döne eskitti koltuğu. Mart ayı sonunda, dairenin parasından bilmem ne göstererek yeni koltuk alındı Niyazi beye. Anımsadım, temizlik tozu gösterdiler, usumda, temizlik tozu faturasını ben aldım; temizlik tozu yerine Niyazi beye yesyeni bir koltuk verdiler. Devlet işi bu, akıl giz ermez… Koltuk yaman, koltuk sağlam… Çağırdı beni Niyazi bey, sanki o eski koltuğa hep ben oturur, ben kırarmışım gibi bağırdı:

“At şunu dışarı Kâzım efendi!” Atar mıyım hiç, at dışarı, oh ne âlâ memleket… Yamandır ha nüfusçunun odacısı aha akıl ki onda okkaynan, okusaymış çok neyim bir şey olurmuş ya, okumamış. O dedi ki,

“Çıkar ulan bunun o alttaki vidasını, sok onun yerine sağlam bir odun. Odunun ucunu geçir koltuğun dibine, dönmez olur amma gâvur malı gibi sağlam olur.” Dediğini yaptım bir gün bitiminde. Oturdum kalktım, oturdum kalktım… Amanın pek yavuz oldu. Ne gıcırtı, ne bir ses. Ben oturup kalktıkça odun gömüldü içine, koltuk sağlamlaştı, sonunda demir oldu demir. Demek Niyazi bey beni boşuna gönderirmiş yıllar yılı kaynakçıya… Amma yine olmaz ki, koltuk dönmezse , Niyazi bey oturamaz ki. Dönmeli Niyazi bey, oturtmalı konuklarını karşısına, fırt dönmeli sigara sunmalı bu yana, fırt dönmeli “Ne içersiniz efendim?” demeli öteki yana. Okkalı adam, ağır adam, zırt vırt koca gövdesini döndüremez ki. Ayıp olur ayıp… İyi amma böyle koltuklar uyuklatır insanı, memurunu, odacısını… Bana sorsalar, ben derim ki, her türlü memur, müdüründen bilmem nesine dek, hepsinin altına kahve iskemlesi verilsin. Minderi yasaklamalı. “Alta minder koymak yasaktır arkadaşlar!” Bak bakalım o zaman memur kısmı uyuyabilir mi? Ben uyuyorum şurada odacı olaraktan, ben uyuduktan sonra onlar niye uyumasınlar? Tüm suç koltuklarında, amanın pek yumuşak, pek tatlı… Kulağımın dibinde de su şırıl şırıl, lavabo var, üstünde bir musluk. Amma hep bozuk. O denli onarırım, yine bozuk. Gön keserim bel kayışımdan. Kese kese kayış son deliğine geldi, amma taktığım has kösele iki gün dayanır. Sonra sık babam sık. Derim Mahmut beye, derim Hasan beye, he hım, derler ama bir musluk almazlar. Kızarım ben de, akarsa aksın, benim kesemden çıkmıyor ya tıptıplar. İyi amma uykumu getiriyor, su şırıl şırıl,

yağmurda uyuması da pek tatlı olur, hele arada bir şıpşıp etmesi yok mu sesin, sanki bizim gecekondunun damından akıyor… Kalkarım, musluğu bir iyicene sıkarım, parmağım kızarır, ama aksi musluk benimle cenkleşir… Az daha sıksam belki koparırım, o zaman ühüüü yiyeceğim zılgıta bakın. “Ulan devletin malı, ulan milletin malı, ulan biz adam olmayız zatime…” Amma Niyazi bey bir kezinde hesap makinesini düşürdü kırdı, ona ne devlet, ne millet, söz yok ona… Gelsin yine temizleme tozu faturası, gelsin yine cam faturası, neymiş de neymiş camlar durduğu yerde kırılıvermiş, fatura cam, yerine hesap makinesi.

Bir sıkıdır ki Hasan beyin eli, günde beş oda için ahacık bir tutam temizleme tozu verir. Nereye çalarsın bu tozu? Ben de tutar temizleme tozuyla salt müdür beyin odasını silerim, ötekileri kuru kuruya, suyla, yıka gitsin, parlat gitsin.

Zırt zırt zırt… Yürüyüşünden tanırım Niyazi beyi. Hep cızırdaklıdır ayakkabıları. Gelişi belli olsun diye giyer belkim. Gelişi belli olsun ki odacı takımı ayağa kalksın, memur kısmı yekinsin, deprensin… Şöyle bir ters bakar bana, sanki gece düşünde kaynanasını boğmuşum düdüğün. Geçerkene deyiversene. “Orta kahve!” diye… Yoo hayır, demez, kolluğuna oturacak, sonra zıırr diye zile basacak, ben içeri gireceğim, “Buyur beyim” diyeceğim, ses vermeyecek, gözleri önündeki kâğıtlarda, az sonra başını yavaş yavaş kaldıracak, “Orta kahve” diyecek. Sanki ben ne diyeceğini, kahvesinin orta olacağını bilmiyormuşum gibi… Kahve gelecek, az sonra yine zil, zııır… “Bana Aysel hanımı çağır!..” Aysel hanım bizim dairenin en güzel kadını. Her bir yeri güzel, içine giydiği o ince gömlek en güzel. Bazen lavaboda elini yıkarken eteğinin altından gömleği gözükür, kar gibi ak, uzun uzun tüllü süsleri var. Ayakkabısı da hep kocaman topuklu. Ağzı ufacık, gözleri iri iri. Bir de boyar ki bu gözleri, üstü yeşil, yanları mor… Boyu ufak amma, şöyle bir baktı mıydı eritir insanı. Kim sevmez ki sabah sabah güzel görmeyi, güzel izlemeyi? Günahı boynuna, belki de salt Aysel hanımın gözlerini sabah sabah görmek için Niyazi bey onu çağırır. Niyazi beyin karısı çok çirkin, el tapan ayak tapan işte geldi halt yapan, böyle erkek suratlı, uzun domuz dudaklı, sert bakışlı, kocaman ayaklı bir kadın. Kırk-kırk iki numara ayakkabı mı giyiyor nedir, işte böyle bir kadından sonra Aysel

hanımı görmek, iyi olurdu herhalde? Elinde kahve, karşısında güzel kadın, işe gelmişsin zaman ver… Bazan yine zıuır zil öter, “Haydi Aysel hanıma çay söyle!” Aysel hanım tam Niyazi beyin karşısında, bacak bacak üstünde, boyu kısa olduğu için accık da açılmış, oh anam oh… Bana nesi, bana nesi amma, Nermin hanıma nesi değil. Aysel hanım ne zaman izin istese alır, ama Nermin hanıma izin vermez Niyazi bey. Kim bilir, ha günahını almayayım, belki de haklıdır Niyazi bey, Nermin hanımın elinden iş çıkmaz, kalkar yerinden ona buna yemek anlatır, sonra okula giden çocuklarını anlatır, bazan töbe olsun şişlerini çıkarır yün bile örer. Dört yılda iki çocuk doğurdu, aha çocukların biri beş, biri üç yaşında, gene gebe galiba. Hep izin alır, doğum izni, bebe izni. Amma Aysel hanım öyle değil, güzel olmasına karşın demez ben güzelim diye, yığ önüne dairenin tüm işini, gözünü kırpmaz bitirir kalkar.

Ya şu Hasan bey, ıh hı, fiyakasından geçilmez, sanki bir halttır. Bilirim aç gelir, aç gider daireye. Niye bilmeyeyim, maaşını da bilirim, verdiği taksitleri de bilirim. Çünkü taksitlerini bir bir götürür ben yatırırım. Sonra kafamdan vur tut hesaplarım. Hasan bey şuraya şunu verdi, buraya bunu, vur tut, çıkar taksitleri, elinde kalan… Güleyim ki kahkahaynan… Benim denli bile parası kalmaz. Amma fiyakası, hele hele o havlu gibi kocaman boyunbağları… Bir de çalım satar ki aç karnıyla insana, dersin en pahalı balık lokantasından gelmiş, “Kâzım burası niye silinmemiş. Kâzım niye bu kâğıtlar gitmemiş, Kâzım sen adam olmayacaksın.” Bak bak sen şu midesi simitlinin söylediklerine bak. Bir de yalan atar. midesi rahatsızmış da, ondan az yemeliymiş de… Hiç midesinden rahatsız olan adam çay içer mi, çay insanın midesini kurutur be, sen onu benim külahıma anlat. Ben yutmuyorum, o yanındaki memur arkadaşların nasıl yutuyorlar… Bazıları tanık olurum, bir atar ki Aysel hanımın gözlerinin içine baka baka, akşam bilmem neredeymiş de, ne denli para yemiş de, gittiği yerin bir sütlü balığı varmış da, lezzeti anlatılamazmış da… Hangi parayla bunlar Hasan bey hangi parayla? Araba alacakmış, amma efendim bilmem neyin mazotlu olanından arıyormuş… Yutuyor sanki Aysel hanım, cin gibi kadın, yutar mı hiç? Hem hiç o evlilere döner de bakar mı? Niyazi beye bakıyorsa, müdür

yardımcısıdır diye, onu biz biliriz. Aysel hanımın gözü bu dairede değil yukarılarda, mühendis olsun ister, doktor olsun ister, amma paralı mühendis, paralı doktor, sonracıma zengin oğlu ister, seni ne yapsın Hasan aga… Öyle değil mi, güzeller mühendislere, doktorlara, zenginlere, onların koynuna. Sen cıbılsın Hasan bey, evli olmasan da bekâr olsan, yine iş yok, senin paran Aysel hanımın boyasına yetmez… Onun için ikide bir lavabonun karşısına geçip boşuna tararsın saçlarını, beni de boşuna ayakta tutarsın. Saçlarına o yağı değil ya, bal sürsen, pekmez sürsen, Aysel hanım dönüp bakmaz sana, yu elini o kadından yu! Giysin bile taksit senin, kaç kaç veriyorsun ayda? Hem bilmiyor muyum sanıyorsun atıcı, helanın içinde Birinci içiyorsun. Aysel hanımın yanında Maltepe. Nerede saklıyorsun o Birinci paketini? Ben bulmuyor muyum sanıyorsun helada Birinci izmaritini? Biz biliriz oğlum ardından girince hemen biliriz, değil izmaritinden, kokusundan bile biliriz sigaranın ne sigarası olduğunu.

Erol bey geliyor işte… Bilmem tuvalete, bilmem dolmakalemini temizlemeye. Erol beyin, bir, barsakları bozuktur, iki, dolmakalemi bozuktur. Bu yöne yöneldi miydi, ya barsağıdır, ya dolmakalemidir. Kalkmam Erol beye, çünkü birkaç kez kalktım, eliyle hep işaret etti: “Otur.” Ben de ondan sonra oturdum… Kalemi yine akıtmış ki ne mal akıtmış, boyamış ellerini masmavi… Az sonra benden bez ister, bilirim… Onun için hazır etmeli bezi. Bu koltuk ühüü define. Yaylarının arasına sıkıştırırım bezleri. Ortaya koydun muydu, odacı milleti düşmandır bez parçasına, en yakın arkadaşın, hemşerin bile çalar götürür bezini… Teperim ben de koltuğun yaylarının arasına. Çektim bir bez, bekliyorum. Tamam, pompayı ha bire tepiyor, geri çekiyor. Az sonra bez isteyecek, tamam istedi… “Buyur Erol bey.” Konuşuyor, “Gittik iyisinden aldık güya Kazım efendi, onca para verdim…” Yanıt veriyorum, kısacık, “Yaa yaa!” Erol bey de olsa, alçakgönüllü de olsa odacı karşısında üstünlüğünü gösterecek, oysaki biliyorum, ahacık dolmakalemi yakından gördüm, töbe olsun benim ilkokul dörtteki kızıma aldığımın aynı… “Hee ya pahalı kalem Erol bey”… Bile bile yalan söyleyeceksin, ne der anam, “İnsan geçim ehli olmalı oğlum” der. Hiç

denir mi şimdi Erol beye, “Haydi ulan oradan palavracı, o kalem beş kuruş etmez” diye… Nolur sonra, her şey olur. Ondan sonra ne zaman yanından geçse ayağa kalkmak zorunda kalırsın, kalkmazsan postasını koyar. De gitsin, “Çok pahalı kalemmiş” diye. Bir yerin mi kopar?

Müdürün hep işi olur. Bir de karı boşar. Şurada ben on dokuz yıllık odacıyım, bu müdür geldiğinde burada on yıllıktım, müdür dokuz yılda üç karı boşadı, üç karı aldı. Adam mı huysuz, yoksa karılar mı fos çıkıyor vebali günahı boynuna… Amma müdüre şöyle bir baksanız, ne iyi adam dersiniz, başına vur elinden ekmeğini al, dersiniz… Amma belli olmaz ki, insanın alacası neresinden belli olmaz ki. Belki evde huysuzdur. Zaten öyle, dairede sert olan bir müdür evde balmumudur, dairede yumuşak olan bir müdür evde barut kesilir karısına. Yok müdür boşasın, evlensin, bana nesi de, amma olan bizim armağan paralarına oluyor, koskoca müdürün evleniyor, ona bir armağan gerekmez mi yaa? Cevdet bey, Cevdet bey ki emekliliği gelmiş de geçmiş, şef bile olamamış, amma yıkama yağlama dedin miydi üstüne yoktur. Öyle gerdan kırar, öyle bel büker ki o yaşında müdürün, yardımcısının karşısında, önü ilikliyse, çözer, bir daha ilikler, yeter ki saygı olsun. İşte bu Cevdet bey, müdür ne zaman evlense, hop kapar kâğıdı kalemi ortaya düşer, “Sen ne denli vereceksin, sen ne denli vereceksin?” Efendim resimlik alacakmış, anı, şekerlik alacakmış, anı. Bu işi yapmazsa ölür. Niyazi bey de Cevdet beyle birlikte oluyor, müdür giderken desin ki, “Yerime en yakışan Niyazi beydir” desin. Şimdi Niyazi bey müdür olunca Cevdet bey bir on – on beş yıl daha rahat çalışsın, bir gün masasının başında küt kalpten… Bu Niyazi beyle, Cevdet bey çöpçatanlık bile ettiler, şimdi bizim müdür artistler gibi yakışıklı ya, bir ara Aysel hanımla evlendirelim diye tutturdular. Aysel hanım dünyada razı olmadı. Ne diller döktü Cevdet çöpçatanı, sanki kendisi evlenecekmiş gibi, töbe olsun müdür adına yalvardı bile Aysel hanıma… Sonra diyesiymiş ki müdüre, “Ah müdürüm, bir kızım olsaydı verirdim size seve seve, amma bu Aysel domuzu razı olmuyor…”

Uff, aman bir de bastırıyor ki uyku. Vatandaş da işaretten anlamaz mı ne? Yaklaşır yanıma, sorar, bilmem ne bey?.. Parmağınla gösterirsin, bekler,

diyeceksin, “Ahacık Hasan bey şu odada”, çenen kıpırdayacak illakim. Parmak kâr etmez. Ama kaçma, “Ahacık Cevdet beyin odası, ahacık Hasan beyin odası” diyeceksin ki? Parmak diyor ya arkadaş, parmak gösteriyor ya arkadaş, sen de biraz anlayışlı ol canım. Hayır anlamazlar, yüzüme bön bön bakarlar. Kalkacaksın, adamı önüne katacaksın, odanın kapısına dek varacaksın, yo yo odanın kapısına varmak da yetmez. Hasan beyin yanına dek varacaksın, parmağını Hasan beyin omzuna dokundurarak, “Ahacık Hasan bey budur” diyeceksin… Yerine oturdun, bir vatandaş daha mı geldi, hop yine aynı, “Ahacık bu Cevdet beydir” diyeceksin. Gözünü sevdiğimin parmağı, ister anla, ister anlama… Anlamadın mı, parmak nereyi gösteriyor, bilemedin mi, öyleyse dön dolaş yine bana gel, ben sana yine parmağımla göstereyim. Ben burada, bu “Yangında İlk Kurtarılacak” yazılı çelik dolapların arasında trafik memuru, parmak hangi odayı göstermiş, salonun sonundaki kapıyı değil mi, tamam işte sen oraya gideceksin… Hay saygısız hay, elinde sigarayla devlet dairesine. Koş işin yoksa yakala adamı, “Hiç girilir mi be sigarayla odaya ha, hiç girilir mi, sen devlete saygı nedir bilmez misin, bilmezsen öğretirler, söndür bakalım o sigarayı, görmeyeyim…”

Bastırıyor uyku… Su şarkı söylüyor, tıpıtıp, yağmur şarkısı. Çelik dolap buz olmasa, kafa sıcak olsa, hop dalacaksın uykuya. Ama şimdi zil çalar, çünkü Niyazi beyin kahve zamanı geldi… Ihı, çaldı bilene. Koş Kâzım…

“Buyrun beyim.”

“Orta kahve!”

Hı, bir kahve de ben içsem mi?

İçsem ya, hep Niyazi bey mi içecek?

“Hey lan bücür kahveci… İki kahve, biri orta, biri şekerli… Şekerli benim lan ha, okkalı olsun, yanında su olsun, su getirmezsen, kahveyi tuttuğumla çarparım suratına!..”

TEKME

Ne zaman ayağıma göre ayakkabı aldıysam rahat edemedim. Altın üstün memursun, öyle çifter çifter ayakkabıların olacak değil ya. Alırsan ancak iki yılda, belki üç yılda bir ayakkabı alabilirsin. İşte bu iki-üç yılda bir alınan ayakkabıdan da oldum olası rahat edemem. Hayır, öyle gösteriş olsun, zarif görünsün diye tutup da bir numara küçük falan almam. Tastamam ayağıma göre alırım. Hem de bir başıma gidip almam, ya oğlumu alırım yanıma, ya da karımı. Ne olur ne olmaz, baksınlar, sağına soluna bir göz atsınlar. Almazdan önce ayakkabının iki tekini de giyerim. Ayakkabıcının kızmasına, kaş çatmasına kulak asmadan dükkânın içinde voltalar atarım… Aman yanları sıkmasın, aman ardı vurmasın, aman burnundan dar gelmesin. Parmağımı sokarım arkasına, karıma gösteririm, ayakkabının üzerinden parmaklarımı dakikalarca yoklarım…

- İyi canım, her yönden iyi.

- İyi deme, yürü biraz!

Karım haklı, şimdi orada iyi diyorum, iki gün sonra sızlanmaya, sıktı demeye başlıyorum. Onun için dükkânda başlarım gezmeye, yan yan yürürüm, hızlı hızlı yürürüm, burun burun yürürüm. Ben böyle dans eder gibi yürüdükçe, ayakkabıcı çok kızar, ha yürüdü çekecekle üzerime, ha yürüyecek. Bir kezinde ayakkabıcının biri iyice kızmıştı da, boğazıma sarılmıştı. Kalfalar zor kurtarmışlardı beni adamın elinden. Adamı iki kalfa tutmuş, bir tezgâhtar ayakkabıyı ayağımdan çıkarmaya çalışıyordu, ama meret öyle oturmuştu ki, kalıp gibi, ayakkabı bir türlü çıkmaz, dükkân sahibi bağırır:

“Bırakın şunu boğayım!”

Sonunda ayakkabı ayağımdan çıkmış, ben kıçüstü yere yuvarlanmış, ama boğulmaktan kurtulmuştum.

Dükkânda yürüyüp duruyorum. Dükkân sahibi ya sabır çekiyordu. Karıma soruyordum:

- Canım giyecek olan sensin! diyordu.

Karım yardıma gelmiş güya, nerde yardım. Karar verir alırım ayakkabıyı, hop iki gün geçmez başlar sıkmaya. Sıktıkça sıkar, sıktıkça sıkar, dar eder bana dünyayı. Ayakkabı eskir gider, ama ben rahat yüzü göremem. Ah ah, yıllardır anlayamadım, ayaklarım mı büyüyor, yoksa aldığım ayakkabılar mı daralır, yoksa benim ayaklarımın yapısı bir başka mı? O dar ayakkabılar satıcıların dedikleri gibi açılmaz ama, ben açıldıkça açılırım, maşallah öyle bir açılırım ki ayakkabı ayağımı sıktığı için rahvan yürür, bir an önce bu işkenceden kurtulmaya bakarım. Gideceğim yere varırım, işkence aygıtlarını ayağımdan çıkarırım, “Oh be dünya varmış” derim.

Başıma bir yığın iş de geldi bu yüzden.

Dairede masama oturur oturmaz ayakkabılarımı çıkarır, terlik giyerim. İlk zamanlar terliği akıl edememiş, çorapla oturuyordum. Bir kezinde müdür çağırtınca, dalmış, çorapla gitmişim. Odada da denetmen varmış iyi mi? Müdüre ne gerek, denetmen beni o al çoraplarla görünce bağırıverdi:

“Bu ne rezalet!” diye.

Uf, ardından neler eklemedi ki beni suçlamak, büyük büyük suçlamak için.

‘Yani siz, aldığımız maaş az, az olduğu için ayağımıza bir ayakkabı bile alamıyoruz diyerekten protesto mu ediyorsunuz?”

Ben al çorabıma bakıyorum, denetmenin al kafasına bakıyorum. Hiç saç yok kafasında, et gibi parlıyor, al kadife mübarek.

Müdüre döndü, hışımla:

“Dairede donla gezen memurlarınız var mı müdür bey?” diye sordu.

Bu olay benim bir yıl ilerlememe engel oldu. Gerçi bu olaydan sonra terlik giymeye başlamıştım ama, iş işten geçmişti. Terlik yüzünden de bir kez başım derde girdi. Biz memur evlerinde öyle erkek terlikleri çok çok bulunmaz, hanım terlikleri vardır. Benim terliği bir gün önce otobüste unutmuşum, ah ne terlikti, yanarım yanarım o terliğe yanarım. Paran olsa hemen git bir tane daha al, ama ayın kaçı. Şurda bir hafta var aybaşına. Onun için evdeki hanım terliklerinden en büyük numara olanını seçtim, yeşil, üzerinde de bir tanecik ponpon vardı. Kim

görecek benim terliklerimi masanın altından. Ama ah bendeki o dalgınlık ah, hayır hayır ben ne bileyim ayağımda bayan terliği olduğunu, sanıyorum her zamanki terlik, müdür çağırmış, fırladım gittim.

“Buyrun efendim…”

Adam bir baktı, bir daha baktı:

“İçinde kombinezonun da var mı?” diye sordu.

İnanın, sarardım, titredim, korktum, şu bizim müdür galiba sihirbazdı. Evet içimde karımın kombinezonu vardı. Çamaşır günüymüş, öyle her gün şarıl şarıl su gelmiyormuş, eh evdeki atlet sayısı da sınırlıymış, oğlanlar giymişler atletleri, n’olacakmış canım, içimde kim görecekmiş, akşam geldiğimde değiştirirmişim, giyeymişim karımın kombinezonunu bir günlüğüne… Çok korkmuştum yolda, öyle ya, bir trafik kazasına uğrasam, bayılsam, hastaneye kaldırılsam, soyup bakacaklar, içimde pembe kombinezon. Artık ondan sonra “Kombinezonlu adam ameliyat oldu mu, kombinezonlu adamın hapı verildi mi, kombinezonlu adamın serumu bitti mi?”

Müdür o günü iyi bir papara çekti.

İşte o paparaymış. O günü karar verdim. Nedir benim bu ayakkabılardan çektiğim? Evet, ayağımdaki ayakkabı üç yılını doldurmuş, bu ay başı yeni ayakkabı alacağım. Öyle almalıyım ki ayakkabımı, iki numara büyük almalıyım. Böylece terlik almaktan da kurtulacağım. Ben kırk-kırk bir giyerim. Ayakkabıcıya gittiğimde:

- Kırk üç olsun, dedim.

Adam ayakkabıyı giydirdi, alü aylık çocuk gömütü sanki.

- Beyefendi, dedi, sizin ayağınız kırk buçuk, haydi olsun olsun kırk bir, gerçi kırk da size iyi gelir amma…

- Hayır, bu olsun, dedim.

Terliklerden, sokaklarda koşturmaktan, otobüslerde ayağıma basanlardan bıkmış usanmıştım. Ah ah, sıkan ayakkabıyla bir de ayağınıza bastılar mıydı, şimşekler çakıyordu, yıldızlar uçuşuyordu gözlerinizin önünde.

Adamın malı satılacak ya:

- Vallahi ben karışmam, dedi satıcı. Çekmesine çeker amma, çok çekmez, dedi.

İlk kez duyuyordum ayakkabının çektiğini.

Gerçi ayağıma bol, gerçi yürürken fas fas ses çıkarıyordu ama, olsun. Oh dünya varmış. Şimdiye dek niçin akıl etmemiştim bunu? Evden otobüse koşa koşa gitmedim o gün, dairede ayağıma terlik geçirmedim o gün. Yürüyüşüm biraz şapsalımsı olmuştu ama, varsın olsun.

Arkadaşlar başladılar konuşmaya:

- Babandan kalma mı?

- Kayınbabandan miras mı? demeye. Ama hiç aldırdığım yoktu.

- Bakın Hulusi beyin ayakkabısına!

- Allah aşkına çıkar Hulusi bey, çıkar da şu ayakkabıları görelim bir.

Uysalımdır, çıkarıyordum.

- Hah hah hah!

- Ulan vallahi Şarlo gibi be! Dairenin odacıları bile ayakkabımı görmek için yanıma geldiler. Bayan memurlar, yerlerinden kalktılar, yöremde dolanmaya başladılar.

- Ayağa kalk hele ayağa! Eh, bendeki boy bir elli altı.

- İki gün daha doğmasa salt ayak doğacakmış!

- Yahu senin ayağın böyle değildi Hulusi bey, hastalık falan olmasın, bir baktırsan ya!

Hiç mi hiç aldırmadım. Amma bu kez de tersi bir şeyler oldu, evet evet, ayakkabı günden güne büyüyordu. Islandıkça şişiyor, ıslandıkça şişiyor, kuruyunca da öylecene kalıyordu. Ayakkabı ilk yağmurlarla kırk dört oldu, sonra kırk beş numara büyüklüğüne erişti. Ayakkabı değil meret, mayalı hamur sanki, yayıldıkça yayılıyordu. Yüzü oldu sanki bir kamyon çamurluğu, yanlarından şişip fışkıran kösele de basamak yeri. Hele ön tarafı, eski desoto kamyonlarının burnu gibi. Haydi para olsa, al bir tane daha ama, nerde bizde o para, üç yıllık ayakkabı kontenjanımı kullanmışım ki, yer gök birbirine kavuşsa, üç yıldan önce bizim evde Hulusi'ye ayakkabı ödeneği ayrılamaz. Karım başımın etini yiyordu:

- Ben sana söylemedim mi Hulusi? Kaynanam ne zaman bize gelse, daha kapıdan:

- Konuk mu var evde? diyordu.

İnanmıyordu, bu, kapının yanında duran ayakkabının benim ayakkabım olduğuna.

- Anne o Hulusi'nin.

- Kız beni kandırma.

- Vallahi billahi Hulusi'nin.

- Ayol bu düztaban ayakkabısı. Oh, bir de düztaban olmuştuk.

- Kız gece düşüme girse bu ayakkabılar uykudan sıçrarım. Hulusu, nasıl giyiyorsun bu ayakkabıyı???

Ayakkabı durduğu yerde büyüyordu. Bir ay sonra daha da büyüyerek kırk altı numara oldu. Ayakkabıyı satın aldığım dükkâna gittim. Adam yemin üstüne yemin etti:

- Siz bu ayakkabıyı bizden almadınız, diye. Neden derseniz biz kırk altı numara ayakkabı satmayız.

- Yahu sizden aldım.

- Polis çağırırız ha, manyak mısın nesin, ayağın kırk bir, ne diye bizden kırk altı numara ayakkabı alırsın?

Haklılardı.

Evde, çaput, pamuk, şu bu, ne varsa tıkıştırıyordum ayakkabının orasına burasına. Öyle olmuştu ki, aldıktan üç ay sonra bezsiz çaputsuz yürüme olanağı kalmamıştı.

Ayakkabılarımı onaran eskiciye gittim, dedi ki:

- Bu ayakkabı ham deriden yapılmış, belki de şaplı deri.

-Eee?

- Büyür!

Vah vah, yetkili ağız böyle söylüyordu! Yapacak bir şey yoktu.

Ayağımın altında sanki fırın küreği, ben üzerinde bir elli altı boyla sokakta yürürken görenler birbirlerine gösteriyorlardı. Dost üste, düşman ayağa

bakarmış, sanki tüm bakanlar düşman, hepsi de önce ayakkabılarımı görüyor, kahkahayı basıyorlardı. Çaputların arasına sıkıştırdığım kumlar yüzünden bir de ağırlaşmıştı ki ayakkabı, buna ıslanma da eklenince, artık yürümesini de unutmuştum.

Ah bir param olsa, bir ayakkabı alabilseydim…

Eskiden nasıldı benim yürüyüşüm, onu bile unutmuştum. Daha karşıdan yürüyüşümle dikkati çekiyordum. Deve gibi, lap lap, haydi oğlum bir, kaldır bas, iki…

Uzun süre arkadaşlar ayakkabılarımın büyüdüğünün farkına varmadılar. Meret milim milim büyüdüğü için fark edilmedi. Arkadaşlarımın yerine ilk kez bir vatandaş farkına vardı. Daireye işini yaptırmak için gelmiş. Ne bileyim, meğer ayağımın birini ta masanın önüne dek uzatmışım. Şimdi bu ayakkabı boyasız ya, tostoparlak ya, ıslaklık ve şişmeden yol yol olmuş ya, vatandaş bağırıverdi:

- Masanın altında anaç bir kaplumbağa var! diye.

Bayanlar bağrıştılar, erkek arkadaşlar koşuştular. Ben de inanmıştım. Çıka çıka bizim ayak çıktı ortaya. Toplananlar:

- Yahu abooov, biz farkına varmamışız, Hulusi beyin ayakkabıları olmuş dehşet! dediler.

Başladılar yine konuşmaya:

- Ah ah Hulusi bey gibi sekiz on tane olacak, yoldüzer diye köy yollarında kullanacaksın.

- Boşuna maaşa talim, gir çadıra, haydi beyler dünyanın en büyük harikası Hulusi…

Ah bir ayakkabı alabilsem!.. Sokakta da öyle:

- Ulan adamdaki ayağa bak!

- Ulan ayakkabıya bak!

- Ulan yürüyüşe bak! Kızmıyordum… Ayakkabı büyüdükçe, içine çaputlar, kumlar dolduruyordum… Ağırlaştıkça ağırlaşıyordu ayakkabı. Ama ben bir gün bu ayakkabıyla birilerine öyle bir tekme yapıştıracaktım ki, tekmeyi

yapıştırdığım bir daha yerinden kalkamayacaktı.

VATANDAŞI BEKLETMESİNİ BİLELİM

İki günde bir çağırır vali yardımcısı, öyle bir haşlar ki beni, odasından değil apal, mor şalgam gibi çıkarım. Müdür olduğum daireye gelince, ben de ağzımı açar gözümü yumarım. Az sonra da pişman olur, memur arkadaşlarımın bir bir masalarına uğrar gönüllerini alırım, onlara çaylar kahveler ısmarlarım.

Gerçekten bilirim ki, arkadaşlarım her zaman güçlerinin yettiği denli çalışmaktadırlar. Ama iş o denli çoktur ki, memur o denli azdır ki… Bunu bir türlü anlatamazsınız vali beye, yardımcısı beye. Söylediğiniz an, yanıt hazırdır:

“Pekiyi efendim, Recai beyin memur sayısı da senin memur sayın denli, niçin hiç Recai beyin dairesinden şikâyet gelmez de sizin daireden şikâyet gelir, söyler misiniz Asım bey? Haklı değil mi yani vatandaş, ne hakkınız var vatandaşı saatlerce bekletmeye? Hiçbir hakkınız yok Asım bey… Olmaz Asım bey olmaz! Siz, memurlarınız üzerinde iyi bir otorite kuramamışsınız, onlarda çalışma disiplini yok, işi sevmiyorlar, vatandaşı sevmiyorlar. Memurlarınızın tümü dalga geçiyorlar.”

Oysaki hiçbir memurum dalga geçmez.

Alın ele otuz yıllık Haşim beyi; Haşim bey o denli çalışkandır ki, başını kaldırmaz, tuvalete gitmez, çay kahve içmez, vatandaşın işini yetiştireyim diye çırpınır durur… Ya Mücap bey, meslekteki deneyi tastamam otuz üç yıllık, işin tüm girdisini çıktısını bilir, sınanmış bir memurun iki saatte göreceği işi, o yarım saatte bitirir. Ya Kasım beye ne demeli, adamcağız öğleleri bile masanın başından kalkmaz, yemek falan bilmez. Zavallı bir sigara yakar, işten zaman bulursa iki soluk çeker, haftada en az üç kez çakmağının taşını yeniler, gazını

yeniler… Bir Ömer bey, bir Abdürrezzak bey, hepsi de işlerinde başarılı, mesleklerinde deneyli kişiler…

Ama ah, işler o denli çok ki, yani bu memur arkadaşlarım, öğle tatilini de bırakın, fazla çalışmayı da bırakın, tüm gece sabaha dek çalışsalar, yine de işleri günü gününe tüketemezler.

“Şimdi sayın vali yardımcısı beyefendi…”

Hop söz ağzıma tıkanmıştı:

“Anlamam efendim anlamam, olmaz efendim olmaz! Vatandaş Ankara’ya şikâyet ederse hiç gözünüzün yaşına bakmam. Siz ne diyorsunuz Asım bey, siz ne konuşuyorsunuz Asım bey, hiç vatandaş bir buçuk saat bekletilir mi?”

“Şimdi sayın yardımcı bey!”

“Anlamam, çıkın, anlamam, çıkın!”

“Efendim şimdi…”

“Recai bey, evet Recai beyin memurları nasıl çalışıyorlar ha Asım bey, niçin Recai beyin dairesinden hiç şikâyet gelmiyor, evet evet, şurada iki yıldır vali yardımcılığı yapıyorum, bir şikâyet olsa ya Recai beyin dairesinden, ama sizin müdürü bulunduğunuz daireden, her gün her gün… Ben de bıktım Asım bey.”

Baktım bu gidişle bizim yükselme suya düşecek, belki de başka bir daireye, müdür olarak değil, yardımcı olarak atanacağım, onun için Recai beyin yanına gittim. O güne dek sokmamışım Recai beyin dairesinden başımı. Nasıl sokayım ki, gerektiğinde memurlarımla memur gibi çalışıyor, başımı kaşımadan onlara yardım ediyordum.

Recai bey çay ısmarlamak istedi,

- İçmem, sağ olun, dedim. Anladı adamcağız:

- Bir derdiniz var? dedi.

- Evet, dedim.

Ne dert bilsen Recai bey, ne dert!

- Galiba yakında beni başka yere atayacaklar Recai bey, dedim.

- Yok canım, niye? diye sordu.

- İşler… İşleri bitiremiyoruz Recai bey. Biz işi bitiremeyince vatandaş bir

bekliyor, iki bekliyor, ondan sonra hop soluğu vali yardımcısının yanında alıyor ve bizim daireyi şikâyet ediyor. N'olacak, vali yardımcısı da beni çağırıyor, başlıyor Asım bey şöyle. Asım bey böyle, veriyor zılgıtı. Az önce yine bir yığın zılgıt yedim.

Sıkıntıdan oturamadım, ayağa kalktım:

- Hep sizi örnek veriyor Recai bey, dedim, sizin daireden hiç şikâyet gitmediğini söylüyor. Sizin memur sayınızın da, bizimki denli olduğunu söylüyor… Recai bey gülerek:

- Dostum, memurlarını gençleştir, dedi.

- Aman Recai bey, memur arkadaşlarım yaşlılar ama, yetenekli, sınanmış, deneyli kişiler.

- Ben ne diyorsam onu yap! Sen o arkadaşlarını razı etmeye bak, birer birer emekliliklerini istesinler.

- Hıh, dedim, ondan sonra yenileri gelsin, hiçbiri iş bilmez, bu kez yardımcı beyefendi bana hazırla valizini desin, öyle mi?

- Hiç de değil dostum. Genç elemanlar alacaksın, genç. Bayanlar alacaksın, kızlar.

- Bayan mı?

- Elbette, sınavda ne yapıp edeceksin, bayan adaylara kazandıracaksın, onları dairene alacaksın… Ben hep öyle yaptım.

- Sonra?

- Sonrası, beni baksanıza ne vali çağırır, ne vali yardımcısı çağırır, sonra haa dairende de değişiklik yapacaksın.

- Nasıl?

- Çok basit canım, masaları değiştireceksin. Devlet, memur istersin vermez ama, masa istedin mi çifter çifter, isterse senin eskidi dediğin masa gıcır gıcır olsun.

- Şimdi Recai beyciğim, genç kızlarla, masa sandalye değişikliğiyle yürür mü ki bu işler?

- Yürür, hem de bal gibi yürür. Yalnız masaları yerleştirmesini de bileceksin,

masalar vatandaşa bakacak, az geride olacak, sonra o vatandaşların bekledikleri yere birkaç tane bank koyacaksın?

- Recai bey, park mı, daire mi? Güldü Recai bey:

- Bu dediklerimi yapacaksın, yoksa yürümez işler, dedi.

- Yani diyorsun bu kızlar işi iki günde kavrar, ondan sonra vatandaşın işi?..

- Canım elbette kavrarlar, ilk zamanlar kavramasalar da önemi yok, biraz süslenmesini iyi bilsinler, hani aşırı değil amma, böyle göz alıcı, anlıyorsun ya.

- Pekiyi vatandaş?

- Vatandaş o zaman bekler. Kuzu kuzu oturur bekler. Hele hele memurların güzelse? İnsanlar güzeli severler Asım bey.

Recai bey ayağa kalktı, koluma girdi.

- Sen benim bölümü hiç gezmedin değil mi? diye sordu.

- Ne gezer Recai bey, dedim, biz müdür değiliz ki, memur gibi çalışıyoruz.

- Yap değişikliği, sen de benim gibi müdür ol.

Recai beyin bölümünü geziyoruz.

Oh aman, ne güzel kokular, esanslar. Bayan memurların hepsinin saçları bakımlı, sürmüşler, sürüştürmüşler, bir de güzel güzel giyinmişler ki. Hiçbiri, ne kazak ören var, ne gazete okuyan var, eğilmişler işlerinin başına, çalışıyorlar. Vatandaşlar da banklara oturmuşlar, kimi iyice yaklaşmış bayan memura, ha içine düştü ha düşecek, öylece bekliyorlar, kuzu kuzu.

Recai bey vatandaşın birine yaklaştı:

- Çok mu oldu bekleydi? diye sordu. Vatandaş:

- Ne önemi var efendim? dedi. Herhalde hanım kız bizi burada boşu boşuna bekletmiyor, işi var işte elinde, dün geldim, yine işi vardı, haydi bugün de gideyim dedim… Şu yeşil gözlü bayan işte, sağ olsun çok iyi, yani elinden geleni yapıyor, dese ki, bugün de olmadı, git yarın gel, gider, yarın gelirim, niye? Sıkıştırmaya gelmez, yanlış bişi olur, sonra bunun zararını kim çeker, ben çekerim.

İçimden:

- Vay anasını, dedim.

Yeşil gözlü bayana baktım, nefis güzel. Recai bey başka bir vatandaşa yanaştı:

- Ne zamandır bekliyorsunuz? diye sordu.

Sarı bluzlu bir bayanın önünde, bluzun maşallahı var, dimdik.

Vatandaş tanımadı Recai beyi, nereden bilsin oranın müdürü olduğunu:

- Sana ne, üstüne görev mi? dedi. Yoksa gazeteci falan mısınız, bir yığın yalan yanlış şey yazacaksınız. İşte hanım kız çalışıyor, daha ne yapsın, dört kolu, dört eli yok ya, yığmışlar önüne dünyanın işini, o ne yapsın?

Recai bey, "Görüyor musun?" der gibi bana baktı.

Recai bey başka birinin yanına yaklaştı:

- Galiba sizin işiniz biraz uzayacak, dedi, öyle görünüyor. İsterseniz dışarıda başka bir işiniz varsa, gidin o işinizi görün gelin, siz gelinceye dek Nesrin hanım sizin işinizi yapsın bitirsin.

Vatandaş:

- Cık, dedi. Burası iyi beyim, bu bank çok rahat, sonracıma kahveci de arada bir gelip gidiyor, sonracıma kahvecinin çayı çok demli oluyor, sonracıma kalorifer de iyi yanıyor, sonracıma benim dışarda hiçbir işim yok, işim ahacık şu kırmızı etekli bayanlan.

Bir Nesrin hanıma baktım, bir de bizim Mücap beyi düşündüm.

Recai beyle birlikte odasına gitmedim, kapıda ayrıldım:

- Gözlerinle gördün mü, dedi.

- Evet, sağ ol Recai bey, dedim.

Ah ah, çok zor oldu Süleyman beyin, Abdürrezzak beyin, Mücap beyin, Haşim beyin emekliliklerini istetmek, istemek…

Ayrıldılar.

Onların yerine hanımlar geldiler. Gencecik kızlar.

Masalar değişti, yerler değişti, odalar değişti, banklar geldi. İki yana kauçuk bitkiler, tam ortaya güzelyaprak. Güzelyaprakların ardında güzel güzel kızlar, bakımlı, giyimli, gözleri pırıl pırıl parlayan.

Nerde o şikâyet eden vatandaşlar?

- Kardeşim bir şikâyetiniz var mı?

- Hiç yok beyim.

- Ama çoktandır bekliyorsunuz?

- Çoktan mı, daha bir saat bile olmadı.

Benim elimde koku fışkırtıcısı, arada bir basıyorum ucuna, fıuş, içerisi leylak leylak, menekşe menekşe kokuyor.

Kahveci Rıza uygun aralıklarla daireye dalıyor:

- Haydi taze demli çaylar!.. Yardımcı bey haftada bir kez beni çağırıyor ve çay ısmarlıyor:

- Ya bakın, işi ele aldınız mı, nasıl yürüyor işler? diyor.

SABIR BEY

Ah Cebbar bey ah, nasıl yaparsın bunu?

Cebbar bey gibi sabırlı bir adam daha dünyada yoktu. O denli sabırlı ve yumuşak huylu bir adamdı ki, koyun önüne dünyanın işini, gık demez, çalışma saati bittikten sonra geç zamanlara dek çalışır, önündeki tüm işleri bitirir, öyle giderdi evine. Haydar bey hasta mı, korkmayın, Haydar beyin işini de verin Cebbar beye. Melihanım raporlu mu, ne güne duruyor Cebbar bey, onun işlerini de dayayın Cebbar beye. Böyle işlerde müdür onu çağırır, ne gönlünü alır, ne lütfen der,

“Falancanın işini de bundan böyle siz yapacaksınız Cebbar bey,” derdi.

Cebbar bey ne evet derdi, ne de hayır. Salt boynunu kırar, başını önüne eğer, gözlerini kapayarak derin derin iç çekerdi. Ondan sonra, izinlilerin, raporluların da işlerini önüne yığar, o soğuk dairede bir başına geç saatlere dek başını kaldırmaksızın çalışırdı. Sanki bu çalıştığının karşılığını görür müydü, hayır, ne ek ücret, ne de bir şey, en küçük övücü sözlerle bile Cebbar beyin gönlü

alınmazdı. Hele hele küçücük bir yanlışı çıksın, müdürün suratı negatif resimlere döner, zile basar, Cebbar beyi karnıbahar gibi haşlardı. Cebbar bey haşlamaları dinler, başını önünden hiç kaldırmaz, sanki hiçbir şey olmamış gibi, yine başı önde, gelir masasının başına otururdu.

Herkes derecelerine göre, terfilerine tam oturmuşlar, haklarını almışlar, Cebbar bey alamamıştı. Ama sabırlıydı Cebbar bey:

“Bakmışsınız günün birinde benimki de gelir” diyordu.

Odaya çaycı girer, çay soğuk mu, dayardı Cebbar beyin önüne. Bilirdi ki Cebbar bey sabır küpüdür, ağzını açmaz. Açmazdı gerçekten Cebbar bey, sanki çay sıcakmış gibi yudum yudum içerdi.

Odacı bile bilirdi Cebbar beyin ne sabır küpü olduğunu. Tüm masaların tozunu alır, sıra Cebbar beyin masasına gelince, bezi Cebbar beye atar:

“Sil bakalım masanı” derdi.

Cebbar bey masanın tozunu alır, bezi odacıya uzatırdı.

Kimler kimler bilmezdi ki Cebbar beyin bu sabrını. Bakkal, nerde pişmeyen nohut varsa, onu “Cebbar beylik” diye ayırır, manav nerde çürümüş meyveler varsa, “Tam Cebbar beye göre” diye ayırırdı.

Bindiği otobüste bile, sürücü tanır, yaşlı biri otobüse bindiğinde, Cebbar beye seslenir.

“Hey Cebbar bey, kalk da yerini şu adamcağıza ver” derdi.

Cebbar bey, buyruk almış gibi hemen kalkardı.

Kuzu mübarek. Dairede cebinden sigara paketini çıkarmaya görsün, biri kaptığı gibi “Haydi bakalım sigaralar Cebbar beyden” diye bağırır, bir dakikanın içinde paketin köküne kibrit suyu ekerdi. Ama Cebbar bey, hiç mi hiç aldırmaz, cebinden parasını çıkarır, bir Birinci sigarası alması için odacıyı bakkala salardı. Şayet odacı,

“Git kendin al,” derse, Cebbar bey, dört kat iner, dört kat çıkar, gık demezdi.

Kasap hırlı mı, etin en kemiklisini, etin en köpük gibi yerini Cebbar beye ayırırdı.

Cebbar beyin evliliği de öyle oldu, daha doğrusu hiç olmadı. Düğünü Cebbar

bey yapmıştı, ama düğün gecesi karısı olacak kadın başka varlıklı birine kaçmıştı. Sabretmişti yine Cebbar bey. Ama ondan sonra da hiç evlenmemişti. Bir ara dairedeki Sezgin hanımla aralarında ufacık şey olduysa da, daha sonra Sezgin hanım, dışarda bir mühendisi tavlayınca Cebbar beyle ilişkisini kesmişti. Ah ne sabırdır Cebbar beyde ki, Sezgin hanımın düğününe bile gitmiş, bir köşecikte iç çekerek düğün sonuna dek oturmuştu. O günden sonra bir daha karıya kıza yan gözle bakmamış, adını bile anmamıştı.

Paltosu çalınmıştı Cebbar beyin, o güzelim paltosu. İki kez yolda, başka bir adamın üzerinde görmüştü paltosunu, ama ağzını açmamıştı.

Ya vergi? En çok vergiyi Cebbar bey öderdi, en az maaşı aldığı halde. Kocaman rakamların yanını bordroda imzalar, ama eline azıcık para sayılırdı.

Bir zamanlar içine bir korku düşmüştü Cebbar beyin, evsizlik korkusu. Aldığı boğazına zor yettiğinden, bir ev yapmayı, daha doğrusu bir gecekondu yapmayı düşündü. Yaptı da. Tam duvarlarını çıkmıştı ki, hop gelip yıktılar gecekondusunu. Aldırmadı Cebbar bey, yineledi,

“Suçluyum,” dedi, “üzerini örtseydim yıkmazlardı.”

Bu kez üzerini de örttü Cebbar bey, tastamam on beş günlük izninde geceli gündüzlü çalıştı, tırnakları koptu, derileri soyuldu, çatıyı örttü, “Oh” dedi… Ama, on yedinci gün evi gelip yerle bir ettiler.

Neler denmedi ki Cebbar beye bu sabrından ötürü.

“Iıı ne hınzırdır o, içinden pazarlıklıdır, belki de kötü fikirlidir” dediler. Bir ara, yalanla iftirayla işine son verdiler. Sabretti Cebbar bey, aç gezdi, susuz gezdi, ama yine sabretti.

Aç susuz, işsiz güçsüz, beş parasız gezdiği günler, cebinde parası yok diyerekten karakola götürülüp sabahlatıldı Cebbar bey. Ama aldırmadı ona da. Soruşturması bitip de tekrar işe alınınca, kimseden şikâyetçi olmadı, kimseyi suçlamadı, oturdu yine dosyalarının önüne Cebbar bey.

Ah o Cebbar beydeki sabır!..

Pazarlarını, cumartesilerini hep kuyruklarda geçirirdi de gık demezdi saatlerce dineldiği halde.

Onu tüm kent tanırdı. Adını da unutmuştu kent onun…

“Haa şu Sabır bey mi?”

“Haa bak Sabır bey geçiyor…”

“Efendi, Sabır beyde bir sabır varmış ki, Hazreti Eyüp sabrı.”

Konuşurlardı da Cebbar beyle:

“Nasılsınız Sabır bey?”

“Sağ olun efendim, iyiyim.”

Oysaki iyi değil Cebbar bey. Hasta. Ama gün vermişler hastanede, altı ay sonrası için. Yatma sırası kendine gelmeden evinde iyi olmak zorunda Cebbar bey.

Bir kezinde kent onun için “Öldü” dedi, ama hayır, elli gün evinde yatmış, sonunda sabrıyla hastalığı da yenmişti Cebbar bey.

Oy zamanı politikacılar onun kapısını da çalarlar, onun kapısını da aşındırırlar, oy günü mutlaka sandık başına gidip, kendilerine oy verilmesini isterlerdi. Çünkü vatandaştı Cebbar bey.

İşte bu Cebbar bey, bu kuzu Cebbar bey, bu halim selim Cebbar bey, bu başına vur elinden ekmeğini al Cebbar bey, bir gün nasıl oldu bilinmez, hikmetinden sual olmaz ve de akıllar almaz, dört yumrukla postunu serdi müdürün yere, sonra odaya geldi, kasıp kavurdu, orayı savaştan çıkmışa döndürdü.

Sonra duyduk ki bir hastane başhekimi dövülmüş, ardından işittik ki üç karaborsacının suratı çarşamba pazarına döndürülmüş. Bir sabah, Sezgin hanımın yolu çevrilmiş, yüzüne tükürülmüş.

Tüm bunları yapan aynı adamdı, bizim kuzu Cebbar bey.

İzi yitti bir ara Cebbar beyin. Kent, rahat bir soluk aldı. Ama geçen gün gazetelerde çıkan fotoğrafla, kentin, Cebbar beyle yakından uzaktan ilişkisi olanların yürekleri hırp etti. Cebbar beyin göğsünde çaprazlama fişeklikler, elinde kocaman bir silah, altında da yazı:

“Resimde Canavar Cebbar’ı görüyorsunuz…”

Şimdi tüm kent Canavar Cebbar’ın yakalanmasını dört gözle ve de korkuyla

bekliyoruz. Çünkü hepimiz onun sabrından yararlanarak, ona çok şeyler ettik.

FİŞ ŞAKİR

İlkokuldayken neler öğretmemişti öğretmenimiz bize neler…

- Çocuklar, buhar makinesinin silindirine iki yönden buhar girer. Silindirin üzerinde bulunan bir sürgü, buharın yönünü ayarlayarak, buharı pistonlara basar. Baskı altındaki piston ileriye doğru hareket ederek biyel kolunu, böylece volanı ve tekerleği çevirir, tren de fış fış diyerek…

Biz kırk tane kafası kocaman çocuklardık. Ali doğru dürüst ayakkabısının ipini bağlayamaz hep düğüm yapardı ama, buhar makinesinin volanının hangi anda ölü noktaya geldiğini çok iyi bilirdi.

Aferin Ali’ye!

Kadri, o yaşta bile hâlâ kendisinin çaydan tutulduğunu söyler, anasının karnından çıktığını bilmezdi. Ama gaz motorlarının emme, sıkıştırma, ateşleme ve patlama zamanlarını bir sürücüden daha iyi bilirdi. Fakat ne yazık ki öğretmenimiz bir kezinde Kadri’nin hakkını yemişti. Öğretmenimiz, “Söyle bakalım Kadri, gaz motorları hangi tip motorlardandır?” diye sorduğunda, bizim Kadri, “Gazocağı motorlarındandır” demiş ve tabiat bilgisi dersinden kocaman bir zayıf almıştı. Oysaki Kadri gaz motorlarının bujisini bile bilirdi, hiç buji görmediği halde.

Bravo bizim Kadri’ye!

Cevdet’e gelince, bisikletinin lastiğini yamamasını bilmezdi ama, zincirle güç iletimi dendiğinde hemen, bisikletinin ön dişlisiyle arka dişlisini anlatır, aynı zamanda bisikletin üçüncü tür kaldıraçlardan olduğunu söyler, devrilmeme nedeni için de, “Öğretmenim bisiklete binen kişinin tepesinden indirilen çekül, bisikletin yerle sürtüştüğü iki noktası arasındaki dayanma yüzeyinden

geçtiğinden devrilmez öğretmenim. Sonra bisikleti bir Fransız bulmuştur öğretmenim” derdi. Ve yine geometride öğrendiği pi sayısı, yarıçap, çember hesaplarına göre bisikletin tekerleğinin şu denli devir yaptığında, bisikletin bu denli yol alacağını söyler, aman aman metresi metresine, santimetresi santimetresine. Öğretmenimiz de parmaklarını ısırırdı, biz de parmaklarımızı ısırır, “Efendi bu oğlan ilerde çok büyük bir şeyler olur” derdik…

Yıldızlı pekiyi Cevdet’e!..

Daha neler öğrenmemiştik neler… Sığırın midesinin kaç gözlü olduğunu, gebelik süresinin kaç ay olduğunu, Afrika savanlarında nelerin yetişip nelerin yetişmediğini, Moğolistan’ın başkentini…

Yıllar geçiyor, sınıflarımız ilerliyor, bizler boyuna öğren babam öğreniyorduk… Pelepones Savaşlarının nedeninin neler olduğunu, iller yasasına göre valinin görevlerinin neler olduğunu, dört bolü dört dizisine göre şarkı türkünün nasıl okunacağını, nasıl yazılacağını…

Tu tu tu, pis nefeslerden uzak, bizde ne kafalar varmış ne kafalar, telgrafın alıcısını biliyor, bin maşallah, vericisini biliyor iki bin maşallah, mıknatısı biliyor, elektromıknatısı biliyor, süper zekâ on bin maşallah… İstersen sana mors alfabesini de tiki tık tiki tık diye okuyuverelim.

Dalıyorduk ki bilimin içine ne dalma… Bülbül gibi anlatıyorduk Om Yasasını, Faraday Yasasını, Kirşof Yasasını… Akımın yönünü bul… Bir üretecin A ve B uçları arasındaki akım toplamı… Kanıtla bakalım bilmem neyin ucundaki akıma eşit olduğunu…

Fizik öğretmenimiz bayan aksi mi aksi, titiz mi titiz, bir eksi, bir artı hatası sıfır. Olur muymuş hiç efendim A artı B, eşittir C, bu elektrik yasasıymış, elektrik affetmezmiş, öğretmen de onun için affetmezmiş.

- Söyle bakalım Hasan, akımın yönünü nasıl bulursun?

- Efendim dinamonun sargı yönüyle, sol elimizin…

- Neee?

- Sol elimizin efendim.

- Otur sersem sıfır, sen söyle Şevket!

- Sağ el efendim.

-On!

Maşallah öğretmenimiz elektrik konusunda uzman sanki. Telleri, mıknatısları, bobinleri, akümülatörleri, löklanşe pillerini yutmuş, elektrik yasalarını yutmuş…

Ah Şakir, gözü kör olmayasıca Şakir, yo yo sonradan hakkından geldik ama, neye yarar manyak, tutmuş bir gün elinde evlerinin ütüsüyle çıkageldi. Daha ders başlamadan:

- Öğretmenim şu fiş nasıl bağlanır, kopmuş, annem dedi de…

Ödümüz koptu şimdi öğretmen kızacak, köpürecek, "Burası onarım yeri mi?" diyecek diye. Kızmadı, kaşlarını çattı:

- Tüh emeklerime, demek bir fiş bağlamasını bilmiyorsun, tuttun ütüyü sınıfa getirdin ha?

Bağırdı:

- Ben size Om'ları öğretmedim mi, ben size Faraday'ları öğretmedim mi, ha Kirşof'ları öğretmedim mi?

Hepimiz cinayet işlemişiz gibi suçlu, başlarımız önde, sınıftan çıt çıkmıyor. Öğretmenimiz kızıp duruyor:

- Vay emeklerime vay, vay beyinsizler vay, vay kafasızlar vay!.. Kim bunu bağlarsa on vereceğim.

İnanır mısınız bir kişi çıkmadı koskoca sınıftan. Kirşofu sorsa tamam, Faraday'ı sorsa tamam, Om'u sorsa tamam, ama fiş bağlamak ııh… Öğretmenimiz orayı anlatmadı.

Biz parmak kaldırmayınca daha çok kızdı. Bağırdı:

- Ver o ütüyü bana. Ütüyü değil sersem telini ver!..

Kırk çocuk, seksen göz olmuştuk, öğretmenimizin fiş bağlamasını izliyorduk. Elleri sinirli sinirli titriyor, bazen vidayı, bazen tornavidayı düşürüyor, koşup koşup tornavidayı, vidayı uzatıyorduk.

- Koy oraya beceriksiz..

- Koy oraya tembel.

Terlemeyen öğretmenimiz terledi, öksürmeyen öğretmenimiz öksürmeye başladı. On beş dakika sonra fiş bağlanmış hazırdı.

- Sokun şimdi pirize!

Fişi pirize sokmamızla dışardan güm diye bir ses geldi.

- Öğretmenim sigorta patladı!

- Patlar ya, atar ya… Ayağa fırlarken, gürültü ederken kafa mı bıraktınız bende sersemler, aptallar. Hele bir daha fırlayın, hele bir daha masaya yanaşın ben yapacağımı bilirim size.

Öğretmenimiz fişi tekrar söktü, tellerini ayırdı… Alnında boncuk boncuk ter, yüzünde bizi parçalamaya hazır bir anlam, onarıyor, sınıf bir soluk olmuş, göğüsler birlikte kalkıyor, birlikte iniyor, tornavidanın sesinden başka ses yok. Bu sırada öksürüğü hiç eksik olmayan Nedimcik öksürünce, vay sen misin öksüren, çat tokat iniverdi Nedimciğin suratına. Nedim dayağı yiyince, sınıf daha suspus oldu.

On dakika sonra yine gümledi sigorta.

On kişi görevlendik, merdiveni getirdik, merdiveni götürdük, görevli yine sigortayı bağladı. Sınıfa biraz sesli girdik, vay efendim yıkmışız sınıfı, böyle öğrencilik mi olurmuş?.. Kimmiş gülen, kendiliğinden çıksınmış ortaya.

Ulan Şakir, biz dışarda sana gösteririz, ama içerde de göstermek gerek keretaya.

- Öğretmenim Şakir güldü…

- Sen ha, sen ha!..

Öğretmenimiz elindeki kordonu indirdi Şakir’in sırtına, omzuna…

Oh olsun, ohlar olsun, yüreğimiz buz gibi soğusun. Sen tutar sınıfa ananın bilmem kaç yıllık ütüsünü getirirsin ha, hay gözü açık hay.

- Bir fiş bağlamasını bilmeyen aptallar, yerinizden kıpırdayın da göreyim, şöyle bir sırıtın da göreyim. Miskinler… Onca Kirşof’ları; Omları, Faraday’ları demek boşuna öğretmişim size, bir fişi bağlayamıyorsunuz da bana getiriyorsunuz, altı üstü iki tane tel. Öğretmedim mi size Faraday’ı, öğretmedim mi?

Şakir’in cırlak sesi duyuldu:

- Öğrettiniz öğretmenim! Kordon şak dedi Şakir’e…

- Sen sus, sen konuşma bakalım!

Oh, yüreğimiz kar kar… Fişi ne yapacaksın oğlum, sen Om amcayı biliyor musun, Kirşof amcayı biliyor musun, Faraday dayıyı biliyor musun, ona bak.

On dakika sonra sigorta yine güm.

Nolur nolmaz öğretmen sınıfta kalanları belki dayaktan mayaktan kırar geçirir onun için kırkımız birden merdiven getirmeye koştuk, hurraa!..

Bağırdı:

- Siz hademe misiniz? Oturun yerinize aptallar!

Oturduk yerimize. Öğretmenimiz yine telle uğraşıyor, bir yandan söyleniyordu:

- Ben size öğretmedim mi, ha, sıfır beş milimetre kesitindeki bir telden altı amper akım geçtiğinde, bu telin bir dakikada kaç derece ısınacağını ve sonraaa… Öğretmedim mi haaa?

Sınıfta tıs yok.

- Öğretmedim mi?

Şakir’de bile tıs yok.

Bu sırada kapıyı vurup içeriye görevli girdi:

- Efendim, müdür beyin vantilatörü durdu, genel sigorta atmış, bir bak gel, öğretmen hanım ne yapıyor dedi?

- Git fiş bağlıyor de… Görevli, korkarak:

- Efendim acaba izin verir misiniz onu ben bağlayayım? dedi.

- Sen ne anlarsın? dedi öğretmenimiz. Görevli, çekinerek:

- Şey efendim, dedi, bir elektrikçinin yanında bir ay çalışmışlığım var, yani efendim ben gördüm nasıl bağlanacağını…

Görevli fişi bağladı, hem öğretmenin sigortası, hem de okulun sigortası atmaktan kurtuldu.

O günün canlı anısı Şakir, dışarda bir temiz dayak yedi bizden ve adı Fiş Şakir olarak kaldı.

Fiş Şakir şimdi nalıncı, nalın yapıyor…

O süper zekâ Cevdet mi, hani pilleri yutup da bisikletin tekerleğinin kaç çevirişte, kaç metre yol aldığını bilen süper çocuk; işte o da şimdi halde balık satıyor. Sağ olsun, ne zaman gitsem, balıkların en tazesinden verir. Şakir de o denli kuru termosifon tutuşturacağı veriyor ki bana, çıra gibi. Ne de olsa sınıf arkadaşlarıyız.

Ben mi, ben de belediye zabıta memuru oldum, gezgin satıcıların peşinden koşturup duruyorum.

Bazen düşünürüm de, acaba suçlu öğretmenimiz miydi, yoksa eğitim miydi?

OKUL AİLE BİRLİĞİ

İlkokullarda yılda en az bir kez Okul Aile Birliği toplantısı yapılır. Velilerin ancak yüzde beşi gelir bu toplantılara. Bu işbirliği yüzündendir ki maşallah yıllar yılı çocuklarımız çok psikolojik ve de pedagojik olaraktan yetiştirilirler.

Bir de Sınıf Aile Birliği toplantıları yapardık. Bu, yılda iki kez yapılır, birincisi ilk dönemde, ikincisi son dönemde. Sağ olsunlar, bu toplantılara da veliler gereken ilgiyi gösterirler. Çağrının altına çay var, pasta var, limonata var, diye yazarsanız gelenlerin sayısı artar. Ama bizim okul gibi kıyı mahalle okuluysanız ve de koruma derneği bütçeniz tebeşir almaya elvermiyorsa, o zaman bu çay, pasta, limonata yerine çağrıya piyes adları, oyunlar, monologlar yazarsınız.

Yoksul semtin okulu olduğumuz için o günü yapılacak Sınıf Aile Birliği toplantısı çağrısının altına, “Kahraman Ayşe Skeci”, “Şehit Mehmet Piyesi”, “Uslu Çocuk Monologu”, “Okul Şarkıları,. Türküler, Koro, Rondlar, Şiirler” diye yazmıştım.

Toplantı saatini on dört olarak belirtmiştik ama, saat on dört oldu kimse yok,

on dört otuz oldu kimse yok, on beş oldu, eh işte, öteki sınıflarda birkaç veli, ama benim okuttuğum beşinci sınıftan hiç veli yok.

Gösteride görevli çocuklara çıkıştım:

- Hani sizin anne babalarınız? Parmaklı, parmaksız konuştular:

- Öğretmenim, benim annem işe gitti.

- Öğretmenim, benim babam balığa gitti.

- Öğretmenim, annem çamaşır yıkarken düştü.

- Öğretmenim, dedem hastaneye yattı.

- Öğretmenim, ablamı nişanlısı kaçırdı.

Saat on beş otuza yaklaşmıştı, şapkasını yana devirmiş yaşlı bir veli sallana sallana geldi. Sınıfa kendinden önce şarap kokusu girmişti. Yakamdan tuttu:

- Öğretmen bey dedi, bi arkadaşa söz vermiştim, kahveye gidip içkisine tavla atacaktık.. Hık, şimdi ben aldım yükümü böylecene… Şimdi hık, ben yükümü aldığım için, tavla işi sonra da olsa olur Hüsnü dedim kendi kendime, hık, şöyle gideyim dedim hık… Hı öğretmen bey, hık.

- Buyrun oturun, dedim.

- Kalabalıktan sıkılırım, dedi, hıkladı. Şöyle kapıya yakın bir yere oturayım ki, hık, kaçmak kolay olsun, hık.

İki öğrencim bu veliyi en ön sıraya oturttular. Ben o sıra müdüre gittim:

- Müdür bey, dedim, Sınıf Aile Birliği toplantısına bir veli geldi; saat da on beş otuz oldu, acaba bu toplantıyı yapmasak mı?

Adamın gözleri iri iri açıldı:

- Ne demek kardeşim, ne demek? dedi. Buyruk bu, veli gelsin gelmesin, olsun olmasın, bu toplantı yapılacak, böylece formalite yerini bulacak. Yarın okula denetmen geldiğinde, veli gelmedi de ondan sınıf toplantısını yapmadım, denetmen bey mi diyeceksin? Mademki yapılacak denmiş, yapılacak. Toplantı bitinceye dek dua et de denetmen falan gelmesin.

- Neden? diye sordum.

- Neden olacak. Şayet denetmen gelmezse o zaman çalışma raporunu rahat rahat yazabilirsin; toplantı çok hararetli geçti diye yazarsın, çok başarılı oldu

dersin. Veliler eğitim öğretim konusunda konuşmak için birbirleriyle yarış ettiler, dersin, şunları şunları konuştular diye yazarsın. Bana bak oğlum, denetmenler de bilirler bu tür toplantılara birkaç veli geldiğini, hele hele bizim gibi kıyı köşe okullarda velilerin bu toplantılara hiç gelmediklerini bilirler, ama onlar da buyruklara uymak zorundadırlar.

Döndüm geldim sınıfıma. Bizim veliyi tarih köşesinin başında gördüm. Fatih portresinin başındaydı, sallanıyordu, portreyi göstererek:

- Bu Yeni Caminin imamı Arap Kadir mi? diye sordu.

- Yoo, Fatih, dedim.

- Demek Fatih Camisinin ha? Ya şu kulağı küpeli de kim?

- Yavuz…

- Hiç kulağı küpeliden yavuz olur mu öğretmen bey?

Ki ki ki, diye gülüyordu.

- Haydi buyrun siz oturun, toplantıyı açacağım, dedim.

- Aç aç, ben dinlerim, dedi.

Geçtim kürsüme, önceden hazırlamış olduğum yazıyı çıkardım:

- Çok değerli okulsever, pardon, çok değerli okulsever veli kardeşim…

Yazıyı topluluğa göre hazırladığım için şaşırıyordum.

- Toplantıya onur verdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Veli kalktı, yanıma geldi, elimi sıktı.

- Ben de sana teşekkür ederim, dedi.

- Çocuklarımızın eğitim ve öğretiminde, okulun bir başına yeterli olmadığı çok kez kanıtlanmış olup…

Velinin oturduğu yerde gözleri sulandı, ağlamaya başladı. Ben, eğitim ve öğretimin aile okul işbirliğiyle gerçekleşeceğini kanıtlarla anlattıkça veli sulu sulu gözyaşı döküyordu. Bir ara sümüğünü çekti, sonra başı yana kayar gibi oldu, kendini topladı, mendiliyle gözlerini sildi, yine başı yana kaydı, elinde mendili, uyudu.

Çocuklara:

- Kimin babası bu? diye sordum. Piyeste görevli Osman’ın babasıymış.

- Oğlum Osman, uyandır babanı! Çocuk babasını dürttü:

- Baba… Baba… Hişt hişt! Veli uyandı:

- Ne var lan eşşekoğlu eşşek? dedi.

- Uyan öğretmenim konuşuyor.

- Okulla aile arasındaki yakın ilişkinin öğretimde büyük başarılar sağlaması bakımından…

Veli yine uyudu.

- Evet sağlaması bakımından… Oğlum Osman, uyandır babanı.

- Baba baba!

- Ne var lan itoğlu it?

- Öğretmenimi dinle.

- Dinliyoruz ya.

- Okulla aile el ele vererek, tüm eğitim ve öğretim güçlüklerini…

- Hooor hooor!

- Oğlum Osman uyandır babanı.

- Baba baba!

- Ne var lan hayvan?

- Öğretmenimi dinle.

- Şarap yok mu lan burada, hı boş bi şişe varsa, hı Çekirge'nin kahvenin oradan doldurup gelsen, hı… Sonra söyle kahvede Kerim amcanı görürsen, beni bekleyecekti, tavla atacaktık.

Çocuğa:

- Gitme, dedim ve konuşmama devam ettim.

Veli, tatlı tatlı şarap düşlerinin birinden ötekine atlarken konuşmamı bitirdim. Osman:

- Babamı uyandırayım alkışlasın mı öğretmenim? diye sordu.

- Gerek yok, dedim.

Çocuklar piyesi oynadılar, ardından skeci oynadılar, onun ardından türkülere geçtiler. O sırada sınıfın kapısında birisi belirdi, veli sandım:

- Buyrun, dedim.

- Cık, dedi. Hüsnü burdaymış da, kahveye öyle demiş, aa uyuyor… Lan Hüsnü.

Veli, arkadaşının sesini uyku sırasında bile duydu. Kalktı, mendiliyle tekrar yüzünü gözünü sildi, kapıdan çıkarken alkışlamayı unutmadı. İki arkadaş gittiler.

Perihan, monologunu söyledi. Altı kişilik koro okul şarkılarını söylediler. Kapanış konuşması vardı ama, yapmaya gerek görmedim. Çocuklar gittikten sonra, oturdum çalışma raporumu yazmaya başladım.

“Toplantıya otuz dokuz veli katıldı. Toplantıda, şunlar şunlar konuşuldu.”

Velilerin konuşmaları tutanakta tastamam dokuz sayfa tutmuştu. Neler neler konuşmamışlardı ki okulla yakın ilişkisi olan veliler. Osman’ın babası için de şunları yazdım.

‘Velilerden Hüsnü Sevimli, sınıf toplantılarının çok yararlı olduğunu belirterek, bu tür toplantıların yılda iki kez değil, her ay yapılmasını önerdi. Hatta bu isteğinin yerine getirilmesi için gerekirse velilerden imza ve istek toplayacağını belirtti.”

Raporumu yazmıştım ki, Salih öğretmen geldi.

- Eh, dedi, bende altı kişi vardı. Ekledi:

- Bu semtin babaları anaları çalışmaktan gelemezler, başka semtlerin anaları babaları da eğlenmekten gelemezler, dedi.

- Raporuna kaç kişi geldi diye yazdın? Güldü Salih Öğretmen:

- Kırk veli yazdım… dedi.

SON